

PR Strvplut

PR Strvplut

**Pansarreglemente
Stridsvagnspluton**

1974

PBS/STRV B3ÖRUBOM

1. ingrupp 1:4 pluton

PR Strvplut

Rut 2:1 - 2:8

5:1 - 201

Skomp 6:1 - 123

Pansarreglemente

Stridsvagnspluton

Odenhandbok

And

Beställs från
Försvarets bok- och blankettförråd,
bokdetaljen,
Fack, 172 20 SUNDBYBERG

Pansarreglemente Stridsvagnspluton (PR Strvplut), 1974 års upplaga, fastställs.

— — —
I samband härmed upphävs Anvisningar för stridsvagnspluton, (Anv Strvplut), 1961 års upplaga, fastställda enligt ao nr 607/61, Anvisningar för stridsvagnsgrupp Strv 74 (Anv Strvgrp 74), 1960 års upplaga, fastställda enligt ao nr 417/60, Anvisningar för stridsvagnsgrupp Strv 81 (Anv Strvgrp 81), 1960 års upplaga, fastställda enligt ao nr 74/60 samt Utkast till Pansarreglemente Stridsvagnspluton (utkast PR Strvplut), 1968 års upplaga, utsänt med Ast/Pa 1/10 1968 nr 804.

På uppdrag av Chefen för armén

GÖSTA HÖKMARK

Chef för Arméstaben

/ B Nelsson

De moment (stycken) som har utmärkts med heldragen linje i marginalen gäller främst för *stridsvagnsgrupp*.

INNEHÅLL

Moment

1— 47	1. Grunder
1— 7	Fienden
11— 20	Stridsvagnsplutonen
31— 39	Terräng
41— 47	Sikt
1— 34	2. Stridens planläggning och ledning
1— 13	Grunder
21— 28	Order
31— 34	Samverkan
1— 56	3. Materielens handhavande
1— 21	Stridsvagn 101 och 102
1— 7	Kanon
11— 15	Kulsprutor
21	Rökkastare
26— 53	Stridsvagn 103
26— 30	Kanon
36— 39	Fasta kulsprutor
41	Ytterkulspruta
46	Rökkastare
51— 53	Inkoppling och urkoppling av manöverorgan
56	Skjutning
1—107	4. Elden
1— 4	Grunder
11— 16	Eldens former
21— 28	Vapnens användning
31— 42	Eldförberedelser
31— 35	Elduppgift

Moment	
36	Målangivning
41— 42	Avståndsbestämning
46— 69	Stridsställning
51	Eldställning
56	Skyddsställning
61— 63	Växel- och alternativ eldställning
66— 69	Ingående i stridsställning
71	Eldkommando
81— 88	Eldgivning
81	Eldöppnande
86— 88	Målval
91	Eldens inställande
101—107	Säkerhetsbestämmelser
1—606	5. Anfall
1— 48	Grunder
11— 17	Stridsgruppering
21— 31	Stridsförflyttning
36— 41	Sammanstöt med stridsvagnar och pansarvärnsvapen under stridsförflyttning
46— 48	Uppträdande mot stridsvagnsminor
51— 74	Stridsvagnspluton med anfallsuppgift
51— 57	Utgångsläge för anfall
61— 65	Framryckning till stormavstånd
66	Stormning
71— 74	Fortsatt anfall
81— 89	Stridsvagnspluton med understödsuppgift
91—107	Understödsfunktioner
91	Luftförsvar
96	Sambandstjänst
101—102	Fältarbeten
106—107	Underhållstjänst
201—213	Anfall över vattendrag
301—326	Anfall i bebyggelse
301—303	Allmänt
305—306	Framryckning till stormavstånd
311—316	Stormning
321	Anfall längs marschväg genom bebyggelse

Moment	
326	Anfall i bebyggelse som inte är framkomlig för stridsfordon
401—412	Anfall i mörker
401—403	Allmänt
406—412	Förberedelser och genomförande
501—506	Anfall under vinterförhållanden
601—606	Eldöverfall
1— 78	6. Försvar
1— 5	Grunder
11— 50	Förberedelser
16— 17	Kort tid för förberedelser
21— 24	God tid för förberedelser
26— 27	Luftförsvar
31— 32	Skydd
36— 38	Ledning
41— 44	Fältarbeten
46— 50	Underhållstjänst
61— 72	Genomförande
76— 78	Försvar mot lufttrupp
1— 20	7. Marsch
1— 7	Grunder
11— 20	Förberedelser och genomförande
1— 20	8. Förläggning
1— 6	Grunder
11— 20	Förberedelser och genomförande
1— 8	9. Luftförsvar
1— 58	10. Skydd
1— 5	Grunder
6— 23	Skydd mot mark- och lufttrupp
21— 23	Varnare och poster
31— 58	Skydd mot ABC-stridsmedel
31— 33	Grunder
36— 43	Förberedelser
46— 58	Genomförande

Moment

1— 27	11. Beredskap
1— 3	Grunder
6— 9	Stridsberedskap
11— 14	Marsch- och transportberedskap
21— 27	Beredskap mot ABC-stridsmedel
1— 20	12. Underrättelsetjänst
1— 9	Grunder
11— 20	Observation
1—129	13. Sambandstjänst
1— 5	Grunder
11— 14	Telefonianropssignaler
16— 20	Signaleringsmetoder
21— 23	Passning
26— 34	Signalskydd
36—111	Sändning av meddelande
36— 39	Anrop
41— 46	Svar på anrop
51— 52	Signaladress
56— 59	Text
61— 62	Kvittens
66	Avslutning
71— 73	Felsändning
76— 77	Återkallelse
81— 87	Omfrågning
91— 92	Brytning av pågående signalering
96— 98	Uppehåll i pågående signalering
101—102	Kanalövergång
106—108	Tidsangivning
111	Eldsignalering
116—120	Trafikexempel
126—129	Åtgärder mot störsändning
1— 30	14. Fältarbeten
1— 3	Grunder
6— 8	Maskeringsarbeten
11— 12	Befästningsarbeten

Moment

16— 20	Förbindelsearbeten
26— 30	Minarbeten
1— 60	15. Underhållstjänst
1— 4	Grunder
11— 16	Materieltjänst
21— 34	Tygtjänst
21— 25	Ammunitionstjänst
31— 34	Tygmaterieltjänst
41— 49	Intendenturtjänst
41— 43	Livsmedelstjänst
46— 49	Drivmedelstjänst
55— 60	Sjukvårdstjänst

Bilagor

1. Stridsvagnsplutons organisation och former i sluten ordning
2. Bestämmelser för eldobservatör

1. Grunder

Fienden

1. Fienden framrycker i regel på stor bredd utnyttjande alla tillgängliga vägar.

Flygspaning bedrivs fortlöpande under framryckningen. Spaningsförband i snabba, pansrade fordon sänds ut på stort avstånd framför övriga förband. Stridsvagnar kan ingå i spaningsförbanden. Spaningsförband utan stridsfordon luftlandsätts ofta långt fram med helikopter.

Förtrupp sänds ut längs de vägar, som utnyttjas för framryckning. I förtrupp ingår i regel stridsvagnar, pansarskyttefordon och granatkastar- eller artilleriförband.

Lufttrupp sätts ofta in för att tidigt ta för striden viktig terräng eller anläggning, t ex pass eller bro. Sådan trupp luftlandsätts med helikopter eller fallskärm. Truppen medför bl a pansarvärnsvapen. Lätta fordon, t ex pansarvärnsskanonvagnar, kan medföras.

2. Genom att fienden disponerar fordon med vad- eller flytförmåga samt bromateriel, som kan läggas ut på kort tid, kan han snabbt gå över vattendrag.

3. Fienden eftersträvar ständigt hög anfallshastighet.

Svagt motstånd, mineringar och förbindelseavbrott kringås om möjligt. Anfall utförs ofta mot vår flank eller rygg. Strävan är därvid att snabbt nå in på djupet av vår gruppering.

I anfallsstyrka ingår i regel både stridsvagns- och pansarskytteförband. Om stridskänning väntas, sker övergång till stridsgruppering vid främre förband. Utrustning för körning och skjutning medger att fienden genomför anfall också under mörker.

Stridsvagnsförbanden framrycker i regel framför pansarskytteförbanden beredda understödja dessa och utföra pansarbekämpning.

Pansarskytteförbanden framrycker så länge som möjligt uppsuttna i

pansarskyttefordon. Om starkare motstånd kan väntas, främst ifråga om pansarvärnseld, eller när terrängen inte är gynnsam för uppsuttet anfall, sker avsittning för anfall till fots. Uppsittning sker på nytt så snart förhållandena medger det. Vid behov sker uppsittning på stridsvagnarna, t ex när terrängen hindrar snabb framryckning med pansarskyttefordonen.

Anfall understöds med stark indirekt eld. Rök kan användas för att avskärma eller förblinda våra förband.

Flyg sätts ofta in för att bekämpa viktiga mål, t ex våra stridsfordonsförband.

4. Försvar tillgrips endast när förband för anfall saknas tillfälligt eller lokalt. Därvid strävar fienden efter att snabbt utföra mineringar och befästningar. Kompani försvarar i regel motståndslinje om 1—1,5 km bredd.

5. I *stridsvagnskompani* ingår ett 10-tal stridsvagnar samt i regel eldledare ur granatkastar- eller artilleriförband.

Stridsvagnskompani förstärks ofta med pionjär- eller ingenjörpluton. Det kan även förstärkas med brobandvagn eller minröjningsstridsvagn.

6. I *pansarskyttekompani* ingår pansarskytteplutoner i pansarskyttefordon samt eldledare ur granatkastar- eller artilleriförband.

Pansarskyttefordonen är beväpnade med tunga kulsprutor eller kanoner och i vissa fall med pansarvärnsrobotar. I kompaniet finns även lätta kulsprutor och lätta närpansarvärnsvapen.

Pansarskyttekompani förstärks ofta med stridsvagnspluton. Det kan också förstärkas med pansarvärns-, pansarvärnsrobot- eller granatkastarpluton.

7. I *pansarvärnspluton* ingår lätta pansarvärnsrobotar samt rekylfria pansarvärnspjäser.

Pansarvärnsrobotarnas praktiska skottvidd är omkring 2 km. Pansarvärnspjäsernas praktiska skottvidd mot rörliga mål är omkring 600 m.

Stridsvagnsplutonen

11. *Stridsvagnspluton* skall vara beredd att möta till antalet överlägsna fientliga stridsvagnsförband. Vid sammanstöt skall strävan vara att snabbt nå eldöverlägsenhet genom att

- (1) förbättra styrkerelationerna, t ex genom avskärmning,
- (2) i förväg gruppera samtliga stridsvagnar i stridsställning, som är gynnsam för pansarbekämpning,
- (3) öppna eld överraskande,
- (4) samla elden till tid och rum,
- (5) avge snabb och välriktad eld samt
- (6) visa minsta möjliga målyta.

12. Vid anfall vid god sikt i lättöverskådlig terräng utnyttjas stridsvagnarnas stora eldkraft och rörlighet för att snabbt nedkämpa fienden och ta terräng.

Vid anfall i svåröverskådlig terräng, nedsatt sikt eller mörker utnyttjas stridsvagnarna för understöd. Härvid skall strävan vara att nå eldöverlägsenhet genom snabbt och överraskande insatt eldunderstöd från skyddade eldställningar.

Under anfall skall plutonens stridsgruppering och framryckning fortlöpande anpassas med hänsyn till läget, terrängen och sikten, så att eldöverlägsenhet samt samordning av eld och rörelse ständigt säkerställs.

13. Vid försvar skall striden föras rörligt och aktivt. Alternativa strids- och eldställningar förberedas så, att stridsvagnarna snabbt kan omgrupperas för att nedkämpa fiende, som försöker gå vid sidan av plutonen.

14. Stridsvagnspluton genomför i regel strid i kompaniförband. Plutonernas verksamhet samordnas därvid av kompanichefen. När så krävs, samverkar stridsvagnsplutonchef med andra plutonchefer för samordning av eld, rörelse och övrig verksamhet.

15. Stridsvagnspluton får i regel uppgifter och genomför dessa enligt följande:

Uppgift	Genomförande
Ta terräng	Anfall
Försvara terräng	Försvaret
Skydda, t ex flank	Försvaret under begränsad tid
Understöddja	Eld mot mål som kan försvåra eller hindra understött förbands verksamhet

16. Har stridsvagnsplutonchef inte fått uppgift, skall han ta sig uppgift inom ramen för kompanichefens beslut i stort. Rapport avges snarast om tagen uppgift.

17. Eld och rörelse är stridens huvudelement. De måste samordnas till tid och rum.

Elden är det viktigaste medlet för stridsvagnsplutonens strid. Plutonen understöds i regel med stridsvagns- och artillerield genom kompanichefens försorg. Elden kompletteras med rök.

Stridsvagnspluton utnyttjar rörelsen för att snabbt nå terräng, varifrån eld kan avges mot fienden. Rörelsen utnyttjas också för att snabbt ta terräng utan strid, för att möta förändringar i läget eller för att undandra plutonen verkan av fiendens eld.

18. Stridsvagnsplutons *stridsvärde* bibehålls och ökas främst genom fortlöpande utbildning, genom noggrann materielvård och kontroll, genom att underhållet säkerställs och truppen får tillräcklig vila samt genom att en god förbandsanda bibehålls.

Tilldelad personal ur reservplutonen används enligt 15: 4.

19. När stridsvagnarna utsätts för beskjutning av *stridsvagnar*, *pansarvärnskanoner* eller *närpansarvärnsvapen* skall motåtgärder i form av bekämpning, utlösande av närskyddsrok eller intagande av skydd ha utförts inom 10 sekunder (5: 36—41).

När stridsvagnar utsätts för beskjutning med *pansarvärnsrobotar* sker förflyttning dolt eller från skydd till skydd. Förflyttningen mellan skydden bör inte ta längre tid än 20 sekunder. Stridsvagn i eldställning intar skydd eller växeeldställning inom 20 sekunder.

Terräng, i vilken fientligt pansarvärnsrobotförband upptäckts eller bedöms vara grupperat, avskärmas med rök eller beskjuts med spränggranat- eller kulspruteeld. Närskyddsrok används vid behov.

20. Förband, som splittrats under strid och inte kan återföreninga sig med våra förband, övergår utan order till *fria kriget*. Detta sker i regel först sedan stridsfordonen blivit obrukbara eller sedan de på kompanichefens order förstörts. Fria kriget genomförs främst som anfall i form av överfall och eldöverfall.

Terräng

31. Stridsvagnsplutons förmåga att på ett lämpligt sätt utnyttja terrängen för förflyttning, eldgivning och skydd är av avgörande betydelse för stridens utgång.

När uppgiften inte kräver annat skall stridsvagn om möjligt stå i skydd.

32. I *öppen terräng* eftersträvas gles gruppering. Alla möjligheter till dold och skyddad förflyttning utnyttjas. Även obetydliga höjdskillnader, t ex grunda svackor och låga åsar, kan medge dold och skyddad förflyttning av stridsvagnarna och möjliggöra överraskning. Härvid beaktas att stridsvagnarna kan röjas av dammbildning, avgasrök och värmeflimmer.

För att risken för upptäckt, främst från luften, skall minskas, utnyttjas dungar, trädgårdar, gårdssamlingar och enstaka byggnader för gruppering och uppställning av stridsvagnarna. Maskering ägnas särskild uppmärksamhet. Vid behov ställs stridsvagnarna upp inomhus, t ex i lador. Härvid beaktas risken för brand. Röjande spår efter stridsvagnarna läggs igen och maskeras.

33. I *småbruten terräng* — terräng som är omväxlande öppen och betäckt och har växlande höjdförhållanden — utnyttjas betäckta områden för att risken för upptäckt från luften och marken skall minskas, bl a vid utgångsgruppering av stridsvagnarna, t ex för anfall, pansarbekämpning eller eldöverfall.

Framryckning med stridsvagnarna försvåras ofta genom att framkomligheten vid sidan av vägar och stråk i regel är begränsad.

34. I *betäckt terräng* är möjligheterna till dold och skyddad gruppering i regel goda. Möjligheter att förflytta plutonen på vägar genom betäckt terräng bör utnyttjas för att minska risken för upptäckt från luften.

35. I *bebyggelse* är det i regel svårt att upptäcka mål och att finna skyddade eldställningar för stridsvagnarna. Under strid blir sikten ofta nedsatt på grund av dammbildning. Därigenom minskas möjligheterna att skjuta med stridsvagnspjäser. Stridsavstånden blir i regel korta. Framryckning med stridsvagnarna försvåras ofta av bränder och raseade byggnader.

Strid med enbart stridsvagnar i bebyggelse bör undvikas.

36. Öppen terräng är vanligen *lättöverskådlig*.

Stridsvagnarnas eldkraft och rörlighet kan utnyttjas bäst i lättöverskådlig terräng.

37. Betäckt terräng och bebyggelse är *svåröverskådliga*. Även öppen terräng kan vara svåröverskådlig, t ex på grund av dungar, trädgårdar, häckar, byggnader, svackor eller höjder.

I svåröverskådlig terräng grupperas stridsvagnarna om möjligt så, att de skyddas av pansarskytteförband. För samordning av skydd och övrig verksamhet samverkar plutonchefen — när så krävs — med chefer för förband som är grupperade i närheten.

Eld mot närpansarvärnsvapen skall omedelbart kunna avges med ytterkulsprutor samt vid behov också med spränghandgranater av laddare (bakåtförare) eller vagnchef.

Poster för närskydd avdelas enligt 10: 22.

38. Lös, sank eller stenig mark, branta sluttningar, järnvägs- och motorvägsbankar, diken, vattendrag, sjöar, skog, blockterräng, myrområden och djup snö är *stridsvagnsfördröjande* eller *stridsvagnshindrande*.

39. Det är viktigt att kunskaper om terrängen förvärvas redan i fred.

Sikt

41. *Mörker* och *nedsatt sikt* gynnar överraskning. Stor uppmärksamhet måste emellertid ägnas fiendens möjligheter att utföra observation med hjälp av belysning samt aktiva och passiva observationsmedel, t ex IR-utrustning, bildförstärkare och fältradar.

I mörker kan buller från stridsvagnarna röja plutonen på stort avstånd från fienden. Kompanichefen kan därför ange en gräns — *bullergräns* — över vilken stridsvagnarna inte får föras före viss tidpunkt.

I mörker och nedsatt sikt är de psykiska påfrestningarna särskilt stora. Risk finns för förluster på grund av förväxling mellan våra och fiendens förband.

I mörker och nedsatt sikt grupperas stridsvagnarna om möjligt så, att de skyddas av pansarskytteförband. När så krävs, samverkar plutonchefen med chefer för i närheten grupperade förband för samordning av skydd och övrig verksamhet.

Strid i mörker kräver i regel förberedelser under goda siktförhållanden, främst för eldverksamheten. Om möjligt bör övning äga rum. Övning anbefalls av kompanichefen.

42. *Rök* används för att försvåra eller hindra fiendens observation och eldgivning samt för att underlätta plutonens verksamhet, t ex att uppnå lokal eldöverlägsenhet, att omgruppera eller att inta skydd.

I mörker används rök för att försvåra eller hindra fiendens observation och eldgivning, bl a med hjälp av belysning, IR-utrustning eller bildförstärkare.

43. *Närskyddsrok* läggs nära in på våra stridsvagnar för att avskärma dessa, t ex om de utsätts för överraskande beskjutning. Sådan rökbeläggning utförs med stridsvagnarnas rökkastare. Röken kan kompletteras med rök från rökhandgranater eller rökfacklor. *Vagnchef* får utan order utlösa närskyddsrok.

44. *Markskyddsrok* läggs på fienden för att förblinda honom eller mellan fienden och våra förband för att avskärma honom. Rökbeläggningen utförs genom rökskjutning med artilleripjäser, stridsvagnskanoner och granatgevär samt med rökfacklor och rökhandgranater. Rökskjutning utförs på order av kompanichefen.

45. Förband som kan bli berört av rökbeläggning bör orienteras där-
om. Rökbeläggning får inte utföras så, att annat förbands verksamhet
hindras.

46. Förflyttning av stridsvagnarna framåt ur rök undviks om strids-
uppgiften medger det.

47. Belysning utförs i mörker för att möjliggöra observation och eld-
givning. Belysning, t ex av anfallsmål eller terräng framför stridsställ-
ning, utförs genom lysskjutning med *artilleri* och *lyskastare*. Sådan
lysskjutning utförs i regel enligt kompanichefens bestämmande. Be-
lysning nära framför stridsställning utförs även med *signalpistoler* ge-
nom plutonchefens försorg. Vid försvar kan också larmminor och till-
fällig materiel, t ex halm, hö eller byggnader som antänds, utnyttjas
för belysning.

2. Stridens planläggning och ledning

Grunder

1. I krig är endast det enkla möjligt. Enkla planer, följdriktigt ge-
nomförda, leder säkrast till målet.

2. Stridsvagnsplutonchef planlägger striden med utgångspunkt från
den *uppgift* kompanichefen givit. Därefter gör han *överbäganden*, som
utmynnar i *beslut* och *order*.

3. *Överbäganden* skall vara sakliga och följdriktiga samt begränsas
till det väsentliga.

Vid behov överbägs följande:

Tiden Vilken tid disponeras för förberedelser?

Om *kort tid* disponeras överbäger plutonchefen endast det för uppgif-
ten väsentligaste av följande:

Fienden Var finns fienden?
Styrka? Slag (strv — psk — pvr)?
Syssetsättning?
När (Var) kan sammanstöt ske?
Fältarbeten — hinder, mineringar?
Fiendens möjligheter att röra sig?

Våra förband Sidoförband — möjligheter till och behov av understöd
och skydd?
Samverkan?

Terrängen Vilka möjligheter ger den plutonen och fienden att
avge eld (skottfält och stridsställningar),

rycka fram (svackor, hinder, diken och bärighet) samt erhålla skydd mot insyn och eld från luften och marken?

Sikten Möjligheter till dold gruppering och förflyttning?
Användning av rök och lys?

Plutonen Hur är materiellläget och personalläget?
Hur erhålls ammunition, drivmedel, sjukvård och livsmedel?
Vilka handlingsalternativ finns, för- och nackdelar med dessa?
Val av alternativ?
Sätt för ordergivning?

4. Efter sina överväganden fattar plutonchefen sitt *beslut* som kortfattat anger hur striden skall genomföras. Beslutet omsätts snarast i order till plutonen.

5. **Ledning skall kännetecknas av förutseende, noggrannhet, snabbhet och omvårdnad om truppen.**

6. *Stridsvagnsplutonchef* leder plutonen med order, kommando, tecken eller signaler. Han är i regel vagnchef i 2. grupps stridsvagn.

7. *Stridsvagnsplutonchefer* ställföreträdare skall fortlöpande hålla sig orienterad om läget, så att han snabbt kan överta ledningen, t ex när plutonchefen rekognoserar eller om denne sätts ur stånd att föra befälet.

Ställföreträdaren är i regel vagnchef i 3. grupps stridsvagn.

8. *Vagnchef* leder sin besättning med kommando eller order. När så krävs omsätter vagncheferna i 1. och 3. grupp plutonchefens order, kommando, tecken och signaler i kommando eller order till sina besättningar.

9. *Övertaliga gruppchefer* (vagnchefer) flyttar till laddarplats — vid stridsvagn 103 bakåtförarens plats — eller ingår i reservplutonen. Vid förläggning eller under materiellvård återgår de i regel till plutonen och leder då verksamheten vid sina grupper.

10. *Den som ger order, kommando, tecken eller signal skall kontrollera att ordern omsätts på avsett sätt.*

När plutonchefen gett order till hela plutonen samtidigt, kontrollerar gruppcheferna (vagncheferna) att deras grupper (besättningar) uppfattat ordern rätt.

11. *Översiktsrekognosering* utförs av plutonchefen eller hans ställföreträdare, åtföljd av en ordonnans.

12. *Detaljrekognosering* utförs i regel av plutonchefen och övriga vagnchefer. När så krävs deltar också

skyttar,
förare samt
ordonnanser.

13. Vid rekognosering skall *markundersökningskäpp* medföras. Käppen används för undersökning på platser där marken bedöms ha liten bärighet, t ex vid diken eller i sank terräng. Om man kan trycka ner käppen till mer än halva dess längd, föreligger risk för fastkörning med stridsvagnarna. Käppen kan användas även för tagning av markprov. Därvid vrids den om så att provmaterial fastnar i skåran.

Order

21. Order omfattar dels *orientering*, dels *orderpunkter*.

Stridsvagnsplutonchefer order inleds med erforderlig orientering om

fienden,
terrängen,
kompaniets, sidoförbands och understödjande förbands uppgifter och gruppering samt
plutonchefens beslut.

Orderpunkterna omfattar erforderliga bestämmelser för

plutonens gruppering och gruppernas uppgifter,
luftförsvar,
skydd,
beredskap,

ledning,
underrättelsetjänst,
sambandstjänst,
fältarbeten samt
underhållstjänst.

22. Stridsvagnsplutonchef ger grupperna order enligt exemplen i kapitel 5—8 och 13.

När plutonchef ger order direkt till enskilda soldater, orienteras berörda gruppchefer vid behov om sådan order.

23. Order skall vara entydigt formulerad och klart ange

vem (vilka) som skall utföra den,
vad som skall utföras samt
var och *när* ordern skall utföras.

24. Order ges på enklaste sätt direkt till mottagaren

- (1) på radio,
- (2) muntligt eller
- (3) med ordonnans.

Kombination av metoderna kan ofta bli nödvändig för att order skall nå mottagaren i tid.

25. *Ordergivning på radio* används under strid samt i övrigt när det är bråttom eller läget är rörligt. Strävan skall vara att ge korta order efter hand.

Ordergivningen underlättas om ordermottagaren kan överblicka aktuell terräng.

Med hänsyn till risken för fientlig avlyssning bör orientering om avsedd verksamhet meddelas muntligt i förväg. Härigenom kan ordergivningen på radio begränsas till det som är oundgängligen nödvändigt. Enkelriktad signalering bör användas när plutonchef kan se om order omsätts på avsett sätt.

26. *Muntlig ordergivning* eftersträvas när läget och tidsförhållandena medger det, t ex när uppehåll görs i utgångsläge för anfall eller när strid bedöms inte nära förestående.

Muntlig order ges antingen till berörda chefer eller, om läget medger det, till hela plutonen samtidigt.

Muntlig order ges om möjligt på plats varifrån aktuell terräng kan överblickas, annars med ledning av karta. Vid risk för fientlig insyn och eld ges order på skyddad plats med hjälp av skiss eller terrängmodell. Observation utförs därvid endast för studium av terrängen, mål m m.

Efter muntlig ordergivning ges ordermottagarna tillfälle till frågor. Muntlig order skall repeteras, också när det är bråttom. Ordermottagaren repeterar endast de delar av ordern som berör honom.

27. *Ordergivning genom ordonnans* används främst under radiotystnad eller när ordermottagare inte kan kallas till plutonchefen. Order med ordonnans kan vara muntlig eller skriftlig. Ordonnans repeterar muntlig order. Ordermottagare repeterar muntlig och kvitterar skriftlig order. Ordonnans åtföljer plutonchef när denne kallats till kompanichefen för ordergivning. Ordonnansen används för att under pågående ordergivning överbringa förberedande order till plutonen, t ex order att höja beredskapen eller att samlas för ordergivning.

28. Plutonchef kan *underlätta ordergivning och vinna tid* genom att
fortlöpande hålla plutonen orienterad om läget,
tidigt ge förberedande order om kommande verksamhet,
anbefalla ständig passning eller samla gruppcheferna eller hela plutonen när order väntas från kompanichefen,
låta ställföreträdaren förbereda ordergivning med skiss eller terrängmodell,
inleda ordergivning med order till personal som skall lösa särskilt brådskande uppgift,
använda föreskrivna orderuttryck och reglera endast nödvändiga detaljer,
använda fastställda grupperingsformer och inövad stridsteknik samt utnyttja tecken eller signaler.

Samverkan

31. Samverkan på plutonsnivå äger rum endast när förestående verksamhet inte är reglerad i order.

32. *Stridsvagnsplutonchef* samverkar vid behov med andra plutonchefer, främst för att samordna eld och rörelse samt skydd.

Samverkan sker så tidigt som möjligt och om så krävs från plats varifrån aktuell terräng kan överblickas. Under strid sker samverkan om möjligt på radio.

Plutonchefen orienterar chef med vilken han samverkar om

- (1) läget,
- (2) sin uppgift,
- (3) hur han avser lösa uppgiften samt
- (4) vilka resurser han behöver utöver sina egna för att kunna lösa uppgiften.

Chef med vilken samverkan sker redogör för

- (1) sin uppgift,
- (2) vilka resurser han kan ställa till förfogande samt
- (3) hur resurserna bör utnyttjas.

Samverkande chefer gör därefter gemensamt erforderliga överväganden. Därefter fastställs hur resurserna skall utnyttjas. Detta bestäms i regel av understödd chef.

33. När det är bråttom och order inte hinner eller kan erhållas ger understödd plutonchef order till samverkande chef avseende

- (1) uppgift(-er),
- (2) mål för elden,
- (3) verkan (nedhållning eller nedkämpning) samt
- (4) tidpunkt (tecken, signal) när elden skall utlösas och inställas.

Samverkan med eldledningsgruppchef sker dessutom enligt bestämmelserna i kapitel 6 och bilaga 2.

34. Samverkan sker på enklaste sätt och får inte bli självändamål.

3. Materielens handhavande**Stridsvagn 101 och 102****Kanon**

1. Kanonen ställs i *skjutläge* enligt följande:

Laddare	Skytt
1. Tar bort mynningskyddet	
2. Lossar och lägger ner transportstödet samt kontrollerar att tornet och kanonen kan vridas fritt	
	3. Kontrollerar att tornvridning inte hindras av föremål inne i vagnen, eleverar kanonen och vrider tornet till kl 12
4. Tar av mekanismskyddet och lägger det i låda 4	
5. Öppnar mekanismen och kontrollerar patronläget	

Kommando: **Kanon i skjutläge!**

2. Om kanonen inte är stabiliserad, skall den under förflyttning vara surradad med surrningslänken. Härigenom minskas påkänningarna på höjdriktväxeln.

Laddare fäster (lossar) surrningslänken på kommando: **Fäst (Lossa) surrningen!**

3. Kanonen ställs i *transportläge* enligt följande:

Laddare	Skytt
1. Stänger mekanismen och sätter på mekanismskyddet	
	2. Vrider tornet så att kanonen kommer mitt över transportstödet
3. Reser transportstödet med utfällt överfallsband	
	4. Dumpar kanonen och kontrollerar därvid att eldröret kommer mitt i transportstödet
5. Fäller överfallsbandet över eldröret, fäster bandet med fästmuttern och drar åt låsmuttern hårt	
6. Sätter på mynningsskyddet	

Kommando: **Kanon i transportläge!**

4. Kanonen laddas enligt följande:

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN (gäller inte vid omladdning)
2. Ställer säkringsströmställaren i läge FRÅN	
3. Öppnar mekanismen och återför manöverarmen till låsläge	
4. För patronen med knuten högerhand in i patronläget	
5. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Före laddning med spränggranat eller rökgranat utför laddaren anbefälld rörinställning eller tempering.

Kommando: **Pansarprojektil! [Spränggranat! (Fördrojning!)] (Rökgranat! Tempering 0000!)**

5. Kanonen *osäkras* enligt följande:

Laddare	Skytt
1. Ställer säkringsströmställaren i läge TILL	
2. Anmäler: <i>Klar!</i>	
	3. Ställer vapenväljaren i läge KAN

Kommando: **Kanon! Osäkra!**6. Kanonen *säkras* enligt följande:

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN
2. Ställer säkringsströmställaren i läge FRÅN	
3. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Kommando: **(Kanon!) Säkra!**7. *Patron ur* med kanon görs enligt följande:

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN
	2. Eleverar kanonen något
3. Ställer säkringsströmställaren i läge FRÅN	
4. Öppnar mekanismen, tar emot patronen och placerar den i ett ställ	
5. Stänger mekanismen långsamt och håller därvid emot med manöverarmen	
6. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Kommando: **(Kanon!) Patron ur!**

Kulsprutor**11. Tornkulsprutan laddas enligt följande:**

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN
2. Säkrar kulsprutan	
3. Trycker in första patronen innanför bandspärren. (Öppnar locket om bandet endast delvis är fyllt, lägger främsta patronen innanför bandspärren och stänger locket)	
4. Spänner mekanismen, osäkrar, avfyrar och säkrar samt iakttar därvid bandet. (Öppnar locket om bandet inte matas in, tar bort bandet och kontrollerar första patronen. Gör om punkt 3. Kasseras första patronen sker laddning som med delvis fyllt band)	
5. Spänner ånyo mekanismen	
6. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Kommando: (Tornkulspruta!) **Ladda!**

12. Tornkulsprutan osäkras enligt följande:

Laddare	Skytt
1. Osäkrar kulsprutan	
2. Anmäler: <i>Klar!</i>	
	3. Ställer vapenväljaren i läge KSP

Kommando: **Tornkulspruta! Osäkra!**

13. Tornkulsprutan säkras enligt följande:

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN
2. Säkrar kulsprutan	
3. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Kommando: (Tornkulspruta!) **Säkra!**

14. Patron ur med tornkulspruta görs enligt följande:

Laddare	Skytt
	1. Ställer vapenväljaren i läge FRÅN
2. Säkrar kulsprutan	
3. Öppnar locket och drar bort bandet ur vapnet	
4. För mekanismen helt tillbaka och håller den i detta läge	
5. Lossar patronen genom att höja patronföraren och sedan åter föra ner den	
6. Ser eller känner efter att patron inte finns i patronläget eller framför slutstycket	
7. Släpper handtaget, stänger locket, osäkrar, avfyrar och säkrar	
8. Anmäler: <i>Klar!</i>	

Kommando: (Tornkulspruta!) **Patron ur!**

15. Ytterkulsprutan handhas av vagnchefen enligt tillämpliga delar av 11—14.

Rökkastare

21. Rökkastarna handhas av vagnchefen med biträde av laddaren enligt bestämmelser i Strv 101 (Strv 102), Beskrivning del 1.

Stridsvagn 103**Kanon**

26. Kanonen *laddas* med pansarprojektil eller spränggranat enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR	2. Öppnar mekanismen genom att föra fram manöverventilens handtag	3. Ställer temperingsanordningen i läge ÖGONBLICK eller FÖRDRÖJNING (vid laddning med spränggranat. Ögonblick i regel, fördröjning på order)
	5. Trycker in laddningsknappen för pansarprojektil eller spränggranat	4. Anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: **Pansarprojektil! [Spränggranat! (Fördröjning!)]**

27. Kanonen *laddas* med rökgranat enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR	2. Öppnar mekanismen genom att föra fram manöverventilens handtag	3. Temperar granaten
		4. Trycker ner utlösningssarmen för hållspärrarna
		5. Vrider matningsveven ett varv
		6. Vrider starthandtaget för hissen åt vänster

Kommando: **Rökgranat! Tempering 0000!**

28. Kanonen *osäkras* enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
		1. Kontrollerar att säkringshandtaget står i läge ELD
2. Kontrollerar att strömställaren BEVÄPNING står i läge TILL		
3. Ställer styrdonets vapenväljare i läge KANON		
4. Ställer styrdonets säkringsvred i läge ELD		

Kommando: **Kanon! Osäkra!**

29. Kanonen *säkras* enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare
Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR	

Kommando: **(Kanon!) Säkra!**

30. Patron ur med kanon görs enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR		
2. Öppnar luckan för hylsutkastning		
	3. Låter kolvmotorn gå med omkring 2 000 varv/min och eleve- rar vagnen helt	
	4. Öppnar mekanismen genom att föra fram manöverventilens handtag	
		5. För patronen bakåt med plundringsdonet (om patronen inte lämnar vagnen)
		6. Stänger mekanismen (på särskild order)
		7. Anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: (Kanon!) Patron ur!

Fasta kulsprutor

36. Fasta kulsprutorna laddas enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR		
	2. Spänner mekanismerna med uppspänningsar- men och ställer den i läge SÄKRAD	
		3. Öppnar luckan över kulsprutelagringen
		4. Öppnar locket på den ena kulsprutan, lossar bandet från magasi- nets lock, kontrollerar att första länken är tom, lägger bandet med första patronen i ledarplåtens nedmat- ningsspår, fäster den tomma länken på le- darplåtens högra sida och stänger locket
		5. Utför samma åtgärder med den andra kul- sprutan
		6. Stänger luckan
		7. Anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: Fasta kulsprutor! Ladda!

37. Fasta kulsprutorna *osäkras* enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare
1. Kontrollerar att strömställaren BEVÄPNING står i läge TILL	
2. Ställer styrdonets vapenväljare i läge KSP	
3. Ställer styrdonets säkringsvred i läge ELD	
	4. Ställer uppspänningsarmen i läge ELD
	5. Anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: **Fasta kulsprutor! Osäkra!**

38. Fasta kulsprutorna *säkras* enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR (om även kanonen skall säkras)	
	2. Ställer uppspänningsarmen i läge SÄKRAD
	3. Anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: **(Fasta kulsprutor!) Säkra!**

39. *Patron ur* med fasta kulsprutorna görs enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Ställer styrdonets säkringsvred i läge SÄKR	2. Spänner mekanismerna med uppspänningsarmen och ställer den i läge SÄKRAD	
		3. Öppnar luckan över kulsprutelagringen
		4. Håller mekanismen på den ena kulsprutan i tillbakafört läge med verktyget, öppnar locket, tar bort bandet och lägger det i magasinet, lyfter upp ledarplåten och ser eller känner efter att patronläge och låda är tomma, faller ner ledarplåten och stänger locket
		5. Utför samma åtgärder med den andra kulsprutan
		6. Stänger luckan
		7. Anmäler: <i>Klar!</i>
	8. Osäkrar och avfyrar	

Kommando: **(Fasta kulsprutor!) Patron ur!**

Ytterkulspruta

41. Ytterkulsprutan handhas av vagnchefen enligt bestämmelser i Strv 103, Beskrivning del 1.

Rökkastare

46. Rökkastarna handhas av vagnchefen enligt bestämmelser i Strv 103, Beskrivning del 1.

Inkoppling och urkoppling av manöverorgan

51. Vagnchefen övertar manövreringen enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare
1. Kontrollerar att strömställaren STYRDON VAGNCHEF står i läge TILL	
2. Fäller ner gaspedalen till hori- sontalläge	
3. Övertar manövreringen	
	4. Flyttar fötterna från pedalerna

Kommando: **Jag skjuter! (Jag kör!)**

52. Bakåtföraren övertar körningen enligt följande:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
1. Lyfter upp gas- pedalen		
	2. Kontrollerar att bakåtförarens ratt är inkopplad	
		3. Fäller ut ratten, gör sig beredd att köra och anmäler: <i>Klar!</i>

Kommando: **Bakåtkörning!**

Bakåtföraren påbörjar körning på kommando: *Bakåt!*

Under bakåtkörning anpassar skytten/föraren vagnens elevation på bakåtförarens kommando: **Elevera! (Dumpa!)**

53. Skytten/Föraren återtar manövreringen från vagnchefen enligt punkt 1—4 och från bakåtföraren enligt punkt (1)—(4) nedan:

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
	1.(2.) Gör sig beredd att överta manövre- ringen och anmäler: <i>Klar!</i>	(1.) Ställer handgasregla- get i tomgångsläge och flyttar foten från bromspedalen
2. Lyfter upp gas- pedalen och flyt- tar fötterna från pedalerna		
3. Ställer strömstäl- laren STYRDON VAGNCHEF i läge FRÅN		(3.) Fäller undan ratten
	4.(4.) Övertar manövre- ringen	

Kommando: **Normalkörning!**

Skytten/Föraren återtar också manövreringen på vagnchefens *eldkommando*.

Skjutning

56. Bestämmelser för materielens handhavande under skjutning finns i Strv 101 (102), 103, Beskrivning del 1.

4. Elden

Grunder

1. Elden skall förberedas så noggrant som möjligt, öppnas vid lämplig tidpunkt och anpassas efter uppgiften. Överraskande eldöppnande och eldöverlägsenhet eftersträvas.

2. Eld med stridsvagnskanoner är det viktigaste medlet för stridsvagnsplutonens strid. Verkan mot oskyddade mål på avstånd upp till 800 m erhålls dock i regel snabbast med kulsprutor. Om avsedd verkan därvid inte erhålls, fullföljs kulspruteelden med spränggranateld (5: 36).

Understödjande stridsvagnar, som avger eld med kanon mot oskyddade mål, övergår till eld med kulsprutor när det med hänsyn till våra förbands säkerhet inte längre är möjligt att avge eld med kanon.

3. Stridsvagnskompanichefen leder kompaniets eld genom eldkommandon på kompaninätet direkt till de plutoner (grupper), som deltar i elden, eller genom att ge plutonerna elduppgifter.

Stridsvagnsplutonchef leder plutonens eld genom eldkommando på radio eller genom att ge grupperna elduppgifter enligt 32.

4. *Stridssikte* används i brådskande läge, t ex vid överraskande sammanstöt med fientliga stridsvagnar.

Stridsvagnskompanichef eller stridsvagnsplutonchef bestämmer stridssikte med hänsyn till det avstånd, på vilket mål bedöms komma att uppträda i första hand. När så ej kan ske anges 800 m.

| Om stridssikte inte angivits, väljer vagnchefen detta.

Eldens former

11. Eldens *former* är

- (1) pansarbekämpning
- (2) direkt understödjande eld,
- (3) stormeld,
- (4) uppehållande eld samt
- (5) avvärjande eld.

12. Vid *pansarbekämpning* — eld mot pansrade stridsfordon — är överraskande eldöppnande och eldöverlägsenhet av stor betydelse. Strävan skall vara att avge snabb och välriktad eld samt att visa minsta möjliga målyta.

Pansarbekämpning utförs med spårljuspansarprojektil eller spårljussprängpansargranat. Mot svagt pansrade mål, t ex pansarskyttefordon, kan även spårljusspränggranat användas.

Vid pansarbekämpning *utsträcks elden* med hänsyn till

- (1) uppgiften och läget,
- (2) terrängen,
- (3) sikten,
- (4) målens storlek och karaktär samt
- (5) avsedd verkan.

Plutonen står kvar i eldställning tills målen nedkämpats eller uppgiften lösts.

13. *Direkt understödjande eld* avges främst mot mål som uppträder överraskande. Elden avges omgående och efter hand som den erfordras.

14. *Stormeld* är planlagd eld, som vid anfall avges med artilleri, stridsvagnskanoner och övriga understödsvapen mot fienden inom och närmast utanför det område, som skall stormas. Elden avges mot upptäckta mål samt mot terräng eller platser där fienden bedöms vara grupperad.

Stormelden bör vara så kraftig att stormande plutoner kan nå stormavstånd utan att avge eld med egna vapen.

Artilleriets stormeld förbereds så, att den vid behov kan upprepas, för-

längas eller avbrytas med hänsyn till när främre plutoner passerar stormavstånd.

Stormeld förbereds genom kompanichefens eller högre chefs försorg.

Stormavstånd bestäms med hänsyn till säkerhetsavståndet.

15. Uppehållande eld avges vid försvar och fördröjningsstrid för att redan på stort avstånd fördröja och vilseleda fienden.

Uppehållande eld med *artilleri* förbereds mot terräng, där det bedöms att fordon och trupp kommer att anhopas, t ex vid förbindelseavbrott, mineringar och andra hinder.

Artilleriets uppehållande eld förstärks i regel med eld från *stridsvagnskanoner*. Elden förbereds enligt kompanichefens bestämmande, främst mot terräng, där fienden väntas rycka fram tidigt med stridsvagnar och pansarskyttefordon.

16. Avvärjande eld avges vid försvar för att hejda fienden och bryta hans anfallskraft.

Avvärjande eld med *artilleri* förbereds mot terräng, där fienden främst väntas tränga fram eller grupperas. Eld förbereds också mot terräng, där försök att gå förbi, t ex kompaniets motståndslinje, eller luftland-sättning kan väntas. Elden förbereds enligt kompanichefens bestämmande.

Spärrelld med artilleri förbereds så nära stridsställningarna som möjligt samt vid behov också mellan dessa. Spärrelld skall kunna utlösas snabbt, även utan observation. Spärrelld med batteri får utlösas på order av plutonchefen.

Eldobservatör för att biträda med ledning av artillerield avdelas på order av kompanichefen. Som eldobservatör avdelas plutonchefs ställföreträdare eller annat befäl. Artillerieldledare instruerar och övar eldobservatör i att ange mål och att rapportera eldens läge. Bestämmelser för eldobservatörs verksamhet finns i bilaga 2 och SkjutI Art Grk 2. Eld med *stridsvagnskanoner* förbereds mot terräng, där fienden främst väntas anfalla med stridsvagnar och pansarskyttefordon. Pansarbekämpning i anslutning till stridsvagnsmineringar, diken och andra hinder eftersträvas.

Eld med kulsprutor förbereds framför, mellan och inom stridsställningarna.

I mörker och nedsatt sikt skall *fast eld* kunna utlösas enligt följande:

Vapen	Eldens omfattning
Kanon	3 spränggranater
Kulspruta	125 skott (avges i eldskurar om 5—10 skott)
Kulsprutepistol	36 skott (avges i eldskurar om 2—4 skott)

Fast eld avges enligt plutonchefens (motsv) order. Elden avges med högsta möjliga eldhastighet. Den skall kunna upprepas omedelbart.

Fast eld förbereds enligt bestämmelser i SkjutI A Strv.

Vapnens användning

21. Eld med stridsvagnskanoner avges främst mot

- (1) stridsvagnar,
- (2) oskyddade mål, t ex trupp, pansarvärnsvapen och automatvapen,
- (3) skyddade mål, t ex trupp, pansarvärnsvapen och automatvapen i gropar, bakom krön, i stridsvärn samt i sten- eller betongbyggnader,
- (4) landstigningsfarkoster samt
- (5) platser där fienden bedöms vara grupperad.

Med stridsvagnskanon kan också rökskjutning utföras (1: 44). Eld mot oskyddad trupp och trupp i skydd, t ex i gropar, bakom krön eller i öppna stridsvärn, avges med studsbrisd.

22. Eld med stridsvagnskanon från enskild stridsvagn, som inte har särskild uppgift, bör inte utsträckas längre än att träffsannolikheten i första skottet är 50 % (tabellens värden).

Mätt avstånd			Bedömt avstånd		
Front-mål	Torn-mål	Rörligt sidmål	Front-mål	Torn-mål	Rörligt sidmål
2 000 m	1 500 m	1 000 m	1 300 m	1 000 m	800 m

Vid skjutning med spränggranat bör vid bedömt avstånd elden inte utsträckas längre än 1 500 m.

Vid mätt avstånd utsträcker elden så långt instrumentering och möj-

ligheterna till eldobobservation medger det.

Vid eldgivning med stridsvagnspluton utsträcker elden enligt 12.

23. Eld med *kulsprutor* avges främst mot

(1) oskyddade mål, t ex trupp, pansarvärnsvapen, automatvapen och opansrade fordon, samt

(2) platser där fienden bedöms vara grupperad.

Eld med ytterkulsprutor avges även mot luftmål (9: 6).

24. Eld med kulsprutor mot punktmål utsträcks i regel till 800 m och mot stora mål till 1 500 m.

25. Eld med *eldhandvapen* och *spränghandgranater* avges av

(1) vagnchef, laddare och bakåtförare mot t ex närpansarvärnsvapen som uppträder överraskande på så kort avstånd att de inte hinner (kan) bekämpas med andra vapen samt

(2) poster och övrig personal till fots, t ex vid närskydd.

26. Eld med *rökkastare*, *rökhandgranater* och *rökjacklor* avges främst för att

(1) avskärma stridsvagn som utsätts för överraskande beskjutning samt

(2) underlätta omgruppering i eller utrymning av stridsställning.

27. Eld med *lyskastare* avges med lysgranater för komplettering av artilleriets belysning, t ex vid försvar av stridsställning eller vid anfall.

28. Eld med *signalpistoler* avges

(1) med signalpatroner för att ge överenskomna ljussignaler samt

(2) med lyspatroner för belysning, t ex vid stormning eller nära framför stridsställning.

Eldförberedelser

Elduppgift

31. Uppgift till pluton och grupp kompletteras med elduppgift när så är möjligt.

32. Elduppgifter ges enligt följande:

Elduppgift	Innebär
"Eld mot . . ." eller "Eld mellan . . . och . . ."	Eld avges i angiven riktning eller inom angivet område mot upptäckta mål och mot platser, där fienden bedöms vara grupperad.
"Fast eld mot . . ." eller "Fast eld mellan . . . och . . ."	Eld förbereds i angiven riktning eller inom angivet område så, att den kan utlösas snabbt.

33. Stridsvagnskompanichef tilldelar stridsvagnspluton eldområde enligt 32. Eldområdet överensstämmer i regel med plutons observationsområde.

Stridsvagnsgrupp tilldelas eldområde, som i regel överensstämmer med stridsvagnsplutonens.

34. Elduppgift kompletteras med erforderliga bestämmelser för

(1) eldöppnande,

(2) eldens utsträckning

(3) den tid under vilken elduppgift skall lösas,

(4) varifrån elden skall avges,

(5) vilken ammunitions mängd som får förbrukas,

(6) alternativ elduppgift samt

(7) eldens inställande.

35. Stridsvagnsplutons *observationsområde* utgörs i regel av en sektor om 180°. Det sammanfaller i regel med eldområdet. När så krävs, kan observationsområdet ökas. Observation utförs enligt kapitel 12.

Målangivning

36. Stridsvagnskompanichef utser ett fåtal *utgångspunkter för målangivning*.

Stridsvagnsplutonchef kompletterar antalet utgångspunkter så att stridsvagnsplutonen erhåller 3—4 stycken inom sitt observationsområde.

Utgångspunkterna för målgivning skall vara svår förstörbara, lätta att återfinna i terrängen och belägna i anslutning till terräng, där fienden kan väntas uppträda, samt vara jämnt fördelade i sida och djup inom observationsområdet.

Utgångspunkterna för målgivning namnges, om de inte är direkt angivbara — *terrängbenämning*.

Målgivning sker enligt bestämmelser i SkjutI A Strv.

Avståndsbestämning

41. Stridsvagnsplutonchef bestämmer avstånd till utgångspunkter för målgivning och andra platser, där fienden kan väntas uppträda. Avståndsbestämning utförs genom *mätning* med avståndsinstrument eller på karta. När detta inte är möjligt bedöms avstånden. Som hjälpmedel används t ex jämförelseavstånd eller siktets streckskalor.

42. Skiss över terrängen framför stridsställningen ritas av vagnchef eller skytt (skytt/förare) snarast möjligt. Även när ingående i stridsställning sker i mörker skall skiss ritas. Skissen kompletteras efter hand.

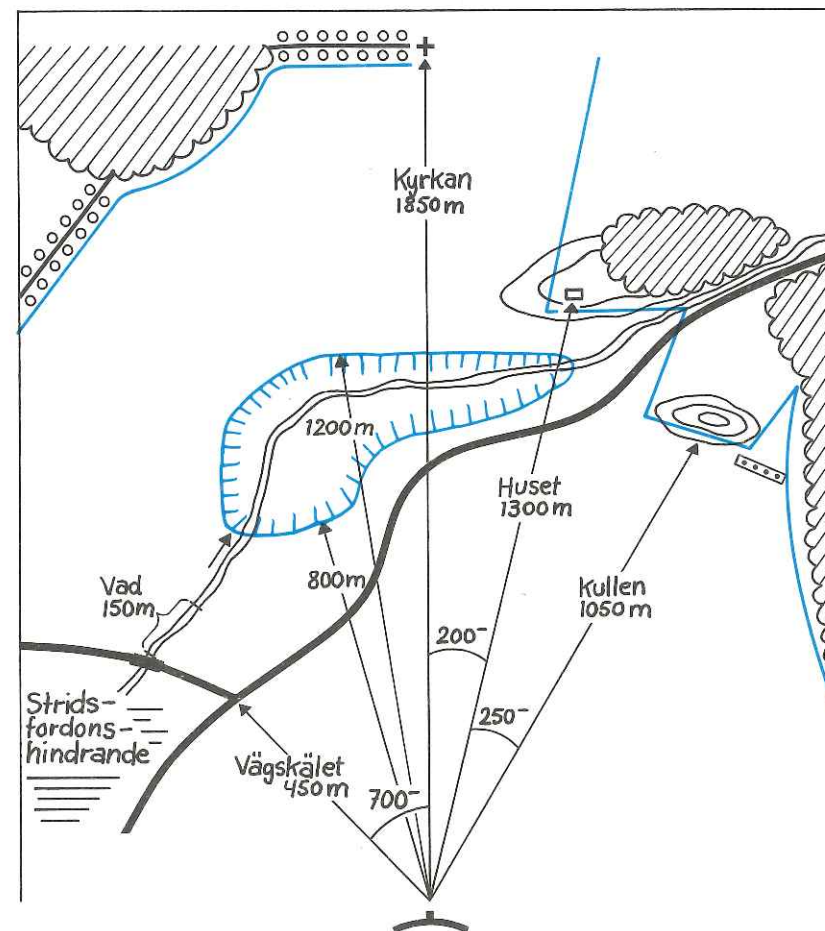
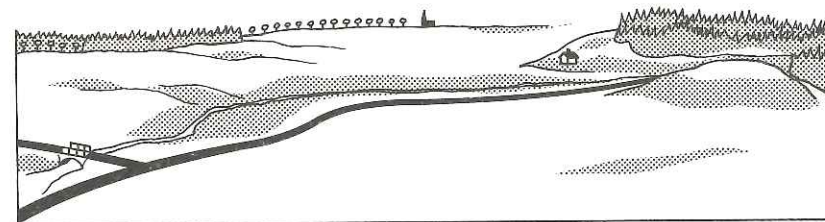
Skissen skall omfatta avstånd till utgångspunkterna för målgivning och till andra platser, där fienden kan väntas uppträda. Stor vikt läggs vid att på skissen ange sådana platser, där fienden är skyddad mot insyn och direkt eld. I mörker skall särskilt anges sådana punkter som genom sina silhuetter är lätta att återfinna.

Stridsställning

46. Stridsvagnsplutons stridsställning omfattar de enskilda stridsvagnarnas

- (1) eldställningar,
- (2) skyddsställningar,
- (3) växeleldställningar,
- (4) alternativa eldställningar samt
- (5) observationsställningar (12: 20).

Mellanrummen mellan de olika eldställningarna bör vara minst 50 m. Förflyttning mellan dem bör kunna ske snabbt, skyddat och dolt.

- Terrängen bortom linjen syns inte från vår stridsställning
- ⊙ Terräng inom vilken stridsfordon är skyddade mot insyn från vår stridsställning

Bild 4: 1. Exempel på skiss över terrängen framför stridsställning.

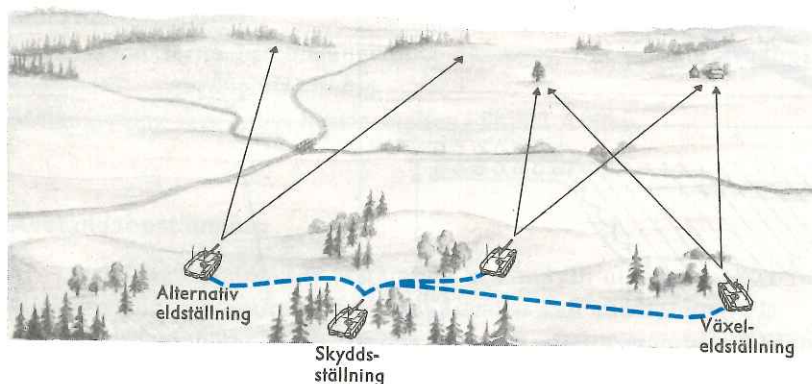

Bild 4: 2. Exempel på stridsställning för stridsvagnsgrupp.

Eldställning

51. Eldställning skall medge

- (1) fritt skottfält,
- (2) bästa möjliga skydd mot upptäckt och beskjutning,
- (3) minsta möjliga dammbildning (snöuppkast) vid eldgivning,
- (4) liten sidlutning samt
- (5) goda svängningsmöjligheter för torn och stridsvagn.

Eldställning intas och eldgivning förbereds på kommando: **Eldställning!**

När det är bråttom uppsöks eldställning och avges eld på kommando: **Eld!**

Skyddsställning

56. Skyddsställning skall medge skydd mot direkt eld samt mot upptäckt från marken och om möjligt också från luften. Den väljs så, att eldställning kan intas snabbt.

Skyddsställning intas på kommando: **Skydd!**

Vid stridsvagnsgrupp vidtas därvid följande åtgärder:

Vagnchef	Skytt (Skytt/Förare)	Laddare (Skytt/Förare)	Förare (Bakåtförare)
Ser bakåt och leder vid behov föraren	Vrider tornet till läge klockan 12 (gäller inte stridsvagn 103). Säkrar vapnen	Laddar med pansarprojektil. Omplacerar vid behov ammunitionen samt byter pipa på och laddar om tornkulsprutan	Kör bakåt till skyddsställning

Om stridsställning skall utrymmas och omgruppering ske, körs stridsvagnen med kanonen riktad mot fienden tills skydd erhålls, t ex av terrängen, rök eller andra förband.

Växel- och alternativ eldställning

61. *Växeleldställning* väljs på plats, varifrån samma elduppgifter kan lösas som från ordinarie eldställning. Växeleldställning bör vara undandragen eld som riktas mot ordinarie eldställning eller annan växel-eldställning (bild 4: 2).

62. *Alternativ eldställning* utses för att sådan elduppgift skall kunna lösas, som inte kan lösas från ordinarie eldställning (bild 4: 2).

63. Med hänsyn till terrängen och kravet på samlad eld från hela stridsvagnsplutonen ersätts i regel gruppernas växeleldställningar och alternativa eldställningar med annan stridsställning för hela stridsvagnsplutonen.

Växelstridsställning eller alternativ stridsställning intas på kompani- chefens order.

Ingående i stridsställning

66. När eld skall öppnas snarast, grupperas stridsvagnspluton på plutonchefens kommando: **Eld!**

Vid stridsvagnsgrupp vidtas följande åtgärder:

Vagnchef	Skytt (Skytt/Förare)	Laddare	Förare (Skytt/Förare)
1. Rekognoserar stridsställningen under framkörning			
2. "Mot krönet till höger om gropen!"			Kör i angiven riktning med högsta möjliga hastighet
3. "Eldställning vid stenen!"			
4. "Stridsvagnar (den vänstra) 1 000!" Sidriktar vid behov. (Eldkommando utelämnas om plutonchefen givit sådant)	Ställer in skjutavstånd, ställer vid behov vapenväljaren på KAN Finriktar under sista delen av framkörningen. Beordrar "Halt!" vid behov samt "Skott kommer!"	Förbereder om-laddning med pansarprojektil	Stannar mjukt så att stridsvagnen inte "niger", håller vagnen stilla med fotbromsen och lägger in backväxeln

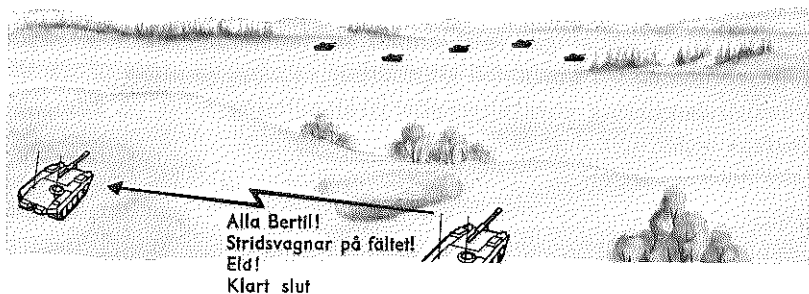

Bild 4: 3. Exempel på stridsvagnsgrupps ingående i stridsställning när eld skall öppnas snarast.

67. När kort tid disponeras för förberedelser och rekognosering inte hinner utföras till fots, förs stridsvagnarna snarast till skydd i den blivande stridsställningen. Plutonchefen går med sin vagn till observationsställning, varifrån gruppernas elduppgifter och utgångspunkter för målangivning rekognoseras. Därefter beordras grupperna till observationsställning och plutonchefen ger order för den närmast kommande verksamheten. Ordern omfattar främst

1. elduppgifter,
2. utgångspunkter för målangivning och avstånd,
3. bestämmelser för eldöppnande samt
4. eldställningar.

Vid stridsvagnsgrupp kontrollerar vagnchefen att plutonchefens order uppfattats. Observation ordnas och ammunitionen placeras med hänsyn till uppgiften.

68. När god tid disponeras för förberedelser, ställs stridsvagnarna upp i skydd bakom den blivande stridsställningen, varefter plutonchefen avdelar personal för skydd och observation. Sedan detaljrekognosering utförts, ger plutonchefen order angående elduppgifter, utgångspunkter för målangivning och avstånd samt gruppering. Därefter förs stridsvagnarna fram till skyddsställningarna.

Vid stridsvagnsgrupp detaljrekognoserar vagnchefen åtföljd av skytten och vid behov också av föraren. Vagnchefen utför därvid följande åtgärder:

1. Rekognoserar stridsställningen i ordning eldställning, växeleldställning, alternativ eldställning och skyddsställning.
2. Orienterar skytten om utgångspunkter för målangivning och avstånd, uppgiften, stridsställningens detaljer samt låter honom rita skiss över terrängen, om sådan inte ritas av vagnchefen.
3. Orienterar resten av gruppen enligt punkt 2.
4. Låter föraren gå vägar i stridsställningen och vid behov märka ut dessa och stridsvagnens plats i eldställningarna.
5. Övar gruppen i stridsställningen om plutonchefen inte bestämt annat.

69. Övning i stridsställning eftersträvas. Den utförs om kompanichefen medger det. Övningen omfattar tillämpliga delar av 6: 36.

Eldkommando

71. Eldkommando skall vara tydligt och så kort som möjligt. Det ges med lugn och skärpa.

Stridsvagnsplutonchefs eldkommando omfattar vid behov:

Vid skjutning med

pansarprojektil	spränggranat	rökgranat	kulspruta
Vilka eller vem eldkommandot gäller			
Mål	Ammunitionsslag	Ammunitionsslag	Vapen
Skjutavstånd	Skjutavstånd	Skjutavstånd	Skjutavstånd
Eldöppnande	Rörinställning	Tempering	Mål
	Mål	Mål	Eldöppnande
	Eldöppnande	Eldöppnande	

Vagnchefs eldkommando till skytt omfattar vid behov:

Vid skjutning med

pansarprojektil	spränggranat	rökgranat	kulspruta
Mål	Ammunitionsslag	Ammunitionsslag	Vapen
Skjutavstånd	Skjutavstånd	Skjutavstånd	Skjutavstånd
	Rörinställning	Temperering	Mål
	Mål	Mål	

Strävan skall vara att skytten efter grundliga eldförberedelser självständigt kan öppna eld på kortaste möjliga eldkommando eller utan eldkommando.

I brådskande läge kommenderas endast: **Eld!**

Exempel på eldkommando finns i SkjutI A Strv.

Eldgivning

Eldöppnande

81. Kompanichefen anger i regel när eld får öppnas (34).

Stridsvagnsgrupp, som fått elduppgift och tillstånd att öppna eld, bekämpar snarast mål som upptäcks.

Stridsvagnsskytt skjuter i regel självständigt inom ramen för tilldelad

elduppgift.

Vagnchef skjuter själv när målet är svårangivbart eller när det är mycket bråttom eller när skytten inte kan uppfatta målet.

Målval

86. Stridsvagnsgrupp bekämpar i regel de mål som svarar mot gruppens plats i plutonen. Eld avges i första hand mot framryckande stridsvagnar och pansarskyttefordon, i andra hand mot understödjande stridsvagnar och andra understödsvapen.

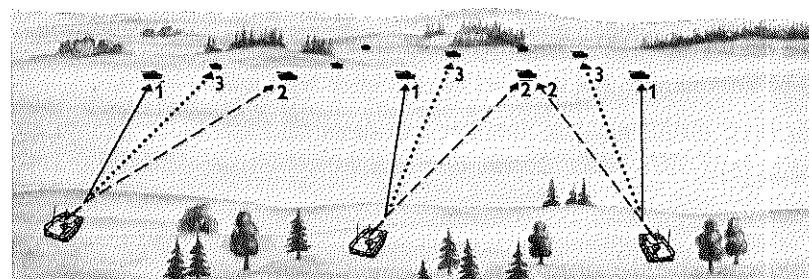

Bild 4: 4. Normalt målval vid stridsvagnspluton.

87. Om det under pågående eldgivning uppträder mål, som bedöms farligare för det egna förbandet än det som bekämpas, flyttar stridsvagnsgrupp sin eld mot detta mål. Målet rapporteras.

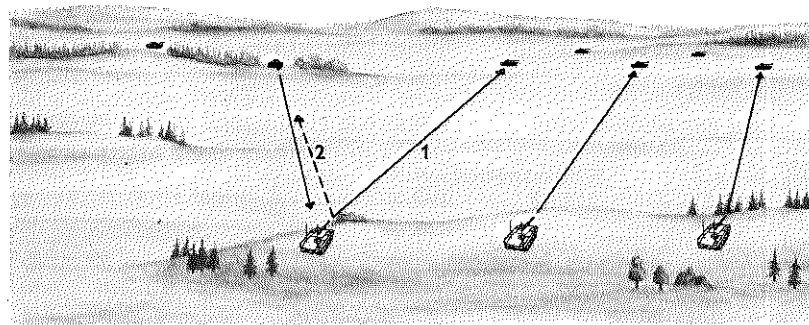

Bild 4: 5. Exempel på målväxling vid stridsvagnsgrupp under pågående eldgivning.

88. Vid stridsvagnspluton, som understöder med förbiskjutning, är det ofta lämpligt att stridsvagnarna skjuter i kors eftersom eldunderstödet då kan verka under längre tid än annars. Sådan eldgivning kan också utnyttjas när t ex en kulle eller en dunge förhindrar att eld avges enligt 86.

Eldens inställande

91. Elden inställs när

- (1) ändamålet med eldgivningen nåtts,
- (2) verkan inte längre kan påräknas,
- (3) våra förbands säkerhet kräver det eller
- (4) på kommando: **Eld upphör! Skydd! eller Nytt mål!**

När skytt inställer elden, anmäler han detta till vagnchefen genom att ange t ex: *Träff!*, *Målet borta!* eller *Målet nedkämpat!*

Säkerhetsbestämmelser

101. Vid skjutning i fred bestäms säkerheten enligt Säkl K och Säkl A.

102. Följande säkerhetsbestämmelser gäller i krig.

Vapen	Säkerhetsvinkel
Stridsvagnskanon	
stillastående vagn	50 streck (100 streck med underkalibriga projektiler), dock minst 10 m
vagn under gång	
med gyrostabilisering	100 streck (150 streck med underkalibriga projektiler), dock minst 10 m
utan gyrostabilisering	200 streck, dock minst 10 m
Fast kulspruta, tornkulspruta	
stillastående vagn	50 streck, dock minst 3 m
vagn under gång	
med gyrostabilisering	100 streck, dock minst 3 m
utan gyrostabilisering	200 streck, dock minst 3 m

Vapen	Säkerhetsvinkel
Ytterkulspruta	
stillastående vagn	100 streck, dock minst 3 m
vagn under gång	200 streck, dock minst 3 m

103. Överskjutning får utföras från stillastående vagn enligt följande:

Vapen	Säkerhetsvinkel
Stridsvagnskanon	Enligt skjutkort för stridsvagn
Kulspruta	30 streck, dock minst 3 m

104. Riskavstånd för *splitter* framgår av följande:

Spränggranat ¹	Oskyddad trupp, m	Trupp i stridsvärn, m	Trupp i tät skog, m
10,5 cm	100	25 ²	50

¹ För pansarprojektil är riskavståndet för splitter = 0 m. Vid träff i pansrade mål och sten (motsv) uppkommer dock splitter, för vilka riskavståndet varierar.

² För studsbrisd 50 m.

105. Riskavstånd för *fullträff* vid skjutning med artilleri och stridsvagnskanon kan beräknas enligt följande:

Riskavstånd		vinkelrätt mot skjutriktningen	
i skjutriktningen		för artilleripjäser	för stridsvagnskanon
för artilleripjäser	för stridsvagnskanon		
75 m + 1 % av skjutavståndet	5 % av skjutavståndet ¹	halva batteribredden (= 50-75 m) + 25 m	1 % av skjutavståndet

¹ 20 % av skjutavståndet vid första eldöppnande, när skjutavståndet inte kunnat mätas eller när inskjutning inte utförts.

Riskavståndet i skjutriktningen minskar vid skjutning mot mål i motlutande terräng. Vid skjutning mot mål i frånlutande terräng samt mot mål i skog ökar riskavståndet i skjutriktningen.

106. *Armeringsavståndet* för skjutning av spränggranat med stridsvagnskanon är 20—120 m. Avståndet varierar beroende av tändrörstyp.

107. *Säkerhetsavståndet* vid skjutning med stridsvagnskanoner beräknas som summan av riskavståndet för splitter (104) och riskavståndet för fullträff (105). Säkerhetsavståndet i *skjutriktningen* räknas från eldens medelträffpunkt. *Vinkelrätt mot skjutriktningen* räknas säkerhetsavståndet från medelträffpunkten för den pjäs, som med sin eld ligger närmast våra förband.

Säkerhetsavståndets verkliga storlek kan fastställas endast genom observation av eldens läge.

För trupp i stridsvagnar och pansarbandvagnar med stängda observationshuvor, luckor och dörrar tas ingen hänsyn till riskavstånd för splitter.

5. Anfall

Grunder

1. Anfall syftar till att nedgöra så stora delar av fiendens styrkor, att hans motståndskraft bryts.

Anfall genomförs med eld och under rörelse mot fienden.

2. Strävan skall vara att tidigt nå stridskänning med fienden och att snabbt tränga in i hans gruppering. Därigenom blir det svårt för honom att använda kärnladdningar och flyg.

Snabbhet i rörelse mot och in i fiendens gruppering uppnås främst genom att tiden för rekognosering, ordergivning och övriga anfallsförberedelser görs så kort som möjligt samt genom att framryckning sker i lättframkomlig terräng och med högsta möjliga hastighet.

Anfallshastigheten bibehålls, bl a genom att kompanichefen i utgångsläge för anfall ger plutonerna och underställd eldledningsgruppchef uppgifter för fortsatt anfall sedan förstahandsmålen tagits.

3. Förutsättningar för framgång är eldöverlägsenhet samt växelverkan mellan och samordning till tid och rum av eld och rörelse.

Eldöverlägsenhet uppnås främst genom snabbt och överraskande insatt eldunderstöd från skyddade eldställningar.

Vid god sikt är det särskilt betydelsefullt att fiendens stridsvagnar och pansarvärnsvapen nedkämpas tidigt.

4. Under anfall ingår stridsvagnspluton i regel i sitt stridsvagnskompani. Plutonen kan också underställas pansarskyttekompani med anfallsuppgift.

5. När stridsvagnskompani har stormningsuppgift, får stridsvagnspluton i regel uppgift att

(1) *storma och ta terräng,*

(2) understödja framryckning till stormavstånd,

(3) understödja stormning eller

(4) understödja stormning från stridsställning hitom eller i anslutning till stormavstånd.

När stridsvagnskompaniet har uppgift att ta terräng, får stridsvagnspluton i regel uppgift att

(1) ta terräng eller

(2) understödja framryckning.

Stridsvagnspluton ges i regel ytterligare uppgift, t ex att efter understödsuppgift storma och ta terräng på djupet.

Plutonen kan också få *skyddsuppgift*. Sådan uppgift löses genom försvar av stridsställning under begränsad tid. Striden förbereds och genomförs enligt tillämpliga delar av kapitel 6.

6. När stridsvagnspluton fått uppgift att ta terräng tilldelar kompanichefen plutonen anfallsmål samt kommenderar den framåt. Kompanichefen ger i god tid förvarning om när framryckningen skall börja. Under framryckningen mot och i anfallsmålet uppträder stridsvagnsplutonen enligt tillämpliga delar av 61—66.

7. Stridsvagnsplutonen får i regel anfallsmål som är 150—200 m brett. Det förläggs högst 500 m in i fiendens gruppering.

8. Stridsvagnspluton, som underställts pansarskyttekompani med stormningsuppgift, understöder i regel stormning. Därvid understöds i regel två pansarskytteplutoners stormning.

Vid pansarskyttekompani, som fått uppgift att ta terräng, ges i regel underställd stridsvagnspluton uppgift att ta terräng.

Underställd stridsvagnspluton ansluter till pansarskyttekompaniets kompaninät på radio (13: 3).

Stridsgruppering

11. Stridsvagnskompani stridsgrupperas i regel i

(1) stridslinje eller

(2) stridskolonn.

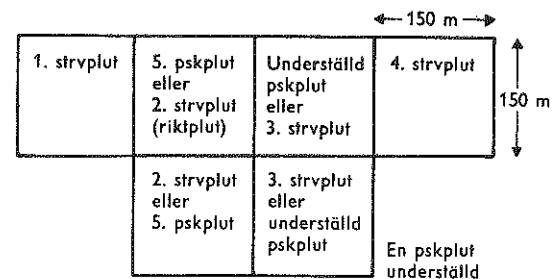
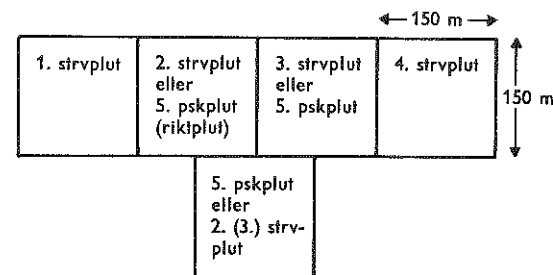

Bild 5: 1. Stridsvagnskompani i stridslinje.

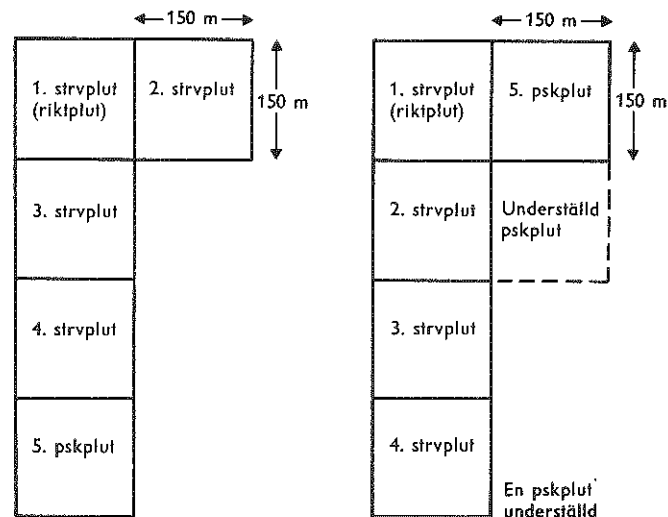

Bild 5: 2. Stridsvagnskompani i stridskolonn.

5: 12—15

12. Pansarskyttekompani stridsgrupperas i regel i

(1) stridstriangel eller

(2) stridskolonn.

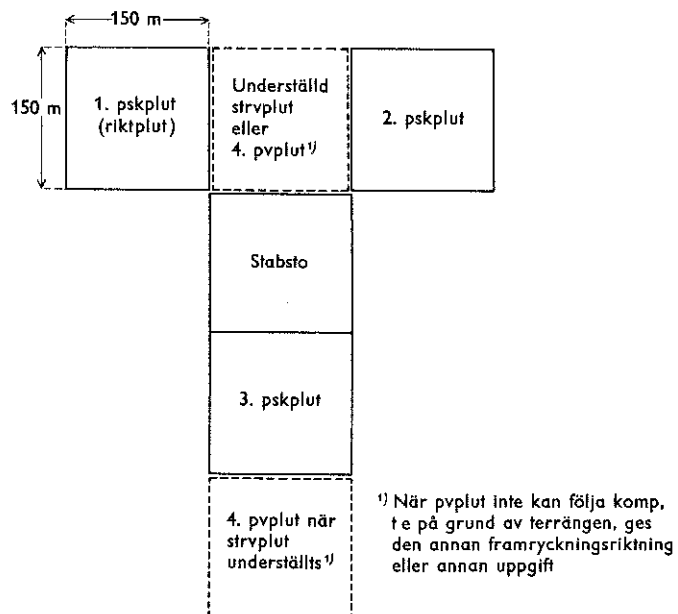

Bild 5: 3. Pansarskyttekompani i stridstriangel.

13. Stridsvagnspluton stridsgrupperas i regel i

(1) stridslinje eller

(2) stridskolonn.

Före stridsgruppering skall "Färdiga till strid" (11: 6) ha utförts.

14. Stridsvagnspluton grupperas i *stridslinje* när hög stridsberedskap krävs i fronten och grupperingsutrymmet i sidled är tillräckligt.

15. Stridsvagnspluton grupperas i *stridskolonn* när hög stridsberedskap krävs i flank, när grupperingsutrymmet i sidled är begränsat eller när framryckning är möjlig endast inom del av anfallsterrängen, t.ex. på grund av stridsvagnsminering, dike eller annat hinder.

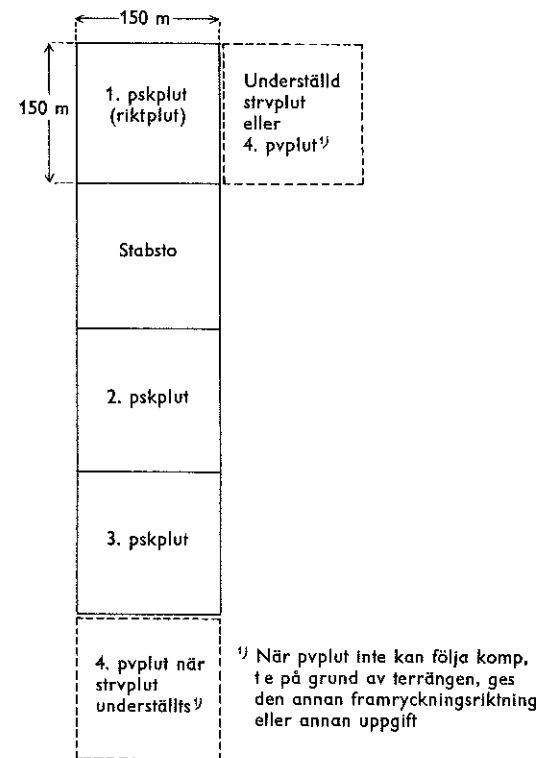

Bild 5: 4. Pansarskyttekompani i stridskolonn.

13. Stridsvagnspluton stridsgrupperas i regel i

(1) stridslinje eller

(2) stridskolonn.

Före stridsgruppering skall "Färdiga till strid" (11: 6) ha utförts.

14. Stridsvagnspluton grupperas i *stridslinje* när hög stridsberedskap krävs i fronten och grupperingsutrymmet i sidled är tillräckligt.

15. Stridsvagnspluton grupperas i *stridskolonn* när hög stridsberedskap krävs i flank, när grupperingsutrymmet i sidled är begränsat eller när framryckning är möjlig endast inom del av anfallsterrängen, t.ex. på grund av stridsvagnsminering, dike eller annat hinder.

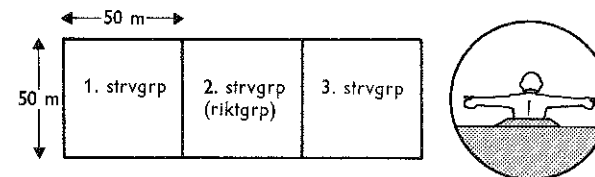

Bild 5: 5. Stridsvagnspluton i stridslinje.

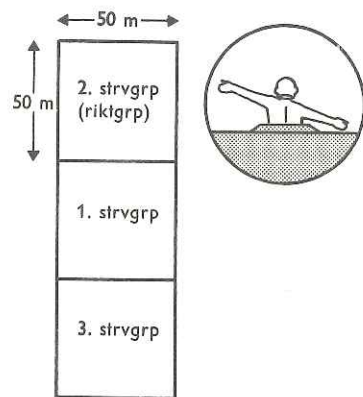

Bild 5: 6. Stridsvagnspluton i stridskolonn.

16. Minskning av bredd och djup anbefalls av kompanichefen. Stridsvagnsplutonchefen anger vid behov annan inbördes ordning mellan stridsvagnsgrupperna.

Vagnchefen väljer plats för stridsvagnsgruppen inom tilldelad yta så, att terrängens möjligheter till framryckning, lämpliga eldställningar och skydd utnyttjas.

17. Stridsvagnspluton stridsgrupperas på tecken eller på kommando: (0. pluton vid ...) (0. grupp vid ...) (Mot ...) Stridslinje (Stridskolonn) på stället! [Stridslinje (Stridskolonn) framåt!]

Stridsförflyttning

21. Före stridsförflyttning skall "Färdiga till strid" (11: 6) ha utförts.

22. Stridsvagnsplutonchef leder plutonens stridsförflyttning genom att efter hand ange

- (1) riktning eller mål,
- (2) stridsgruppering samt
- (3) förflyttningsväg och -sätt.

23. Riktning eller mål för förflyttningen anges om möjligt direkt i

terrängen, annars på karta. Riktning anges i regel endast för riktgruppen. Övriga grupper rättar sig i huvudsak på denna. Ögonsamband hålls inom plutonen.

Kommando: **Mot ...! (Till ...!) (Framåt!) (Bakåt!) (Åt höger!) (Åt vänster!)**

24. Stridsgruppering väljs enligt 13—17.

25. Förflyttningsväg väljs så, att terrängens möjligheter till lämpliga eldställningar och skydd mot upptäckt och direkt eld utnyttjas. Förflyttning bör utföras t ex på gränsen mellan mörka och ljusa fält, längs diken, alléer, buskridåer, gårdesgårdar och i skugga.

Förflyttningssätt väljs med hänsyn till läget, terrängen och sikten samt bedömt behov av understöd.

Om behovet av understöd bedöms vara litet eller plutonen kan understödjas av annat förband, sker förflyttning med hela plutonen *samtidigt*.

Om sammanstöt med fienden bedöms nära förestående och plutonen inte kan understödjas av annat förband, sker förflyttning *växelvis* från en stridsställning till en annan.

Under stridsförflyttningen ordnas observationen inom pluton och grupp enligt kapitel 12.

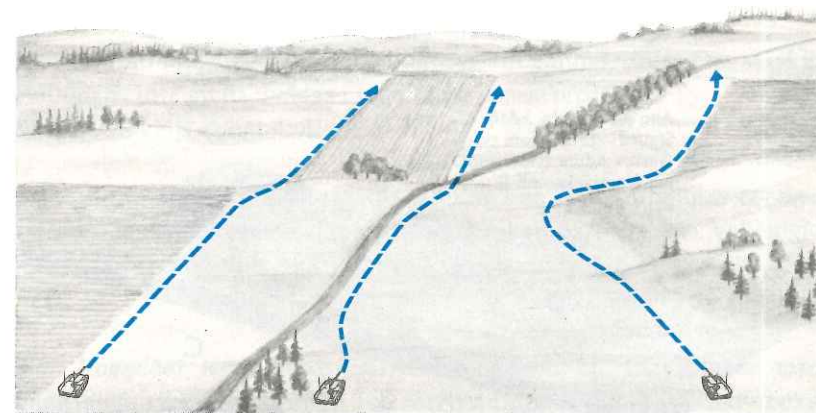
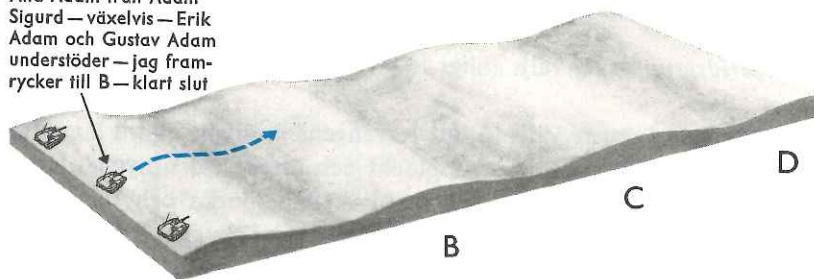

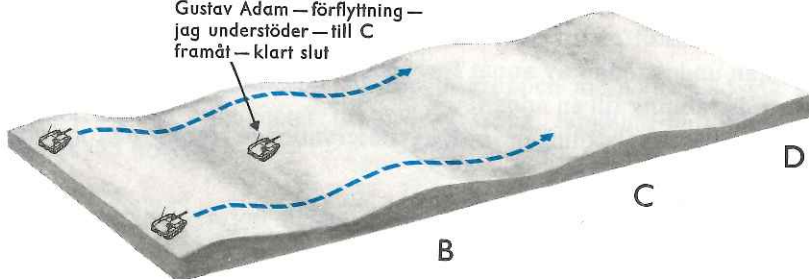
Bild 5: 7 Exempel på val av förflyttningsväg:

Vid stridsförflyttning i kompaniförband samordnas plutonernas förflyttning av kompanichefen.

Alla Adam från Adam
Sigurd — växelvis — Erik
Adam och Gustav Adam
understöder — jag fram-
rycker till B — klart slut

Alla Adam från Adam
Sigurd — Erik Adam och
Gustav Adam — förflyttning —
jag understöder — till C
framåt — klart slut

Alla Adam från Adam
Sigurd — Erik Adam och
Gustav Adam understöder —
jag framrycker till D —
klart slut

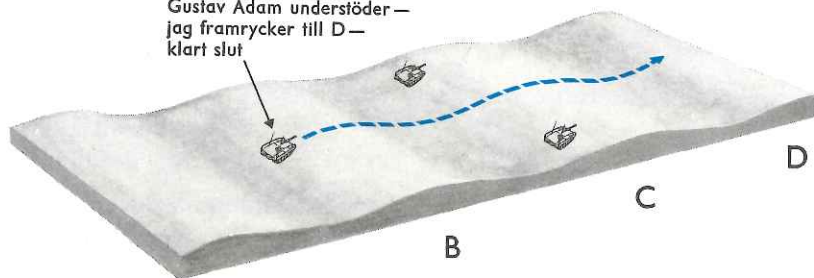

Bild 5: 8 Exempel på växelvis framryckning inom stridsvagnspluton.

26. Stridsvagnsgrupp i stridsställning förbereder stridsförflyttning genom att i mån av behov

- (1) inställa elden och säkra vapnen,
- (2) ta skydd,
- (3) byta pipa på torn- och ytterkulsprutor och ladda dessa med helt fyllda band samt
- (5) stänga luckor och observationshuvor — dock inte luckor för optik.

Kommando: **Förflyttning!**

Om stridsvagnsplutonchefen inte givit bestämmelser för förflyttningen överväger och vidtar vagnchefen åtgärder enligt följande:

- (1) Utför observation och fastställer:

Var finns fienden? Pansarvärn, stridsvagnar? På vilket avstånd kan fienden i första hand väntas uppträda? Var finns våra förband? Lämpligaste väg till målet? Skydd och lämpliga eldställningar längs framryckningsvägen?

- (2) Orienterar gruppen om fienden, våra närmaste förband, uppgiften och hur denna skall lösas.
- (3) Ger order om laddning av kanon och kulsprutor samt inställning av skjutavstånd (28).

27. Om sammanstöt med fienden bedöms omedelbart förestående, sker stridsförflyttning vid stridsvagnspluton med osäkrade pjäser.

Kommando: **Osäkrade pjäser! (Förflyttning!)**

28. *Ammunitionsslag* väljs med hänsyn till elduppgiften. Om särskild elduppgift inte givits, laddas i regel med pansarprojektil.

Stridssikte väljs enligt 4: 4.

29. Vid förflyttning från skyddsställning bör skyddet lämnas ett stycke vid sidan av den plats, där stridsvagnen kan ha röjts, t ex vid eldgivning eller observation.

30. *Vagnchef* leder stridsförflyttning genom att för föraren efter hand ange riktning och mål för förflyttningen samt vid behov också förflyttningssväg och hastighet.

Kommando: **(Föraren!) Mot ...! (Till ...!) (Följ ...!) (Öka!) (Minska!)**

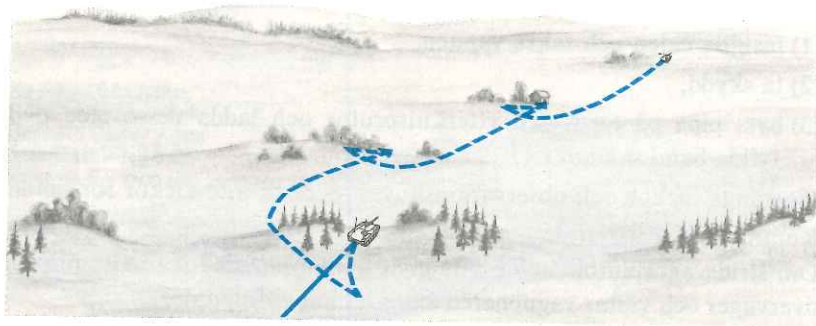

Bild 5: 9. Exempel på stridsvagnsgrupps förflyttning från skyddsställning till skyddsställning.

31. Föraren väljer förflyttningsväg så, att lös, sank eller stenig mark samt diken och branta sluttningar om möjligt undviks.

Krön passeras med högsta möjliga hastighet. I övrigt anpassas hastigheten så, att materielen och personalen inte skadas.

Vid halt för eldgivning skall föraren stanna vagnen mjukt så att inriktning underlättas. Vid eldgivning under gång skall han undvika svängar och hastighetsändringar.

Innan hinder passeras skall föraren anmäla: **Hinder!**

Sammanstöt med stridsvagnar och pansarvärnsvapen under stridsförflyttning

36. Eld öppnas i regel med den ammunition, med vilken kanonen är laddad. Mot oskyddade pansarvärnsvapen på avstånd upp till 800 m erhålls dock i regel nedhållande verkan snabbast med kulsprutor. Om pansarvärnsvapnet därefter skall nedkämpas, sker övergång till spränggranatskjutning.

Mot stridsvagnar öppnas i regel eld med stridssikte (4: 4).

Eld öppnas av skytten direkt eller på vagnchefens kommando eller, om målet är svårt att ange, av vagnchefen.

37. Med hänsyn till fiendens uppträdande, terrängen i anslutning till den egna stridsvagnen samt den tid som bedöms stå till förfogande innan eld måste öppnas, avges elden

- (1) under gång,
- (2) efter halt,
- (3) sedan eldställning intagits eller
- (4) sedan närskyddsrok utlösts.

38. När terräng och skjutavstånd medger det, avges *eld under gång* mot mål som bedöms omedelbart farliga för den egna stridsvagnen, t ex stridsvagn som går i eldställning eller som öppnat eld.

Eld under gång avges främst när skytten själv upptäcker målet.

Eldgivningen fortsätts från stillastående vagn om erforderlig verkan inte uppnåtts med första skottet.

39. *Eld efter halt* avges främst mot mål som bedöms inte omedelbart farliga för den egna stridsvagnen, t ex stridsvagn som är under framryckning eller som avger eld mot annat mål än den egna stridsvagnen.

40. *Eld sedan eldställning intagits i närheten* avges när eld utgår från vapen som inte upptäcks omedelbart eller när fiendens stridsvagnar uppträder på stort avstånd.

41. *Eld sedan närskyddsrok utlösts* avges när stridsvagnsgruppen utsätts för direkt beskjutning och gruppen kan träffas innan eld hinner öppnas eller skyddsställning intas.

I skydd av närskyddsroken förbereds eldöppnandet. Eldställning intas där terrängen medger det eller i utkanten av roken.

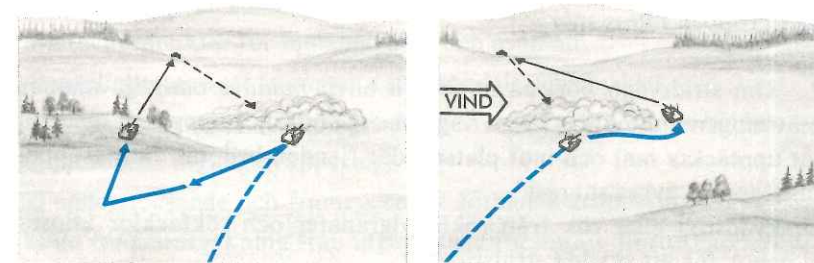

Bild 5: 10. Exempel på eld sedan närskyddsrok utlösts.

Uppträdande mot stridsvagnsminor

46. Observation bedrivs så, att fiendens *stridsvagnsmineringar* om möjligt upptäcks innan plutonen når dem (14: 28).

Stridsvagnsmineringar kan väntas främst där vägar och stråk går igenom stridsfordonsfördröjande eller stridsfordonshindrande terräng samt vid förbindelseavbrott och vadställen. Fienden kan också väntas utnyttja stridsvagnsmineringar framför och vid sidan av stridsställning samt för att förstärka naturliga hinder. Stridsvagnsminering är i regel försvarad.

47. Påträffad stridsvagnsminering skall snarast rapporteras. Den kringgås om möjligt. Kringgången utförs i smalaste möjliga gruppering, i regel stridskolonn, varvid stridsvagnarna kör i tätvagnens spår. Om kringgång inte är möjlig, löser plutonen, när så kan ske, uppgiften med eld från innehavd gruppering. Om lämplig stridsställning därvid inte erhålls, omgrupperar plutonen på kompanichefens order till annan plats. Omgrupperingen kan skyddas med rök enligt kompanichefens bestämmande.

Minröjning utförs genom kompanichefens försorg, när uppgiften inte kan lösas på annat sätt. Minröjning utförs enligt 14: 30.

När *stridsvagnsgrupp* upptäcker minering vidtar den i mån av behov följande åtgärder:

1. Intar eldställning och förbereder eldgivning.
2. Rapporterar mineringen och varnar bakomvarande förband, t ex genom att under marsch sätta ut stoppost (10: 23).
3. Undersöker möjligheterna till kringgång.

Om annan stridsvagn passerat genom mineringen, framrycker stridsvagnsgruppen i dess spår.

48. Om stridsvagn kört på mina och blivit *manöveroduglig*, stannar besättningen om möjligt kvar i vagnen och fullföljer uppgiften med eld mot upptäckta mål och mot platser, där fienden bedöms vara grupperad. Rapport avges snarast.

Närskyddsrok eller rök från rökhandgranater och rökfacklor utlöses vid behov för att skydda stridsvagnen.

Skadad personal vårdas. Omfattningen av skadorna på stridsvagnen undersöks och rapporteras samt repareras om möjligt.

Om besättningen måste lämna stridsvagnen, medför den kulspruta med marklavett, största möjliga mängd ammunition, eldhandvapen och handgranater.

Stridsvagnspluton med anfallsuppgift

Utgångsläge för anfall

51. Uppehåll görs i regel i utgångsläge för anfall för att anfallsförberedelserna skall slutföras. Uppehållet görs så kort som möjligt.

Anfallsförberedelserna omfattar vid behov

- (1) stridsgruppering,
- (2) rekognosering och observation,
- (3) ordergivning,
- (4) påfyllning av ammunition och drivmedel samt
- (5) pansarbekämpning.

I *brådskande läge* kan det bli nödvändigt att anfalla direkt ur innehavd gruppering och utan att uppehåll görs.

När uppehåll görs i utgångsläge för anfall, grupperas plutonen på baksluttning, i bebyggelse eller i skog, så att den får skydd mot direkt eld samt mot upptäckt från marken och om möjligt också från luften.

52. *Rekognosering* utförs så långt framåt som möjligt utan att anfallsförberedelserna röjs. Översiktsrekognosering görs av plutonchefen. Erforderlig detaljrekognosering utförs av personal enligt 2: 12.

Rekognoseringen skall klarlägga

- (1) fiendens gruppering och stridsvagnsmineringar,
- (2) anfallsmål och stormavstånd,
- (3) utgångspunkter för målangivning och avstånd,
- (4) möjligheterna att framrycka snabbt, dolt och skyddat,
- (5) möjligheterna att kringgå eller passera diken och andra hinder,
- (6) plutonens utgångsgruppering,
- (7) understödjande och framryckande förbands gruppering samt
- (8) tid för framryckning från utgångsläge för anfall till stormavstånd.

53. Vid stridsvagnspluton kompletteras om möjligt av kompanichefen delgivna underrättelser genom observation. Observationen utförs därvid av laddare eller bakåtförare till fots utanför stridsvagnarna. För observation kan också personal ur reservgrupperna utnyttjas (12: 20).

54. Stridsvagnspluton med anfallsuppgift utför enligt kompanichefens bestämmande *pansarbekämpning* från stridsställning i utgångsläge för anfall. Därvid avges eld mot upptäckta mål, tex fiendens stridsfordon som röjer sig i stridsställning eller vid omgruppering. Med hänsyn till att plutonerna röjer sig vid sådan eldgivning bör utgångsläge för anfall lämnas vid sidan om den plats, från vilken elden avgivits.

55. Plutonchefen ger i regel *muntlig order* för anfallet till hela plutonen samtidigt.

Om plutonchefen utfört översiktsrekognosering innan plutonen framrycker till utgångsläge för anfall, ger han om möjligt order för anfallet före framryckningen dit. Ordern ges med ledning av terrängmodell eller skiss.

Om rekognosering inte utförts innan utgångsläge för anfall nås, förs plutonen till skydd i observationsställningarna där, så att plutonchefen kan ange främst utgångspunkter för målangivning och avstånd. Dessa observeras sedan av ordermottagarna. Plutonen samlas om möjligt därefter till fots i skydd och plutonchefen ger order för anfallet med ledning av den terrängkänedom som nyligen erhållits.

56. Plutonchefen ger *muntlig order* enligt följande exempel:

Rubriker	Orderexempel
(meddelas i regel inte)	
Tidgivning	Tid meddelas: Klockan är 061530 — nu, 061540 — nu ...
Terrängbeskrivning	Vi är nu i utgångsläge för anfall här (pekar på skissen eller terrängmodellen). Terrängen framför oss är öppen och jämn. 200 meter längre fram korsas fältet av ett dike som är stridsvagnsfördröjande. Två dikesbroar och en naturlig övergång till höger om dessa finns. 800 meter längre fram ligger en ås. I vänstra kanten på åsen finns tre ekar med ett sten-

Rubriker	Orderexempel
	röse 50 meter till höger. På åsens högra del ligger det en gårdssamling. En kilometer bortom åsen finns tre höjder med en gård på den mellersta.
Utgångspunkter för målangivning	<i>Ekarna</i> — 800. Gula huset i gårdssamlingen kallas <i>Gården</i> — 900. Den mellersta av de tre höjderna kallas <i>Kullen</i> — 1800.
Orientering	<i>Fienden</i> försvarar åsen och höjderna bortom. Ett pansarskyttefordon vid <i>ekarna</i> och närpv vid gården. <i>Vårt kompani</i> skall med understöd av artilleri storma klockan K och ta åsen samt storma klockan L och ta höjderna. <i>Artilleriets</i> stormeld skjuts K—4 till K mot <i>Ekarna</i> — <i>Gården</i> och K till K+3 mot höjderna. Rök läggs i vår vänstra flank från K—4 till K+2. <i>Vår pluton</i> skall på mitt tecken framrycka härifrån K—3 på stridslinje, storma klockan K och ta <i>Ekarna</i> samt därifrån understödja huvuddelens framryckning till stormavstånd från L—4. <i>Stormavstånd</i> 75 meter hitom <i>Ekarna</i> . <i>Till höger om</i> oss framrycker Bertil Sigurd. Erik Sigurd stormar och tar gården. Cesar och David Sigurd understöder huvuddelens framryckning till stormavstånd. <i>K är tidigast 0715.</i>
Gruppering och uppgifter	<i>Order!</i> Erik Adam framrycker över den vänstra dikesbron, stormar och tar 50 meter till vänster om <i>Ekarna</i> . Under framryckningen särskild observation mot buskaget bortom dikesbron. Filip Adam framrycker över den högra dikesbron, stormar och tar <i>Ekarna</i> . Gustav Adam framrycker över den naturliga övergången, stormar och tar stenröset till höger om <i>Ekarna</i> . <i>Stridssikte</i> 800 meter. Jag vid Filip Adam. Kompanichefen bakom Bertil Sigurd, kompanichefens ställföreträdare vid David Sigurd.
Sambands-tjänst	Ständig passning från 0700. Eldledningsgruppen heter Olov Adam.
Underhålls-tjänst	Samplingsplats för skadade vid trosstroppen i torpet 200 meter bakom oss. Slut! Frågor? Repetera egen uppgift! Chefen Erik Adam! ... Till vagnarna!

anfaller igenom

egna förband

57. Om order inte kunnat ges tidigare eller om avsittning inte kan göras i utgångsläge för anfall eller om det är bråttom, ger plutonchefen order för anfallet *på radio* (2: 25). Signalering enligt "modifierad metod C" (13: 19—20, 13: 51) eftersträvas. Kvittens kan i regel ske genom att vagnchefen ger klartecken.

Ordern utformas i tillämpliga delar enligt 56. Den ges efter hand och under framryckning mot anfallsmålet, så att plats på radionätet lämnas också för andra meddelanden.

I regel kan ordern utformas som en komplettering av kompanichefens radioorder för anfallet, som avlyssnats av alla. Order ges härvid enligt följande exempel:

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Alla Adam från Adam Sigurd Till observationsställningar hitom krönet — stridslinje framåt — (Slut — Kom)	(Erik Adam uppfattat — Kom)	(Gustav Adam uppfattat — Kom)
(Klart slut)		
(Alla Adam från Adam Sigurd) Utgångspunkter för mål- angivning — De tre ekarna på åsen kallas Ekarna — gula huset i gårdssamlingen kallas Huset — Vi skall på mitt tecken framrycka härifrån på stridslinje och klockan K storma och ta Ekarna — K meddelas senare (Kom)	(Erik Adam — Kom)	(Gustav Adam — Kom)
Order — Erik Adam framrycker över den vänstra dikes- bron stormar och tar 50 meter till vänster om Ekarna — under fram- ryckningen särskild ob-		

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
servation mot buskaget bortom dikesbron. Filip Adam framrycker över den högra dikesbron och tar Ekarna — Gustav Adam fram- rycker över den naturliga övergången till höger om högra dikesbron samt stormar och tar stenröset till höger om Ekarna — Stridssikte 800 meter — Slut — Kom	Erik Adam uppfattat — Kom	Gustav Adam uppfattat — Kom
Klart slut		

Framryckning till stormavstånd

61. Under framryckning till stormavstånd understöds plutonen med *stormeld* från artilleri och stridsvagnar genom kompanichefens eller högre chefs försorg. Stormelden kompletteras i regel med rök.

62. Framryckning till stormavstånd sker i regel i stridslinje och med högsta möjliga hastighet. Framryckningen börjar vid tidpunkt som angivits av kompanichefen eller enligt plutonchefens bestämmande, så att plutonen kan passera stormavstånd vid avsedd tidpunkt.

63. När utrymmet i sidled medger det, väljer plutonchefen framryckningsriktning så, att terrängen så länge som möjligt kan utnyttjas för skydd mot direkt eld och insyn. Stridsvagnsminering samt terräng, som nedsätter framryckningshastigheten, kringgås om möjligt. Om genomgång i stridsvagnsminering eller övergång över dike skall passeras, övergår plutonen tillfälligt till stridskolonn. Läger fienden rök mot plutonen under framryckningen, fortsätts denna om kompanichefen inte bestämmer annat.

64. Artilleriets stormeld anpassas i regel genom kompanichefens försorg efter framryckningen så, att elden förlängs eller avbryts med hänsyn till när främre plutoner når stormavstånd. Under framryckningen till stormavstånd anger kompanichefen eller

eldledningsgruppchefen efter hand på radio hur lång tid som återstår tills stormningen börjar.

Stridsvagnarnas pansarskydd utnyttjas för framryckning nära inpå artilleriets stormeld, så att stormavståndet blir så kort som möjligt. Det kan under gynnsamma förhållanden förkortas till omkring 75 m (4: 104—105).

65. Eldberedskapen mot mål som kan uppträda i stridsvagnsplutonens flanker skall beaktas.

Stridsvagnsgrupp, som framrycker till stormavstånd, avger eld endast mot mål som inte nedhålls av stormelden eller inte avskärmas med rök, t ex stridsvagnar eller pansarvärnsvapen, som öppnar eld mot gruppen. Gruppen uppträder enligt 36—41. Rapport sänds snarast till plutonchefen.

Plutonchefen sätter in hela plutonen mot fienden, om denne annars bedöms kunna hejda plutonens fortsatta framryckning.

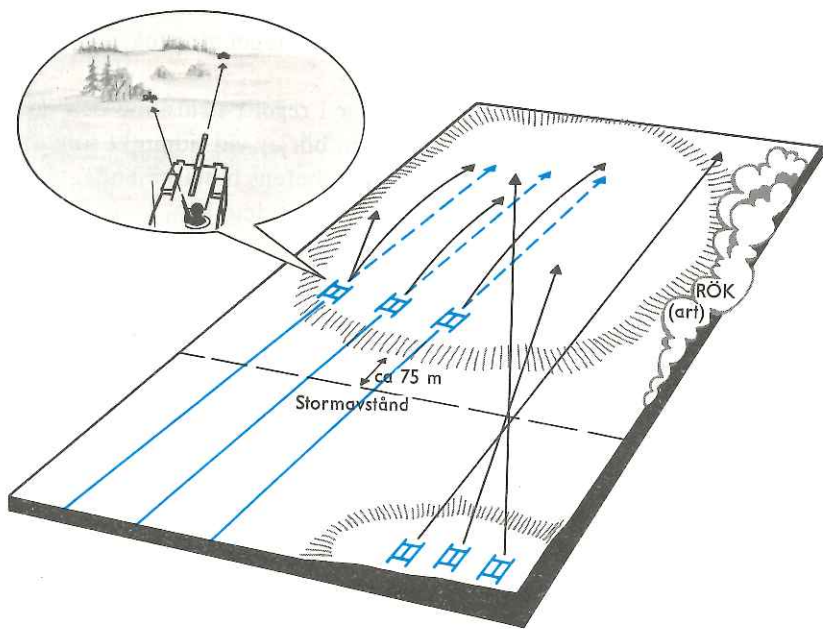

Bild 5: 11. Exempel på stridsvagnsplutons stormning.

Stormning

66. Stormning och närstrid sker i stridslinje och med högsta möjliga hastighet. Eld avges därvid mot upptäckta mål och mot platser, där fienden bedöms vara grupperad, främst inom anfallsmålet.

Eld avges med kanon och mot oskyddade mål också med kulspruta (4: 2). Eld mot närpansarvärnsvapen i stridsvagnens närhet avges vid behov också med ytterkulspruta och handgranater. Sådana mål kan också oskadliggöras genom överkörning.

När stormavstånd passerar, öppnar vagnchefen helt sin lucka, så att eld med ytterkulspruta och handgranater kan avges under stormning och närstrid.

Stridsvagnspluton stormar och genomför i regel närstrid under samtidig framryckning med hela plutonen. Eld avges enskilt och under gång. Eld med kanon på stridsvagn 103 avges dock från stillastående vagn.

Fortsatt anfall

71. Anfall skall hållas i gång tills anbefalld terräng tagits.

72. När anbefalld terräng tagits, grupperas plutonen i stridsställning som är gynnsam för pansarbekämpning. Försvaret av tagen terräng förbereds. Särskild uppmärksamhet ägnas åt skyddet av flankerna.

Sedan plutonen gjort halt i anfallsmålet skall *plutonchefen* vid behov

- (1) ge grupperna elduppgifter,
- (2) ge utgångspunkter för målangivning samt avstånd,
- (3) ordna observationen,
- (4) kontrollera ammunitions- och skadeläget samt vid behov anbefalla ammunitionsutjämning,
- (5) rapportera till kompanichefen,
- (6) söka samband med sidoförband för att samordna bl a elden samt
- (7) på kompanichefens order förbereda fortsatt anfall enligt tillämpliga delar av 51.

Vagnchefen förbereder gruppen i stridsställning enligt 4: 56 samt fortsatt anfall enligt tillämpliga delar av 51.

73. Om fienden viker skall han förföljas med eld. Framryckning sker på kompanichefs order.

74. Behov av ersättning, reparation, bärgning och undanförsel av skadade rapporteras snarast till kompanichefen.

Fångar bevakas tills de kan tas om hand genom kompanichefens försorg.

Stridsvagnspluton med understödsuppgift

(Utöver tillämpliga delar av 51—74)

81. Stridsvagnspluton, som skall *understödja framryckning till stormavstånd*, framrycker till stridsställning vid tidpunkt som angivits av kompanichefen eller enligt plutonchefens bestämmande. Framryckningen sker i regel i skydd av artilleriets stormeld, så att eld kan öppnas vid tidpunkt, som angivits av kompanichefen, *senast* när understött förband kan nås av fiendens direkta eld.

Eld avges med kanon och kulspruta (4: 2) mot upptäckta mål, främst stridsvagnar och pansarvärnsvapen, samt mot platser, där fienden bedöms vara grupperad. Eldområdet omfattar i regel anfallsmålet samt terrängen vid sidan av och bortom detta. Stridsvagnsgrupp tilldelas elduppgift enligt 4: 32.

Stridsställning väljs så att eld kan avges så länge som möjligt med hänsyn till framryckande förbands säkerhet (4: 88). Om möjligt bör över-skjutning kunna utföras.

Lägger fienden rök mot plutonen under pågående eldgivning, omgrupperas denna till växelstridsställning. Bedömer plutonchefen att eld inte kan avges därifrån, sker i stället omgruppering framåt ur röken, om tid därigenom vinnas och kompanichefen inte bestämmer annat.

Om kompanichefen inte angett annat, omgrupperas plutonen till kompaniets anfallsmål enligt plutonchefens bestämmande när det med hänsyn till understött förbands säkerhet inte längre är möjligt att avge eld.

82. När stridsvagnspluton fått uppgift att *understödja framryckning*, tilldelar kompanichefen plutonen stridsställning och elduppgift samt kommenderar den i eldställning. Plutonen avger eld enligt 81.

83. Stridsvagnspluton, som skall *understödja stormning*, framrycker till stormavstånd i skydd av stormelden från artilleri och stridsvagnar m m. Plutonen framrycker vid tidpunkt som angivits av kompanichefen eller enligt plutonchefens bestämmande.

Plutonchefen väljer stridsgruppering och framryckningsväg så, att terrängen så länge som möjligt kan utnyttjas för skydd mot direkt eld. Om eld avges mot plutonen under framryckningen uppträder den enligt 65.

Lägger fienden rök mot plutonen under framryckningen, fortsätts denna om kompanichefen inte bestämmer annat.

Stridsvagnsplutonen skall nå stormavstånd så, att erforderliga eldförberedelser hinner utföras och eld kan öppnas när stormningen börjar. Uppehållet görs så kort som möjligt, högst 20—30 sekunder.

Starkaste möjliga eld skall avges med kanon och kulspruta mot upptäckta mål och mot platser, där fienden bedöms vara grupperad inom, i anslutning till och på djupet av understött förbands anfallsmål.

Elden avges enskilt och om möjligt under gång. Om halt gjorts vid eldgivningen, fortsätter framryckningen när understött förband passerar stridsvagnsplutonen.

Stridsvagnsgrupp tilldelas elduppgift enligt 4: 32.

Under stormning och närstrid i lättöverskådlig terräng och vid god sikt framrycker stridsvagnsplutonen i höjd med understött förband, så att understöd kan lämnas fortlöpande. I svåröverskådlig eller svårframkomlig terräng samt i mörker och nedsatt sikt gör understödjande pluton halt i anslutning till stormavstånd och går snarast därefter in omedelbart bakom förband, som utför närstrid, så att understöd kan lämnas. Detta regleras av kompanichefen.

84. Stridsvagnspluton kan *understödja stormning från stridsställning* hitom eller i nära anslutning till stormavstånd, när terrängen mellan stormavstånd och anfallsmål hindrar framryckning eller när erforderligt utrymme saknas för framryckning i höjd med understött förband. Stridsställning väljs främst så, att eld kan avges så länge som möjligt (4: 88). Stridsställningen skall nås så, att eld kan öppnas när stormningen börjar.

Efter stormning ansluter plutonen om möjligt till understött förband för fortsatt understöd. Plutonen uppträder i övrigt enligt tillämpliga delar av 83.

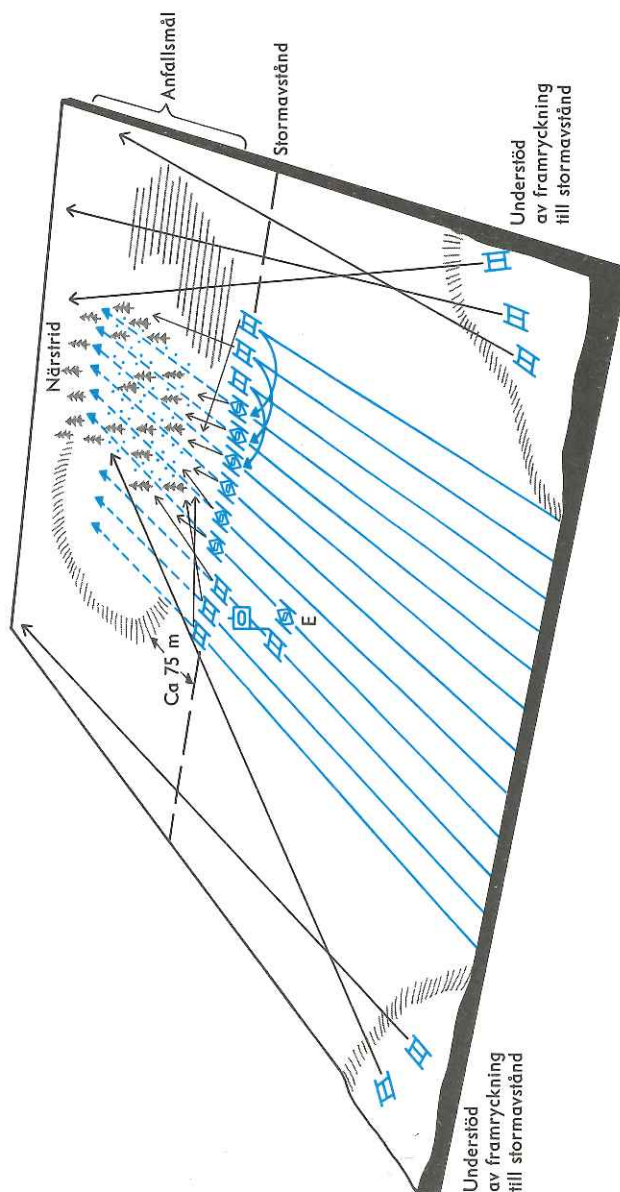

Bild 5.12. Exempel på stridsvagnsplutoners understöd av framryckning till stormavstånd samt understöd av stormning. Stridsvagnskompaniet har underställt en pansarskyttepluton.

85. Stridsvagnspluton kan ges uppgift att understödja pansarskyttepluton, som *anfaller genom* (vagnstrid) fientlig ställning. Stridsvagnsplutonen uppträder därvid enligt 83. Stridsvagnsplutonchefen skall särskilt beakta att stridsvagnsplutonen måste framrycka snabbare vid understöd av vagnstrid än vid understöd av närstrid.

86. Stridsvagnspluton med understödsuppgift utför enligt kompani-
chefens bestämmande *pansarbekämpning* från stridsställning i utgångsläge för anfall innan avsedd uppgift skall lösas. Därvid avges eld mot upptäckta mål, t ex fiendens stridsfordon som röjer sig i stridsställning eller vid omgruppering.

Pluton, som skall understödja framryckning (till stormavstånd), utför om möjligt pansarbekämpningen från annan stridsställning än den, i vilken huvuduppgiften skall lösas. Pluton med annan understödsuppgift uppträder enligt 54.

87. Understödsuppgift förbereds enligt tillämpliga delar av 51—52. Plutonchefen skall därvid genom rekognosering och observation främst klarlägga

- (1) fiendens gruppering,
- (2) var understött förband skall rycka fram,
- (3) stridsställningar för understöd samt
- (4) plutons framryckningsväg.

Plutonchefen gör därefter erforderliga tidsberäkningar för framryckning, ingående i stridsställning och eldförberedelser.

88. Plutonchefen förbereder och ger order enligt 55. Han ger *muntlig* order för understöd av framryckning till stormavstånd enligt följande exempel (jämför 56):

Rubriker

(meddelas i regel inte) Orderexempel

Tidgivning	Tid meddelas: Klockan är 061530 — nu, 061540 — nu ...
Terrängbeskrivning	Vi är nu i utgångsläge för anfall här (pekar på skissen eller terrängmodellen). Terrängen framför oss är öppen och jämn. 200 meter längre fram korsas fältet av ett dike som är stridsfordonsfördröjande. Två dikesbroar och en naturlig

Rubriker	Orderexempel
	övergång till höger om dessa finns. 800 meter längre fram ligger en ås. I vänstra kanten på åsen finns tre ekar. På åsens högra del ligger det en gårdssamling. En kilometer bortom åsen finns tre höjder med en gård på den mellersta.
Utgångspunkter för mål-angivning	Ekarna — 800. Gula huset i gårdssamlingen kallas Gården — 900. Den mellersta av de tre höjderna kallas Kullen — 1 800. Ekarna vänster 400 streck och bortom, en lövdunge kallas Dungen — 1 500.
Orientering	<i>Fienden</i> försvarar åsen och höjderna bortom. Ett pansarskyttefordon vid Ekarna och närpv vid Gården. Stridsvagnar vid Dungen och Kullen. <i>Vårt kompani</i> skall med understöd av artilleri storma klockan K och ta åsen samt storma klockan L och ta höjderna. <i>Artilleriets</i> stormeld K—4 till K mot Ekarna — Gården och K till K+3 mot höjderna. Rök i vår vänstra flank K—4 till K+2. <i>Vår pluton</i> skall K—4 på mitt tecken framrycka till stridsställning i ridån 50 meter bortom skogsbrynet och från K—3 understödja huvuddelens framryckning till stormavstånd. Eld mellan Dungen och den högra av de tre höjderna. Plutonen skall därefter klockan L storma och ta den vänstra av de tre höjderna. <i>Stormavstånd</i> 75 meter hitom Ekarna—Gården. <i>Till höger</i> om oss framrycker huvuddelen. 500 meter till höger om oss understöder också David Sigurd huvuddelens framryckning till stormavstånd. <i>K</i> är tidigast 0715.
Gruppering och uppgifter	<i>Order!</i> <i>Erik Cesar</i> framrycker till stridsställning i ridåns vänstra del, eld mellan Dungen och högra höjden. Särskild observation mot svackan 300 meter hitom Ekarna. <i>Filip Cesar</i> framrycker till stridsställning mitt i ridån, eld mellan Dungen och högra höjden. <i>Gustav Cesar</i> framrycker till stridsställning i ridåns högra del, eld mellan Dungen och högra höjden. Särskild observation mot Gården. <i>Stridssikte</i> 800. <i>Jag</i> vid Filip Cesar. <i>Kompanichefen</i> bakom Bertil Sigurd, kompanichefens ställföreträdare vid David Sigurd.
Sambands-tjänst	Ständig passning från 0700. Eldledningsgruppen heter Olov Adam.

Rubriker	Orderexempel
Underhålls-tjänst	Samplingsplats för skadade vid trosstroppen i torpet 200 meter bakom oss. Slut! Frågor? Repetera egen uppgift! Chefen Erik Cesar! . . . Till vagnarna!

89. Plutonchefen förbereder och ger order *på radio* enligt 57. Ordern utformas enligt tillämpliga delar av 88 och skall främst omfatta

- (1) utgångspunkter för målangivning och avstånd,
- (2) plutonens uppgift,
- (3) gruppernas uppgifter samt
- (4) stridssikte.

Understödsfunktioner

Luftförsvar

91. Under anfall avges eld med ytterkulsprutor mot luftfarkoster när läget på marken medger det (9: 6—7).

Luftvärnsskulspruta monteras i luftvärnsstativ på stridsvagn 103 enligt kompanichefens bestämmande.

Sambandstjänst

96. *Före anfall* hålls radiotystnad så länge som möjligt. Den får brytas tidigast i utgångsläge för anfall om plutonen inte råkat i strid tidigare.

Under anfall hålls samband med tecken och på radio. När anbefalld terräng tagits begränsas radiotrafiken.

Fältarbeten

101. Diken, som hindrar framryckning med stridsvagnar, planas ut eller fylls med faskiner. Dessa medförs på stridsvagnarna enligt kom-

panichefens bestämmande. Schaktningsarbeten utförs av bärgningsgruppen eller vid behov av den stridsvagn i plutonen som försetts med schaktblad (14: 17).

102. Förbindelse över vattendrag, vars bredd inte överstiger 15 m, ordnas om möjligt av brobandvagnsgruppen. I övriga fall ordnas sådan förbindelse av pansarskytteplutonen med bromateriel från bromaterielgrupp.

Övergång av vattendrag, som inte kan passeras på befintlig bro, utförs genom vadning eller flytning (201—213). Bärgningsgruppen kan biträda vid ordnandet av ned- och uppfarter genom att utföra schaktningsarbeten och lägga ut fordonsmattor.

Underhållstjänst

106. Under anfall tillgodoses behov av främst ammunition, bärgning och sjukvård.

Ammunition och drivmedel tillförs genom kompanichefens försorg, i regel före gruppering i utgångsläge för anfall.

Samlingsplats för skadade upprättas efter hand så nära bakom kompaniets huvuddel som möjligt.

107. Stridstrossen (15: 2), med bl a bärgnings- och sjukfordon, samt personal ur reservplutonen framrycker i regel från skydd till skydd bakom kompaniets huvuddel.

Genom stridstrossens försorg tas skadade stridsfordon och skadad personal om hand. Ersättare för skadad personal tas ur reservgrupperna i reservplutonen.

Anfall över vattendrag

(Utöver tillämpliga delar av 51—107)

201. Vid anfall över vattendrag skall strävan vara att ta broar innan fienden hinner förstöra dem.

202. Stridsvagnspluton går om möjligt över vattendrag på befintlig bro. När övergång sker under strid, blir det ofta nödvändigt att utföra vadning eller flytning.

203. Vadning utförs över grunt vattendrag med fast, jämn botten enligt följande:

Fordon	Största vattendjup, m	Högsta strömhastighet, m/s
Strv 102	1	2
Strv 102 med vadplåtar	1,4	2
Strv 101 och 103	1,4	2
Strv 101 och 102 med vadutrustning	2,5	1,5
	2,3	2
	1,4	över 2
Pltgb	0,5	2

För vadning krävs att

- (1) stränderna är fasta,
- (2) nedfartens lutning är högst 1: 3,
- (3) uppfartens lutning är högst 1: 4 samt
- (4) vattendragets botten är jämn.

Montering av vadplåtar på stridsvagn 102 tar omkring 10 minuter. Tätning och montering av vadutrustning på stridsvagn 101 och 102 tar 3—4 timmar sedan utrustningen lastats av vid stridsvagnen.

204. Flytning kan utföras med stridsvagn 103. Härvid krävs att

- (1) stränderna är fasta,
- (2) strömhastigheten är högst 1,5 m/s,
- (3) nedfartens lutning är högst 1: 3 samt
- (4) uppfartens lutning är högst 1: 4.

Resning eller fällning av bälg till stridsvagn 103 tar omkring 20 minuter.

205. Bestämmelser för handhavande av vad- och flytutrustning finns i materielbeskrivningarna.

206. Kompanichefen anger *övergångsplats*. Han anger också hur övergång skall utföras.

Förband, som måste avvakta att förbindelse ordnas eller som skall ordna fordonen för vadning eller flytning, kan grupperas på *väntplats*. Framryckning från väntplats till övergångsplats sker på kompanichefens order.

207. Rekognosering av vad- eller flytställe skall klarlägga

- (1) vattendragets bredd och djup,
- (2) strändernas lutning,
- (3) strändernas och bottenens beskaffenhet,
- (4) hinder i vattendraget,
- (5) strömhastigheten samt
- (6) erforderliga fältarbeten.

För denna rekognosering utnyttjar kompanichefen bl a rekognoseringsdykare.

I den utsträckning som erfordras rekognoseras bl a genom plutonchefens försorg också

- (7) stridsställningar för understöd,
- (8) var plutonen skall grupperas för att förbereda övergången samt
- (9) avlastningsplats för vadutrustning.

208. Erforderliga fältarbeten vid vad- och flytställena utförs enligt 14: 18.

209. Stridsvagnarna ordnas för vadning eller flytning så nära vattendraget som möjligt, så att risken för skador på vad- eller flytutrustningen under framryckningen minskas. Förberedelserna utförs på plats, som ger skydd mot direkt eld samt mot upptäckt från marken och om möjligt också från luften.

Personal ur reservplutonen biträder stridsvagnsgrupperna med att ordna stridsvagnarna för vadning eller flytning.

210. När vadning eller flytning skall utföras i mörker eller nedsatt sikt märks framryckningsvägarna ut. När framryckning skall ske i mörker utförs märkningen i regel med lysväv.

211. Om övergång av vattendrag sker under strid får stridsvagnspluton i regel understödsuppgift. Stridsställning för understöd väljs därvid om möjligt så, att överskjutning kan utföras.

Sedan stormande förband gått över vattendraget och förbindelse vid behov ställts i ordning, går understödjande stridsvagnspluton på order av kompanichefen över vattendraget och ansluter till stormande förband för fortsatt understöd.

Erforderlig broförbindelse ordnas genom kompanichefens eller högre chefs försorg.

212. De delar av trosstroppen och reservplutonen, som följer stridsvagnskompaniet, går över vattendraget så snart som möjligt.

När övergången sker genom vadning eller flytning, kan pansarbandvagnarna i pansarskytteplutonen utnyttjas för tillförsel av ammunition och undanförsel av skadade innan annan förbindelse hunnit ordnas.

När övergången sker genom vadning eller flytning, förbereds bärgning i regel genom pansarbataljonchefens försorg.

213. Anhopning av fordon, trupp och materiel samt förflyttning i sidled i närheten av vattendraget skall undvikas.

Anfall i bebyggelse

(Utöver tillämpliga delar av 51—107)

Allmänt

301. Den bebyggelse som främst avses är moderna villasamhällen och områden med fritidshus. Vissa industriområden kan i viss mån jämföras med sådan bebyggelse.

302. Bebyggelsen är i allmänhet svåröverskådlig. Skottvidderna blir i regel korta och striden får närstridskaraktär.

Vapenverkan mot och i bebyggelse varierar efter husens byggnadssätt. Väggar av trä och eternit ger ringa skydd mot direkt eld oberoende av kaliber. Väggar av tegel eller betong motstår inte genomslag vid beskjutning med stridsvagnskanon. Spränggranater som briserar inomhus kan förorsaka bränder.

Möjligheterna till artilleriunderstöd är begränsade på grund av de

korta stridsavstånd. Artillerield kan förutsättas orsaka ras och bränder.

Markbärigheten är i regel god. Framkomligheten för stridsfordon begränsas i regel endast av byggnader, raserade hus, träd och bränder.

303. Om stridsvagnskompani tvingas anfalla i bebyggelse, underställs det minst en pansarskyttepluton.

Framryckning till stormavstånd

305. Stridsvagnskompani stridsindelas med pansarskytteplutonerna främst och med en stridsvagnspluton på vardera flygeln för understöd av stormning. Om väg, gata eller stråk utgör gräns mellan pansarskytteplutonerna i anfallsmålet, kan en av de stridsvagnsplutonerna, som understöder stormning, framrycka mellan pansarskytteplutonerna.

Övriga stridsvagnsplutonerna understöder framryckning till stormavstånd.

306. Pansarskyttekompani stridsindelas i regel med två främre pansarskytteplutonerna och med underställd stridsvagnspluton på ena flygeln eller mellan pansarskytteplutonerna. Det senare dock endast om gränsen mellan pansarskytteplutonerna utgörs av t ex en bred gata eller ett stråk.

Stormning

311. Förstahandsmålen för pansarskytteplutonerna förläggs i regel 200 m in i bebyggelsen. Närstriden inleds i bebyggelsens hitre del. Gräns anges mellan främre plutoner.

312. Stridsvagnsplutonerna, som understöder stormning, går efter stormningen in bakom pansarskytteplutonerna så att närstriden kan understödjas.

När gata eller stråk utgör gräns mellan främre pansarskytteplutonerna, utnyttjar understödjande stridsvagnspluton detta för framryckning.

Vid pansarskyttekompani kan understödjande stridsvagnspluton delas upp på främre pansarskytteplutonerna, t ex om bebyggelsen är mycket svåröverskådlig och stridsvagnsplutonchefen har svårt att leda plutonen.

313. Under närstriden samverkar stridsvagnsplutonchef direkt med understödd pansarskytteplutonchef, så att vådabeskjutning undviks. Sådan samverkan omfattar främst målangivning. Ögonsamband mellan plutoncheferna eftersträvas.

314. Stridsvagnspluton, som understöder en pansarskytteplutons närstrid, får avge eld endast mot mål inom denna plutons område. Om eld krävs mot mål inom sidoplutons område, regleras detta genom kompanichefens försorg.

När två pansarskytteplutonerna närstrid understöds, regleras vid behov eldgivning över gränsen mellan dessa plutoner av kompanichefen.

315. Bakre stridsvagnspluton kan få uppgift att skydda flank, t ex vid tvärgata. Uppgiften löses genom försvar av stridsställning under begränsad tid. Personal ur reservplutonen kan tilldelas för att biträda med observation och bevakning.

316. Stridsvagnskompanichefen leder striden från uppehållsplats i anslutning till främre plutoner. Hans ställföreträdare leder den del av kompaniet som understöder framryckning till stormavstånd samt svarar i regel också för flankskyddet.

Anfall längs marschväg genom bebyggelse

321. Stridsvagnskompani framrycker på ett led. Pansarskyttepluton är förpluton. Stridsvagnspluton framrycker i täten på kompaniets huvudstyrka, beredd understödja förplutonen. Förplutons anfall genomförs som lång stormning.

Anfall i bebyggelse som inte är framkomlig för stridsfordon

326. Vägar samt öppna områden mellan byggnader och stråk utnyttjas för framryckning med stridsfordon. Pansarbandvagnsgrupp framrycker före stridsvagnspluton. Framrycker mer än en pansarbandvagnsgrupp och stridsvagnspluton samma väg, reglerar kompanichefen ordningen mellan dessa.

Stridsvagnskompanichefen avdelar vid behov stridspatrull ur pansarskytte- eller reservpluton för skydd framför stridsfordonen.

Anfall i mörker**Allmänt**

401. Anfall i mörker syftar till att utnyttja gynnsamt tillfälle att ta terräng innan fienden hinner vidta omfattande motåtgärder, få förstärkning eller bli stridsberedd.

Strävan skall vara att i skydd av mörkret överraska fienden.

402. Anfall i mörker utförs i regel med *belysning av stridsfältet* och med understöd av stormeld samt i skydd av rök.

Belysning utförs främst

- (1) vid inskjutning av artilleri,
- (2) för att möjliggöra understöd med direkt eld,
- (3) för att underlätta framryckning, stormning och närstrid,
- (4) vid försvar av tagen terräng samt
- (5) vid skydd av flank.

Den utförs genom lysskjutning med artilleri och lyskastare samt mot terräng nära stridsvagnarna också med signalpistoler.

403. Pansarskyttekompani är i regel anfallsstyrka.

Om stridsvagnskompani tvingas anfalla i mörker får pansarskyttepluton uppgift att ta terräng. Stridsvagnspluton får understödsuppgift enligt 81—84. Anfallsmålets bredd och djup kan minskas vid stridsvagnskompaniet.

Förberedelser och genomförande

(Utöver tillämpliga delar av 51—107)

406. Anfall i mörker kräver i regel förberedelser under dagar, främst för eldverksamheten.

407. *Rekognosering* utförs så långt fram som möjligt utan att anfallsförberedelserna röjs.

Vid rekognoseringen beaktas främst att

- (1) anfallsterrängen bör vara lättframkomlig och utan diken eller andra hinder,

- (2) framryckning till stridsställningar för understöd bör kunna ske rakt fram utan riktningsändringar,
- (3) framryckningsriktningar, grupperingsterräng och stridsställningar för understöd bör vara lätta att återfinna i mörker.

408. *Vägvisning* ordnas, t ex genom att framryckningsvägar och förberedda stridsställningar märks ut så långt fram som möjligt.

Märkning utförs i regel med lysväv.

409. Främre plutoners flyglar märks ut, t ex med ficklampor, så att risken för vådabeskjutning och förväxling mellan våra och fiendens förband minskas. På stridsvagnarna täcks strålkastarna eller tas säkringarna till dessa ur, så att bakljusen kan hållas tända. All personal fäster igenkänningsmärke av lysväv baktill på uniformen.

410. För att buller från fordon inte skall röja anfallsförberedelserna anger kompanichefen i regel en *bullergräns*, över vilken fordonen inte får föras före viss tidpunkt.

411. Framryckning till stormavstånd sker till en början i stridskolonn, så att framryckningen underlättas. Framryckningshastigheten anpassas med hänsyn till terräng- och siktförhållandena. Om belysning av stridsfältet inte sker, kan stridsvagnarna framrycka med en hastighet av omkring 100 m/min.

Innan plutonen når terräng, där den kan utsättas för fiendens direkta eld, grupperas den i stridslinje.

412. Belysningen vid stormning, närstrid och försvar av tagen terräng kompletteras genom skjutning med lyskastare enligt kompanichefens bestämmande. Genom vagnchefens försorg kompletteras belysningen mot terrängen nära stridsvagnarna genom lysskjutning med signalpistol.

Anfall under vinterförhållanden

(Utöver tillämpliga delar av 51—107)

501. Under vinterförhållanden försvåras möjligheterna att bedöma terrängen. Fiendens möjligheter till insyn från luften ökar. Risken för

upptäckt från luften minskas genom att framryckning sker i betäckt terräng samt längs skogsbryn och andra terränglinjer, där spår framträder mindre tydligt. Framryckning sker så länge som möjligt på ett led och i samma spår.

Stridsvagnarna maskeras med vintermaskeringsnät. Personalen bär snöblus och snöbyxor.

502. För bedömning av framkomligheten i snö och på is används följande riktvärden. Stora variationer kan förekomma beroende av snöns eller isens konsistens. Framkomligheten i snö nedgår om terrängen är kuperad. Töväder minskar framkomligheten avsevärt.

Fordon, personal	Största snödjup, cm	Minsta is-tjocklek, cm	Minsta mellanrum på is, m
Strv 101, 102	120	80	65
Strv 103	120	70	60
Pltgb	30—40	20	20
3 t ltgb	30—40	30	25
Trupp till fots	70	5	5

Angivna värden på istjocklek gäller om hastigheten för hjulfordon är högst 30 km/tim och för stridsvagnar högst 20 km/tim.

503. Vid stort snödjup kan anfallsmålets bredd och djup minskas för pansarskyttepluton.

504. Vid sträng kyla anges i regel en *bullergräns*, över vilken fordonen inte får föras före viss tidpunkt.

505. Plutonchef beaktar vid planläggning främst att

- (1) rekognosering och övriga anfallsförberedelser samt framryckning och gruppering kräver längre tid än under andra förhållanden,
- (2) förbrukningen av förnödenheter, främst ammunition och drivmedel, ökar,
- (3) särskild omsorg måste ägnas truppen och materielen samt
- (4) isbill medförs och personalen tilldelas skidor vid rekognosering.

506. Framryckning till stormavstånd sker till en början på stridskolonn, så att förflyttningen underlättas. Innan plutonen når terräng, där den kan nås av fiendens direkta eld, intas den gruppering som skall användas under stormningen.

Eldöverfall

601. Eldöverfall — överraskande beskjutning — utförs främst i terräng, som kanaliserar fiendens framryckning, t ex i pass eller i anslutning till vattendrag.

Kompanichefen anger i regel vilken ammunitions mängd som får förbrukas.

602. Stridsställningar för eldöverfall väljs så, att

- (1) fienden inte upptäcker plutonen före eldöppnandet,
- (2) naturliga front- och flankskydd, t ex vattendrag eller höjder, kan utnyttjas samt
- (3) utrymning av stridsställningarna och tillbakaryckning underlättas. Terrängen framför stridsställningarna bör vara öppen och jämn, så att fienden har små möjligheter att ta skydd eller dra sig undan.

603. Rekognosering skall klarlägga främst

- (1) var fienden i första hand kan väntas framrycka,
- (2) lämpliga stridsställningar,
- (3) behov av fältarbeten samt
- (4) dolda och skyddade tillbakaryckningsvägar.

604. Genom delgivning från kompanichefen eller genom observation fastställs

- (1) var fienden framrycker,
- (2) fiendens styrka, sammansättning och gruppering samt
- (3) hur långt fienden nått.

605. Förberedelser i stridsställningarna utförs enligt tillämpliga delar av kapitel 6.

När eldöverfall skall utföras i mörker, förbereds belysning framför stridsställningarna (1: 47). Tillbakaryckningsvägarna märks ut (408).

606. När fienden når det område, inom vilket eldöverfallet skall utföras, öppnas eld på kompani- eller plutonchefens kommando eller signal. Överraskande eldöppnande och jämn eldfördelning eftersträvas.

När plutonen utför eldöverfall självständigt, avges eld enligt tillämpliga delar av 6: 69.

När syftet med eldöverfallet nåtts, utryms stridsställningarna och omgrupperas plutonen på kompani- eller plutonchefens kommando eller signal. Verksamheten genomförs enligt tillämpliga delar av 6: 71.

6. Försvar

Grunder

1. Försvar syftar till att hålla terräng, plats eller anläggning. Striden skall föras rörligt och aktivt. Överraskande eldöppnande och eldöverlägsenhet eftersträvas.

2. Stridsvagnspluton försvarar i regel *stridsställning* inom kompaniets motståndslinje. Plutonen kan också få självständig försvarsuppgift.

När plutonen försvarar stridsställning inom kompaniets motståndslinje, får den i regel också uppgift att förbereda *växelstridsställning* och *alternativ stridsställning* inom denna. Plutonen kan också få uppgift att utföra motstöt eller understödja motstöt.

3. Stridsvagnspluton försvarar stridsställning om 100—250 m bredd. Stridsställning väljs på platser, som är gynnsamma för pansarbekämpning.

Bestämmelser för stridsställning och stridsvagnsplutons uppträdande i denna under olika lägen finns i kapitel 4. Observation ordnas enligt kapitel 12.

4. Stridsvagnspluton kan förstärkas med pansarskytteförband. Underställd pansarskyttegrupp och pansarbandvagn ges i regel uppgift att försvara stridsställningar i stridsvagnsplutonens flanker eller rygg. Personal ur pansarskyttegruppen används också för observation samt för skydd och bevakning inom plutonens stridsställning (10: 22). Liknande uppgifter ges också tilldelad personal ur reservplutonen.

5. Stridsställning skall försvaras till det yttersta.

Om kompanichefen bedömt att stridsställning i vissa lägen måste utrymmas, t ex vid fördröjningsstrid, anger han detta. Därvid anges att

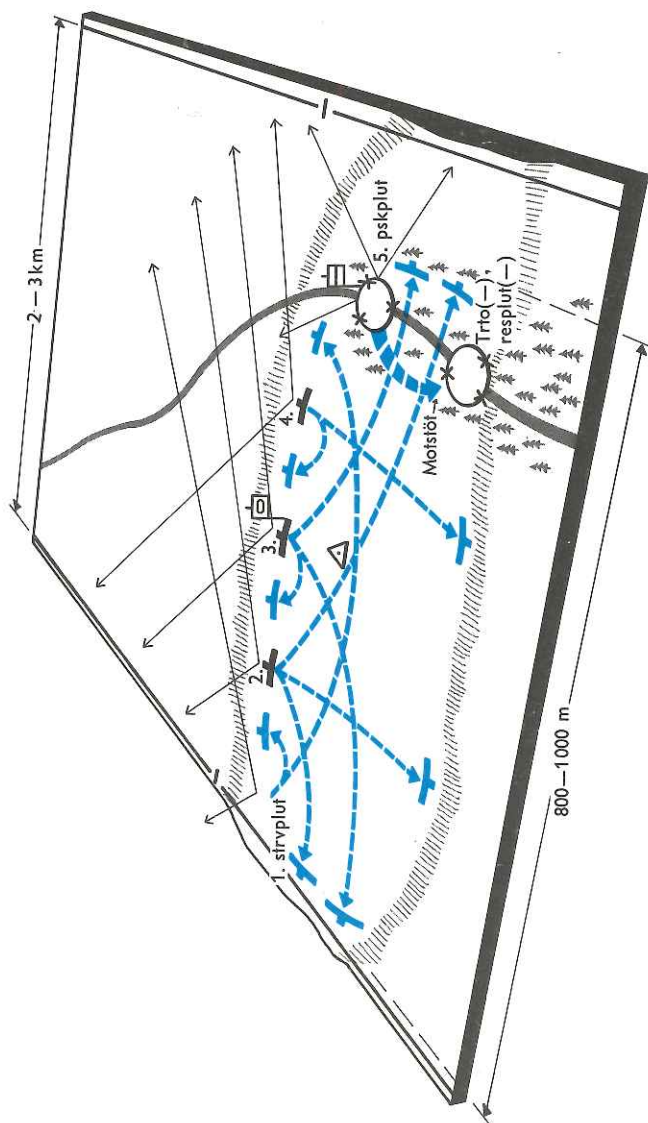

Bild 6: 1. Exempel på stridsvagnskompanis försvar av motståndslinje.

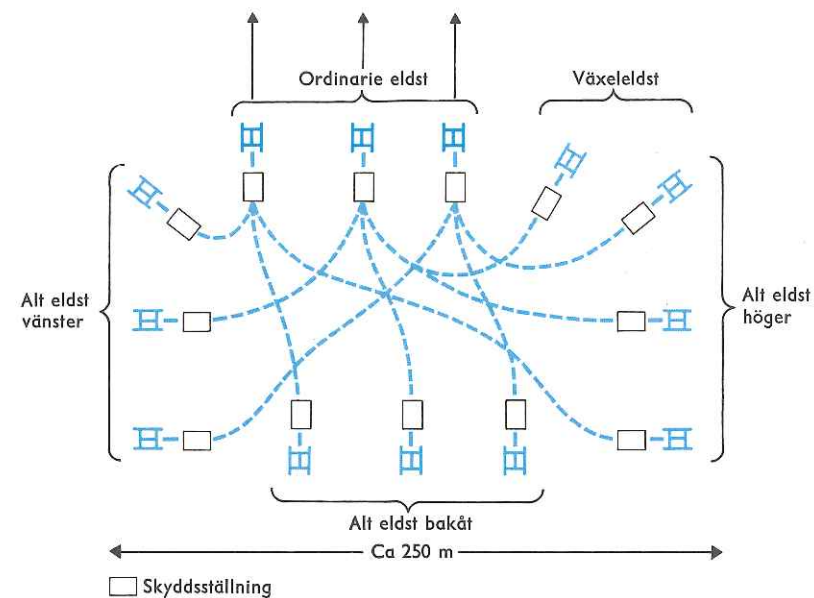

Bild 6: 2. Exempel på stridsvagnsplutons försvar av stridsställning.

utrymning får börja

- (1) tidigast vid angiven tidpunkt,
- (2) i angivet läge, t ex när fienden inte kan hindras rycka fram över viss terränglinje,
- (3) först på vidare order eller
- (4) enligt plutonchefens bestämmande.

Förberedelser

11. Först klarlägger plutonchefen vilken tid som står till förfogande för förberedelser med hänsyn till framförvarande förband, avståndet till fienden och fiendens framryckningshastighet.

Kort tid för förberedelser

16. Stridsvagnspluton uppträder enligt 4: 67.

Efter hand som mera tid disponeras, kompletteras åtgärderna enligt 22. Ordern kompletteras efter hand enligt 38.

Om eld skall öppnas omedelbart uppträder stridsvagnsplutonen enligt 4: 66.

17. Om plutonen skall utrymma stridsställning, ger plutonchefen tidigt order angående

- (1) hur utrymningen skall utföras vid kompaniet, främst ordningsföljd och understöd,
- (2) omgrupperingsväg samt
- (3) verksamheten efter omgruppering.

Om utrymning skall utföras i mörker, märks omgrupperingsvägarna ut. Märkning utförs om möjligt med lysväv.

God tid för förberedelser

21. Stridsvagnspluton uppträder enligt 4: 68.
Ordern kompletteras efter hand enligt 38.

22. *Rekognosering* utförs av personal enligt 2: 11—12. Den skall främst klarlägga

- (1) var fienden främst kan väntas framrycka med stridsvagnar, pansarskyttefordon och trupp till fots,
- (2) var fienden kan väntas gruppera förband för understöd med direkt eld,
- (3) var fienden kan väntas försöka gå förbi stridsställningen,
- (4) eldställningar och skyddsställningar,
- (5) växeleldställningar och alternativa eldställningar,
- (6) stridsställning för underställt pansarskytteförband,
- (7) var belysning och fast eld skall förberedas,
- (8) platser för poster och observatörer,
- (9) erforderliga maskerings- och befästningsarbeten samt
- (10) omgrupperingsvägar vid utrymning (17).

Understöd av motstötter utförs enligt tillämpliga delar av 5: 81—85 samt förbereds enligt tillämpliga delar av 5: 52.

23. Växelstridsställning och alternativ stridsställning rekognoseras enligt 22. Därvid rekognoseras och tidsberäknas också förflyttningsvägar till dessa.

Sedan växelstridsställning och alternativ stridsställning rekognoserats, ger plutonchefen order i ställningarna, främst angående

- (1) elduppgifter,
- (2) utgångspunkter för målangivning och avstånd,
- (3) eldställningar, växeleldställningar och skyddsställningar samt
- (4) förflyttningsvägar till dessa.

24. Elden förbereds enligt 4: 31—41. Observation förbereds enligt kapitel 12. Skiss över terrängen framför stridsställningen ritas enligt 4: 42.

Artillerield förbereds genom kompanichefens försorg. Plutonchefen eller hans ställföreträdare skall vid behov tjänstgöra som eldobservatör. Denne meddelas läget av registrerade mål och övas att utföra eldobservation samt att ange mål genom eldledningsgruppchefens försorg. Bestämmelser för eldobservatör finns i bilaga 2 och SkjutI Art Grk 2.

Luftförsvar

26. En flygvärnare avdelas i regel vid plutonen. Eld med ytterkulsprutor mot luftfarkoster förbereds. Vid stridsvagnspluton med stridsvagn 103 monteras ytterkulsprutan i luftvärnsstativ enligt kompanichefens bestämmande.

27. Om fientligt starkt flygtryck väntas, kan underställd pansarbandvagn utnyttjas för att skydda stridsvagnspluton mot anfallande flyg. Därvid grupperas pansarbandvagnen centralt i stridsvagnsplutonens stridsställning, så att eld kan avges i tänkbara inflygningsriktningar.

Skydd

31. Poster och observatörer för bevakning och för att utlösa fast eld avdelas enligt anbefalld stridsberedskapsgrad (11: 7).

32. När gasberedskap gäller, förbereds saneringsplats för fullständig sanering av personal samt grovsanering av materiel vid plutonen.

Ledning

36. Plutonchefen skall fortlöpande *kontrollera* försvarsförberedelserna. Främst kontrolleras

- (1) mot vilken terräng grupperna kan observera,
- (2) om grupperna kan nå plutonens hela eldområde samt
- (3) tider för att inta eldställning eller växelstridsställning eller alternativ stridsställning.

När kompanichefen medger det, utför plutonchefen övning. Främst övas

- (1) målangivning och måluppfattning,
- (2) växling mellan skydds- och eldställning,
- (3) förflyttning till växelställningar och alternativa eldställningar,
- (4) förflyttning till växelstridsställning och alternativ stridsställning,
- (5) understöd av motstötter,
- (6) skydd mot ABC-stridsmedel,
- (7) snabb höjning av stridsberedskapen samt
- (8) ammunitions- och sjukvårdstjänst.

Om plutonen kan röjas genom spår efter stridsvagnarna, utförs övning till fots.

37. *Före strid* hålls samband inom kompaniet med ordonnanser. Radiotystnad anbefalls. Tecken och signaler används så länge som möjligt.

Under strid hålls samband främst på radio.

38. Plutonchefen ger *sammanfattande order* för försvar muntligt till hela plutonen samtidigt enligt följande exempel:

Rubriker (meddelas i regel inte)	Orderexempel
Utgångspunkter för målangivning, avstånd	Snett till vänster! Röd lada med svart tak, kallas Ladan — 600! Rakt fram! ... Snett till höger! ... Avståndet till kullen med eken är 1 200 meter! ...
Orientering	<i>Fienden</i> anfaller med bland annat ett 10-tal stridsvagnar och ett 30-tal pansarskyttefordon över ... <i>Fienden</i> väntas nå hit tidigast om tre timmar. <i>Vårt kompani</i> jämte en eldledningsgrupp skall försvara motståndslinje mellan ... och ... <i>Artillerieldläge</i> förberett framför vår stridsställning, i skogsbrynet vid ... samt över bron ... Rökbälte mellan ... och ... <i>Vår pluton</i> skall försvara stridsställning på Kullen, eld mellan ... och ... Växelstridsställning vid ... Alternativ stridsställning mellan ... och ..., eld mot ... <i>Till vänster</i> om oss vid ... försvarar 1. pluton stridsställning. <i>Till höger</i> om oss vid ... försvarar 3. pluton stridsställning.
Gruppering och uppgifter	<i>Order!</i> <i>Erik Bertil</i> eldställning vid ..., skyddsställning vid ... Eld mellan ... och ... Särskild observation mot ... Fast eld mot ... Växeeldställning vid ... Alternativ eldställning vid ... Eld mot ... <i>Filip Bertil</i> ... <i>Gustav Bertil</i> ... <i>Eld öppnas</i> på min order mot mål bortom ...
Understöd	Plutonchefs ställföreträdare eldobservatör. Eldledningsgruppchefen ger anvisningar här om 30 minuter.
Beredskap	Stridsberedskap 4: 15 minuter tills vidare.
Underrättelsetjänst	Skiss över terrängen framför stridsställningen ritas vid varje grupp. Chefen <i>Erik Bertil</i> mät avstånd enligt mina anvisningar i alternativa stridsställningen.
Sambands-tjänst	Radiotystnad tills vidare. <i>Filip Bertil</i> passar telefonen, som placerats vid ...

Rubriker	Orderexempel
Fältarbeten	Stridsvagnarna maskeras med maskeringsnät i skyddsställning. Stridsvagnsvärn för hela plutonen schaktas i den ordinarie stridsställningen av Erik Bertil. Bärningsbandvagnen schaktar stridsvagnsvärn i den alternativa stridsställningen.
Underhållstjänst	Ammunitionsersättning 0000 här. Utspisning 0000. Samlingsplats för skadade vid ... Latrin ... Slut! Frågor? Repetera egen uppgift! Chefen Erik Bertil! ... Verkställ!

Fältarbeten

41. Fältarbeten utförs i den omfattning som tiden och materielltillgången medger. Främst utförs maskerings- och befästningsarbeten (14: 6—12).

42. Maskering utförs främst av stridsvagnarna och röjande spår. Plutonchefen skall fortlöpande kontrollera maskeringen.

43. Stridsfordonsvärn schaktas av den stridsvagn som utrustats med schaktblad. Vid behov kan bärningsbandvagnen biträda med sådana schaktningsarbeten (14: 11).

44. Larmanordningar utförs för att underlätta bevakning i mörker och nedsatt sikt.

Underhållstjänst

46. Om plutonen skall försvara stridsställning under längre tid, tillförs den genom kompanichefens försorg i regel ammunition, reservlivsmedel och sjukvårdsmateriel utöver reglementerad utrustning.

47. Tilldelad ammunition, som inte ryms i stridsvagnarna, förvaras i övertäckta gropar, så att den skyddas mot väta och beskjutning.

48. Tilldelade reservlivsmedel fördelas på grupperna. Reservlivsmedlen tillreds av besättningarna när färdiglagad mat inte kan föras fram.

49. Vattensäck, transportflaska eller annat kärl med vatten skall finnas i plutonens stridsställning. Behållare förvaras nergrävd. Vattnet kloreras vid behov. Vattenbehållaren rengörs en gång per vecka.

50. Tilldelad sjukvårdsmateriel fördelas på grupperna. Tillfälliga bärar tillverkas vid plutonen av laddarna eller bakåtförarna. Samlingsplats för skadade upprättas vid trossroppen. Transport av skadade från plutonen utförs enligt 15: 59.

Genomförande

61. Fienden övervakas fortlöpande genom observation, så att framryckning och luftlandsättning upptäcks i tid. Stridsberedskapen höjs av kompanichefen eller av plutonchefen om plutonen uppträder självständigt.

62. Före eldöppnande samt under uppehåll i eldgivning står stridsvagnarna i regel i skyddsställning.

Om stridsvagnarna kan röjas under ingående i eldställning före första eldöppnande, t ex när avståndet mellan skydds- och eldställning är långt, ställs vagnarna upp i eldställning och maskeras noggrant med maskeringsnät.

Vid pluton med stridsvagn 103 hålls i regel endast kolvmotorerna igång, så att observation kan utföras (12: 15). Om förflyttning bedöms nära förestående, bör också gasturbinerna vara igång. Tomgångskörning med gasturbinerna får dock ske under högst 15 minuter.

63. Om stridsställningen före fiendens anfall utsätts för artillerield eller flyganfall, intas växelstridsställning på kompanichefens order. Om bekämpningen inte kan undvikas i växelstridsställningen, förs stridsvagnarna i skydd i ordinarie stridsställning. Luckor stängs (10: 3). Observationen skärps.

64. Läger fienden rök över stridsställningen, så att observation och eldgivning hindras, omgrupperar plutonen på kompanichefens order till växelstridsställning. Om röken inte kan undvikas i växelstridsställning, sker omgruppering framåt ur röken till förberedd stridsställning.

65. Rök för att avskärma fiende som är mycket överlägsen i antalet stridsvagnar skjuts med artilleri eller med stridsvagnspluton på kompanichefens order.

Lysskjutning med artilleri och komplettering av denna med lyskastare för att möjliggöra observation och eldgivning i mörker utförs genom kompanichefens försorg. Lysskjutning mot terrängen nära stridsvagnarna utförs även med signalpistol genom vagnchefens försorg eller också utnyttjas tillfällig materiel (1: 47).

Fast eld utlöses enligt 4: 16.

66. När plutonen försvarar *stridsställning inom kompaniets motståndslinje*, öppnas eld och sker omgruppering till växelstridsställning eller alternativ stridsställning på kompanichefens order. Omgruppering inom stridsställning sker på plutonchefens kommando.

67. Överraskande eldöppnande och eldöverlägsenhet eftersträvas. Eld avges i första hand mot framryckande stridsvagnar, pansarskyttefordon och trupp, i andra hand mot understödande stridsvagnar och understödsvapen. Vid pansarbekämpning står plutonen kvar i eldställningarna tills målen nedkämpats eller uppgiften lösts.

Uppehåll i striden utnyttjas för omgruppering till växeleldställningar.

68. Om fienden lyckas tränga in i kompaniets motståndslinje, nedkämpas han med eld. Stridsvagnspluton utför motstöt eller understöd av motstöt på kompanichefens order.

69. När plutonen försvarar stridsställning *självständigt*, öppnas eld enligt plutonchefens bestämmande.

Om fienden är mer än tvåfaldigt överlägsen i antal stridsvagnar och syftet med elden är att vinna tid, påbörjas pansarbekämpningen tidigt. Om fienden är mindre än tvåfaldigt överlägsen i antal stridsvagnar eller pansarskyttefordon och inte har upptäckt plutonen, utförs pansarbekämpningen på omkring 1 000 m avstånd.

Om fienden försöker gå förbi plutonens stridsställning, omgrupperar plutonchefen i regel hela plutonen till alternativ stridsställning, varifrån fienden kan nås med eld.

70. Stridsvagnskompani, som skall utrymma motståndslinje, gör i regel detta med hela kompaniet samtidigt. Kompanichefen samordnar plutonernas omgruppering samt anger om rök skall användas för skydd av omgrupperingen.

71. Stridsvagnspluton *utrymmer* stridsställning med alla grupper samtidigt. Utrymning (4: 66) och omgruppering sker med högsta möjliga hastighet och till en början i stridslinje.

När skyddande terräng nåtts eller när skyddande förband passerats, övergår plutonen till stridskolonn.

Utrymning och omgruppering understöds om möjligt med artillerield och skyddas vid behov av rök (1: 43—45). Röken läggs så, att den avskärmar den terräng, varifrån fienden kan påverka vår utrymning och omgruppering. Sådan terräng är oftast den stridsställning som utrymts.

72. Skadad stridsvagn förs om möjligt undan i god tid före utrymning. Erforderlig bärgning och bogsering utförs i regel av bärgningsbandvagn genom kompanichefens försorg (15: 31—32). Skadad stridsvagn, som kan falla i fiendens händer, förstörs (15: 15).

Vid omgruppering medförs skadade samt om möjligt också stupade som inte kunnat föras undan tidigare.

Försvar mot lufttrupp

(Utöver tillämpliga delar av 1—72)

76. Vid försvar mot lufttrupp får plutonen uppgift att försvara stridsställning i kompaniets motståndslinje. Plutonen får i regel också uppgift att försvara alternativ stridsställning eller att förbereda anfall eller understöd av anfall för att ta terräng, varifrån luftlandsättning kan bekämpas med eld.

Eld mot luftfarkoster förbereds (9: 4—7). Om kompanichefen inte bestämt annat, monteras ytterkulsprutan i luftvärnsstativ vid 1. och 3. grupp i stridsvagnspluton med stridsvagn 103.

77. När transportflygplan och helikoptrar flyger in över området, bekämpas dessa med ytterkulsprutor och kulsprutor. Trupp som landsätts med fallskärm bekämpas redan i luften. När fallskärmstrupp landar och trupp urlastar ur helikoptrar eller transportflygplan, avges eld med alla vapen, som kan nå verkan.

78. Om luftlandsättning lyckas, skall de luftlandsatta förbanden oavbrutet bekämpas, deras samling hindras och förbanden bindas. Anfall utförs på order av kompanichefen. Vid anfall lämnas säkerhetsbesättning kvar i plutonens stridsställning enligt kompanichefens bestämmande. Anfall utförs enligt tillämpliga delar av kapitel 5.

7. Marsch

Grunder

1. Under marsch skall stridsvagnspluton snabbt kunna ta upp strid.
2. Stridsvagnskompani och stridsvagnspluton marschgrupperas i regel på *ett led*. Mellan plutoner, troppar och fordon hålls i regel 50 m avstånd.
Vid *minskat djup* hålls 25 m avstånd mellan plutoner, troppar och fordon.
Marschdjupet *ökas* genom att större avstånd i första hand tas ut mellan plutoner och troppar. Vid längre förflyttning under dager kan avstånden mellan fordonen ökas till 100 m.
Marschdjup och marschhastighet bestäms av kompanichefen.
3. Stridsvagnskompani och -pluton marschgrupperas på ett led på kommando: **(Marschordning . . .!) (Minskat djup!) (00 meters avstånd mellan plutoner och troppar!) (00 meters avstånd mellan fordonen!) Ett led framåt!**
4. Under marsch skall flygvarnare finnas i varje stridsvagn (9: 3). Eld med ytterkulsprutor mot luftfarkoster skall vara förberedd (9: 5—8). I stridsvagnspluton med stridsvagn 103 monteras ytterkulspruta i luftvärnsstativ vid 1. och 3. grupp om kompanichefen inte bestämt annat.
5. Samband inom kompaniet hålls med motorcykelordonnanser ur stabstroppen. Tecken och signaler används enligt SoldF 2.
Radiotystnad gäller i regel. Övergång till stridsledning på radio skall kunna ske snabbt. Passningsalternativ bestäms av kompanichefen.
Förband med spanings- eller skyddsuppgift får rapportera med enkelriktad signalering på radio.

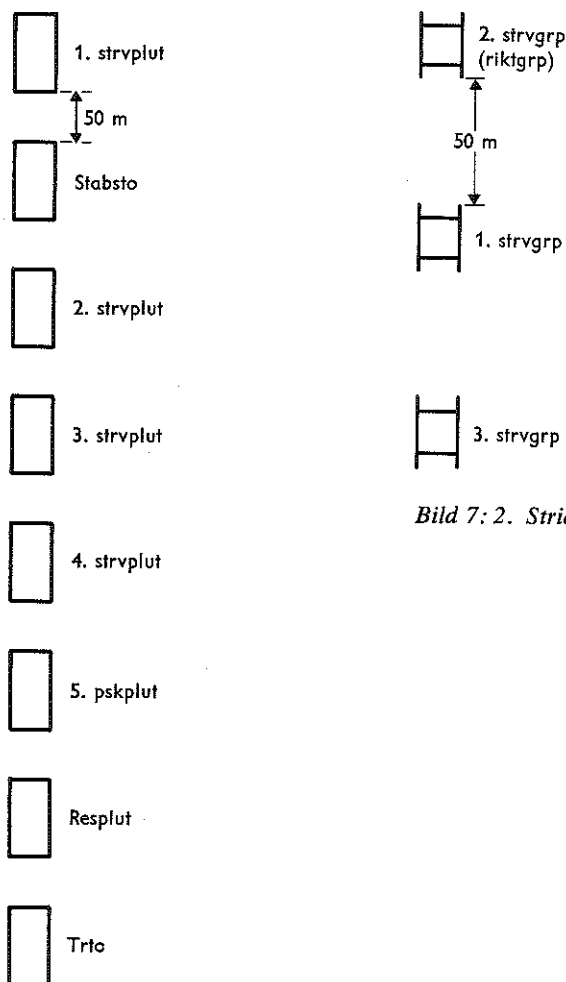

Bild 7: 2. Stridsvagnspluton på ett led.

Bild 7: 1. Stridsvagnskompani på ett led.

Anmälan vid sambandsplats görs bl a av chef för

- (1) självständigt uppträdande förband samt
- (2) förband med spanings-, rekognoserings- och skyddsuppgift.

6. Uppsamlingsplatser ordnas av bataljonschefen eller högre chef där anhopning av fordon kan väntas genom att marschen tillfälligt

måste avbrytas eller läggas om. Uppsamlingsplats är bemannad eller obemannad.

Plutonen använder uppsamlingsplats på order av kompanichefen.

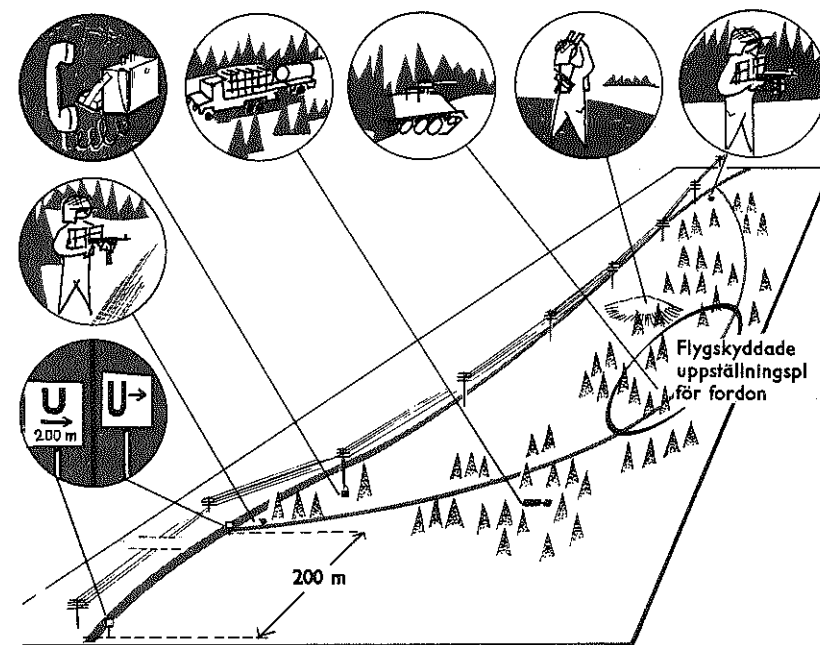

Bild 7: 3. Exempel på bemannad uppsamlingsplats.

7. Belysningsgrad anbefalls av kompanichefen. Följande belysningsgrader tillämpas:

Belysningsgrad	Innebär
Full belysning	Strålkastare, baklyktor och övrig ytterbelysning tända. Innerbelysning tänd eller släckt.
Avskärmad belysning	Främre och bakre mörkläggningslyktor samt eventuella sidolyktor tända. Strålkastare och

Belysningsgrad	Innebär
	baklyktoer släckta. Innerbelysning avskärmd eller släckt.
Släckt belysning	Lysplattor fram och bak. All ytterbelysning släckt. Innerbelysning avskärmd eller släckt.

Förberedelser och genomförande

11. Rekognosering samt vägmärkning eller vägvisning utförs genom kompanichefens eller högre chefs försorg.

12. I samband med att kompanichefen anbefaller marschberedskap, ger han order om huruvida bivack skall stå kvar eller inte.

13. Plutonchefen ger tidigt *förberedande order* för marsch, främst angående

- (1) stridsberedskapen (11: 6) under marschen,
- (2) marschberedskap (11: 11—13),
- (3) ammunitionersättning,
- (4) tankning samt
- (5) åtgärder före körning.

Plutonchefen ger *slutlig order* för marsch enligt 19.

14. Marschgruppering intas direkt ur innehavd gruppering och utan att uppehåll görs på marschvägen. Om annat förband inom kompaniet skall gå framför plutonen, avdelar plutonchefen personal som skall rapportera när detta anträder marschen. Avståndet tas ut efter hand.

15. Jämn marschhastighet eftersträvas. Två svängar och vändningar på stället på vägbanan undviks.

Om annat fordon skall köra om stridsvagn, orienterar vagnchefen föraren och ger därefter tecken till fordonet att passera.

Smala broar och trånga genomfarter passeras när så krävs med ledare till fots framför varje stridsvagn — *körning med ledare*.

Om marschen avbryts, skall vagnchef ge halttecken i tid, så att hopklumpning undviks. Vägen lämnas om möjligt. Om ögonsamband inte

kan hållas med bakomvarande förband, avdelas stoppost (10: 23).

Om stridsvagn tvingas avbryta marschen, t ex på grund av skada, skall vagnchefen avdela post, som ger tecken till bakomvarande fordon att passera. Om besättningen inte kan reparera skadan, begär den hjälp av trosstropp eller reparationsorgan som passerar. Rapport avges så snart som möjligt.

Personal, som skadats under marschen och som inte kan följa plutonen, tas om hand av trosstroppen eller lämnas till sjukvårdsorgan längs marschvägen.

16. Under marsch får plutonen passera eller köra om annat förband på order av kompanichefen. Annat förband inom kompaniet får också passeras eller köras om efter direkt överenskommelse med berörd chef.

17. Om plutonen under marsch utsätts för flyganfall eller om sådant anfall bedöms omedelbart förestående, skall stridsvagnarna om möjligt köras minst 30 m från marschvägen eller till närmaste flygskydd. Hopklumpning undviks. Luftfarkosterna bekämpas med ytterkulsprutor (9: 6).

Uppehåll i flygverksamheten utnyttjas påpassligt för fortsatt förflyttning.

18. Kompanichef eller chef för självständigt marscherande pluton anger tider eller platser för raster samt rasternas längd.

Vid rast eller längre uppehåll under marschen skall stridsvagnarna om möjligt lämna marschvägen och ställas upp i flygskydd. Hopklumpning undviks. Plutonchefen avdelar erforderliga poster för närskydd och för att hålla ögonsamband längs marschvägen. Stridsvagnarna maskeras vid längre uppehåll än 15 minuter. Om möjligt utnyttjas personal ur reservplutonen som poster och vid materielkontroller.

Vid stridsvagnsgrupp utförs följande:

1. Stridsvagnen körs med ledare om möjligt 30 m bort från vägen. Under mörker väljs rastplats i anslutning till vägen.
2. Skytten (Skytt/förare) avdelas som post vid ytterkulsprutan samt passar radion.
3. Stridsvagnen maskeras.

4. Stridsvagnen kontrolleras enligt materielvårdsschema — banden kontrolleras vid inkörning i skydd.
5. Vagnchef anmäler eventuellt behov av förarbyte, ammunition, drivmedel, reparation och sjukvård.

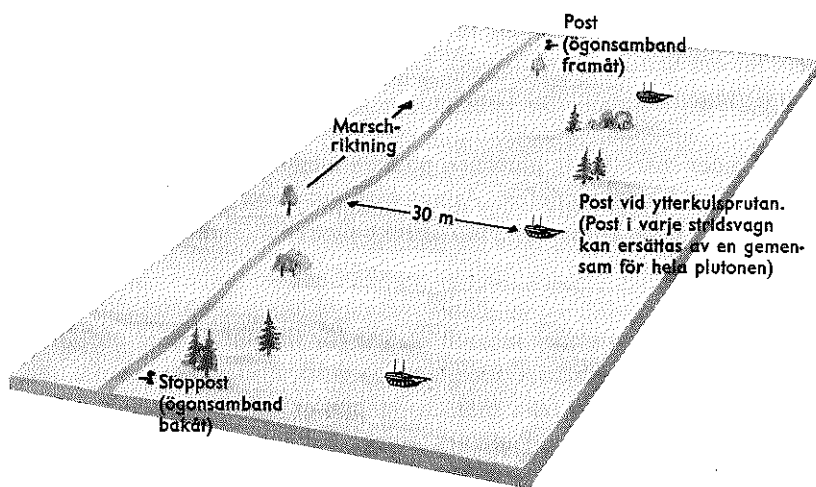

Bild 7: 4. Exempel på stridsvagnsplutons gruppering vid lång rast.

19. Plutonchefen ger i regel order för marsch till hela plutonen samtidigt. Ordern ges enligt följande exempel:

Rubriker (meddelas i regel inte)	Orderexempel
Orientering	Fientlig luftlandsättning har ägt rum vid ÅSTORP. Vårt kompani skall gå på ett led bakom pansarhaubitskompaniet till RÅBY. Vår pluton skall gå bakom Bertil Sigurd som tredje pluton i kompaniets marschgruppering till kyrkan i RÅBY.
Marschväg och gruppe- ring	<i>Order!</i> Marschväg: TUNA, LIDA, BYTORP, RÅBY. Ett led.

Rubriker	Orderexempel
Luftförsvar	Erik och Gustav Cesar monterar ytterkulsprutan i luftvärnsstativ.
Beredskap	Marschfärdiga 1810. Förläggningen bryts 1700.
Sambands- tjänst	Radiotystnad. Ständig passning från 1800. Sambandsplatser vid TUNA och BYTORP.
Underhålls- tjänst	Reparationen av Gustav Cesars band skall vara klar 1700. Utspisning 1730. Tankning sker innan marschmålet nås.
Trafiktjänst	Marschhastighet i kompaniets tätt 25 kilometer i timmen. Kort rast 45 minuter efter avmarsch. Lång rast vid LIDA. Vägmärkning: Röd snitsel från BYTORP. Uppsamlingsplats finns vid SKOGA. Belysningsgrad från 2000 — avskärmad belysning. Slut! Frågor? Chefen Gustav Adam repetera marschvägen! . . . Verkställ!

20. Övriga bestämmelser för marsch finns i SoldF 2 och Vintersoldat.

8. Förläggning

Grunder

1. Förläggning görs så skyddad och bekväm som läget tillåter.
2. Förläggning kan ske i kvarter eller bivack. Kompanichefen tilldelar därvid plutonen kvarter eller tältplats samt i regel också uppställningsplats för stridsvagnarna.
3. Poster och varnare avdelas enligt kompanichefens bestämmande (9: 4, 10: 22).
Eldpost skall finnas i kvarter eller tält där eldning sker.
4. Risken för upptäckt minskas genom omsorgsfull maskering, genom att buller undviks samt genom att varsamhet iakttas med ljus. Eldning utförs så, att förläggningen inte röjs genom rök eller gnistbildning. Kvarter mörkläggs.
Kompanichefen kan anbefalla särskilda åtgärder för att minska risken för upptäckt, t ex förbud att vistas utomhus under dager eller eldningsförbud.

5. Vid bivackförläggning ställs tält och fordon upp i plutonsvisa grupper med omkring 50 m mellan dessa. Denna gruppering används nattetid, när t ex vila och återfyllnad är huvudsyftet med förläggningen. Plutonens stridsvagnar ställs upp i nära anslutning till väg som är framkomlig för hjulfordon samt med fronten från vägen, så att ammunitionersättning och tankning underlättas. Kanonen riktas ut från förläggningsplatsen. Luckan mellan stridsvagnarna görs så stor att tornen kan svängas vid materiellvård eller eldgivning. Plutonens tält reses nära stridsvagnarna så, att passering kan ske obehindrat mellan vägen och stridsvagnarna, och så, att eldgivning ut från förläggningen inte hindras.

6. Stridsvagnspluton i stridsställning stridsförläggs. Därvid förläggs den personal, som kan frigöras utan att stridsberedskapen eftersätts (11: 7—9). Förläggning ordnas i tält, vindskydd eller byggnad i anslutning till stridsställningen. Förläggning kan också ordnas i gropar under stridsvagnarna, dock inte under stridsvagn 103.

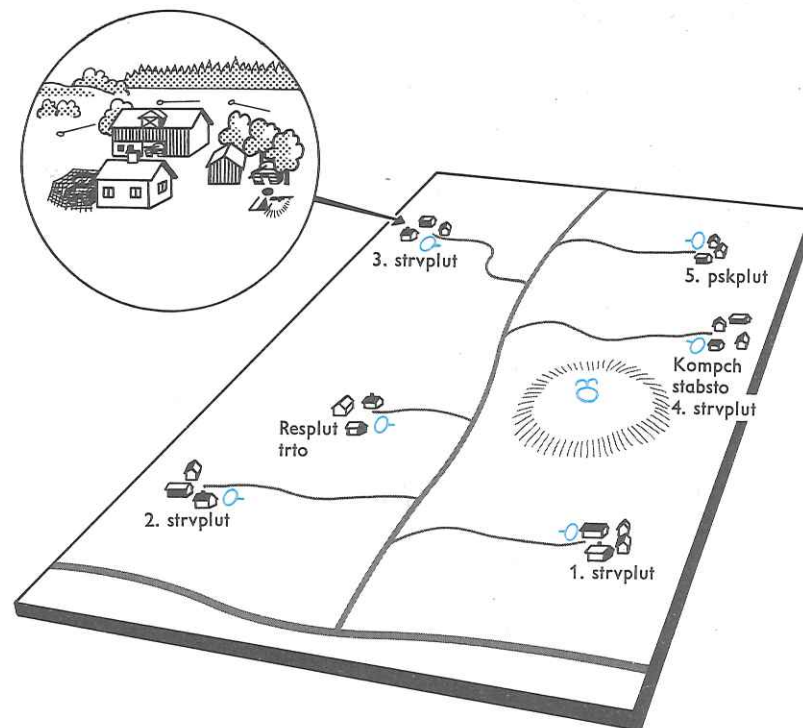

Bild 8: 1. Exempel på förläggning i kvarter.

Förberedelser och genomförande

11. Rekognosering och förberedelser för förläggning utförs i regel i förväg genom kompanichefens försorg.

Om rekognosering och förberedelser inte har kunnat ske i förväg, utförs detaljrekognosering enligt kompanichefens anvisningar genom plutonchefens försorg. Därvid rekognoseras

(1) in- och utfartsväg,

- (2) uppställningsplatser för stridsvagnarna samt
- (3) kvarter eller tältplats för plutonen.

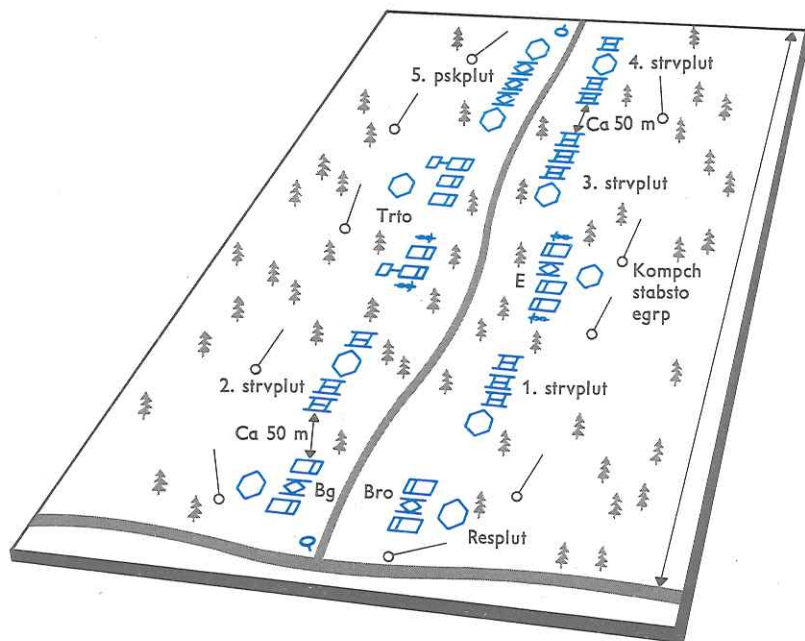

Bild 8: 2. Exempel på förläggning i bivack.

12. Inkörning i förläggning utförs med ledare, så att uppehåll och hopklumpning undviks. Därvid skall

- (1) stridsvagnarna köras in direkt på sina platser och maskeras,
- (2) post sätts ut,
- (3) röjande spår efter stridsvagnarna läggas igen och maskeras,
- (4) åtgärder efter körning utförs samt
- (5) plutonens förläggning ordnas.

13. Maskering ägnas stor omsorg (14: 6—8). Vid kvartersförläggning ställs stridsvagnarna vid behov inomhus, t ex i lador. Härvid beaktas risken för brand.

Öppna skyttevärn byggs för den personal som inte kan erhålla skydd i eller under stridsvagnarna, t ex poster. Larmanordning utförs enligt

kompanichefens bestämmande.

Vid bivackförläggning, som bedöms bli av längre varaktighet än ett dygn, bör tältet grävas ner omkring 0,5 m. Härvid utnyttjas den stridsvagn som utrustats med schaktblad eller kompaniets bärgningsbandvagn.

14. Personal för bevakning anpassas efter stridsberedskapsgraden (11: 7). Om endast personal för bevakning skall vara stridsberedd, grupperas en man vid ytterkulsprutan i plutonens mellersta stridsvagn. Samband med plutonens huvuddel i tältet hålls med signallina. I mörker sätts dubbelpost ut. Posterna grupperas i öppet skyttevärn framför stridsvagnen om detta förbättrar möjligheterna till observation. Utflyttad kulspruta skall föras med.

15. Plutonchefen rapporterar snarast efter ankomst till förläggning ammunitions- och drivmedelsläget samt behov av reparation och sjukvård.

Plutonchefen fördelar tilldelad personal ur reservplutonen på grupperna för att biträda vid bevakning och materielvård m m (15: 4).

Om ammunitionsersättning eller tankning väntas ske medan huvuddelen av plutonen vilar, avdelar plutonchefen ett befäl och erforderlig personal, främst tilldelad personal ur reservplutonen, för att biträda härmed.

Utspisning och sjukvisitation sker enligt kompanichefens bestämmande.

Plutonen tilldelas förläggningsmateriel och lägerförnödenheter genom kompanichefens försorg.

Hygien i förläggningen ägnas stor omsorg. Hygieniska anordningar utförs enligt bestämmelser i SjäF.

16. Vid förläggning i öppen terräng förbereds eld med ytterkulsprutor mot luftfarkoster (9: 5—7). Eld öppnas endast om förbanden bedöms vara upptäckta.

17. Samband inom kompaniet hålls med ordonnanser. Vid kvartersförläggning utnyttjas om möjligt också televerkets abonnentapparater. Radiotystnad anbefalls. Snabb övergång till samband på radio skall vara förberedd.

Möjligheter att snabbt larma plutonen skall alltid finnas.

18. Kompanichefen kan avdela plutonen som *larmstyrka*. Larmstyrkan, som skall vara stridsberedd eller marschfärdig senast inom 15 minuter efter erhållen order, intar larmförläggning.

Larmförläggning innebär att

- (1) personalen vilar påklädd med eldhandvapnen nära till hands och utrustningen ordnad så, att den snabbt kan tas på,
- (2) allt befäl förläggs tillsammans med sitt förband,
- (3) stridsvagnarna skall kunna startas omedelbart samt
- (4) personalen inte får avlägsna sig mer än 50 m från sin förläggning utan kompanichefens tillstånd.

19. Plutonchefen ger i regel order för förläggning efter hand. Order för den närmast kommande verksamheten ges till hela plutonen samtidigt sedan stridsvagnarna och röjande spår maskerats samt post satts ut. Rutin skall eftersträvas för att minska behovet av order. Sammanfattande order ges enligt följande exempel:

Rubriker (meddelas i regel inte)	Orderexempel
Orientering	(Vi befinner oss ...) Fienden ... Vårt kompani skall förläggas i bivack här. Vår pluton är larmstyrka. Vår tältplats vid ... Varje grupp underställs två man ur reservplutonen.
Uppgifter	<i>Order!</i> Plutonchefs ställföreträdare jämte en man ur varje grupp reser tältet. Materielen hämtas vid ... Halm och ved ... Hygieniska anordningar: Tvättställ vid tältet ...
Skydd	Flygvarnare ur stabstroppen vid ... Post ur Filip Adam vid ... från 1800 ... Jag instruerar posten. Från 2000 dubbelpost. Ställföreträdaren lämnar postlista för dubbelpost och eldpost till mig före 1930.
Beredskap	Larmförläggning. 15 minuters marschberedskap från 0500.
Sambands- tjänst	Radiotystnad tills vidare.
Fältarbeten	Erik Adam bygger öppet skyttevärn för dubbelpost fem

Rubriker	Orderexempel
	meter framför plutonchefsvagnen. Larmanordningar utförs av Gustav Adam mellan ... och ... Materiel hämtas vid ...
Underhålls- tjänst	Åtgärder efter körning utförs gruppvis snarast. Gruppcheferna rapporterar drivmedelsläget och behov av reparation till mig här 1900. Jag visiterar stridsvagnarna 2000. Utspisning: ... Dricksvatten hämtas vid ... Tankning: Drivmedelsbil kommer hit omkring 2100. Chefen Erik Adam jämte en man ur övriga grupper skall vara beredda tanka från 2045. Sjukvisitation: ... Uppställningsplats för kompaniet: ... Latrin: ... Slut! Frågor? Chefen för Erik Adam repetera bestämmelserna för fältarbeten! Verkställ!

20. Bestämmelser för handhavande av förläggningsmateriel finns i SoldI Mtrl. Övriga bestämmelser för förläggning finns i SoldF 2 och Vintersoldat.

9. Luftförsvar

1. Fientlig insats av flyg försvåras genom maskering samt genom att skyddande terräng, mörker och nedsatt sikt utnyttjas för förflyttning och gruppering.
2. Luftförsvarsorientering avlyssnas vid kompaniets stabstropp när förhållandena medger det. Orientering om väntat flygföretag ges därvid på kompaninätet. Om radiotystnad anbefallts och flyganfall bedöms omedelbart förestående, ges signal eller tecken "flyglarm".
3. Under förflyttning skall flygvarnare finnas i varje stridsvagn (i regel vagnchefen).
Vid försvar avdelas i regel en för plutonen gemensam flygvarnare.
Vid förläggning avdelas i regel en för kompaniet gemensam flygvarnare vid stabstroppen.
Flygvarnare kan också vara post.
Bestämmelser för flygvarnare finns i SoldF 2.
4. Stridsvagnspluton, som är stridsberedd, skall omedelbart kunna öppna eld med ytterkulsprutor mot luftfarkoster när sikten är tillräcklig och läget på marken medger det.
Vid stridsvagnspluton med stridsvagn 103 anger kompanichefen vid "Färdiga till strid" eller med hänsyn till avsedd verksamhet hur många stridsvagnar som skall ha ytterkulsprutan monterad i luftvärnsstativ.
5. Om starkt flygtryck väntas, kan pansarbandvagn grupperas vid stridsvagnspluton för att skydda denna mot anfallande flyg.
6. Med ytterkulspruta bekämpas
 - (1) snabba flygplan, som anfaller rakt mot pjäsen eller mot mål inom högst 100 m avstånd från denna, samt

- (2) långsamtgående flygplan och helikoptrar oberoende av kurs.
Eld mot anfallande flygplan och helikoptrar öppnas på skyttarnas eget initiativ. Eld mot övriga luftmål öppnas på order av lägst plutonchefs ställföreträdare.
Övriga bestämmelser för eld mot luftmål finns i SkjutI A Strv.
7. För att vådabeskjutning av vårt flyg skall undvikas, får eld öppnas endast mot luftfarkost, som optiskt identifierats som fientlig genom att
 - (1) typ eller märkning känns igen som fientlig,
 - (2) våra förband bekämpas,
 - (3) fientlig trupp eller materiel landsätts från luftfarkosten eller
 - (4) den bekämpas av våra luftvärnsförband.
8. *Eldförbud* kan utfärdas av kompanichefen, t ex för att förbanden inte skall röjas.

10. Skydd

Grunder

1. Skydd fordras under all verksamhet.

Skydd erhålls främst genom åtgärder för larm samt genom att stridsvagnsplutons verksamhet, främst underrättelsetjänst och beredskap, anpassas efter fiendens handlingsmöjligheter samt efter terrängen och sikten.

2. Stridsvagnsplutonchef skall vidta åtgärder för skydd mot fiendens eld. Dold och skyddad gruppering eftersträvas. Särskild uppmärksamhet ägnas åt maskering. Röjande spår efter stridsvagnarna läggs igen och maskeras.

3. När stridsvagnarna utsätts för *artilleri- eller granatkastareld*, stängs luckor och i regel också observationshuvar. Vid stridsvagn 103 stängs luckorna för optiken utom en för observation eller körning ut ur artillerielden. Om uppgiften medger det, förs stridsvagnarna i skydd, t ex bakom krön, i svackor eller gropar, eller sker omgruppering till annan plats varifrån uppgiften kan lösas. Stridsvagnspluton under förflyttning förs med högsta möjliga hastighet genom eller ut ur elden.

Avsuttan personal gör uppsittning. Om detta inte är möjligt, tar personalen skydd, t ex i skyttevärn eller gropar. Eldpauser utnyttjas påpassligt för förflyttning ut ur elden eller till bättre skydd.

4. I svåröverskådlig terräng, i mörker eller vid nedsatt sikt kan enligt kompanichefens bestämmande del av pansarskytteplutonen eller reservplutonen grupperas för att skydda stridsvagnarna, främst mot eld från närpansarvärnsvapen.

När så krävs, samverkar stridsvagnsplutonchef med chefer för i närheten grupperade förband för samordning av skydd och övrig verksamhet (2: 31—33).

5. Åtgärder för skydd medför ofta stora påfrestningar på truppen. Stridsvagnsplutonchef skall därför noga överväga vilka åtgärder som är oundgängligen nödvändiga och vilka som kan begränsas.

Skydd mot mark- och lufttrupp

6. Vid marsch kan stridsvagnspluton

- (1) ingå i pansarbataljonens för- eller eftertrupp eller
- (2) avdelas som för- eller efterpluton vid kompaniet.

7. *Förtrupp* avdelas vid marsch för att längs angiven marschväg

- (1) skydda huvudstyrkan mot överraskande anfall framifrån,
- (2) bryta svagt motstånd, t ex från luftlandsatt trupp,
- (3) fastställa lämplig väg förbi och ordna vägvisning kring förbindelseavbrott, minering eller annat hinder samt
- (4) försvåra fiendens truppspaning.

8. Vid marsch avdelar chef för främre pansarbataljon *förtrupp* på varje väg, som används för förflyttning av bataljonens huvudstyrka. Förtrupp kan utgöras av *stridsvagnskompani* — förkompani — eller *del därav*.

När bataljonschefen avdelar förtrupp ur stridsvagnskompani, utgörs denna i regel av

- (1) kompanichefens ställföreträdare i stridsvagn,
- (2) en stridsvagnspluton samt
- (3) pansarskytteplutonen.

Förtrupp tilldelas i regel eldledningsgrupp och sjukfordon.

Vid god sikt i lättöverskådlig terräng framrycker stridsvagnsplutonen i regel främst.

I svåröverskådlig terräng samt i mörker och nedsatt sikt framrycker pansarskytteplutonen främst.

Innan sammanstöt
med fi väntas

När sammanstöt med fi bedöms omedelbart förestående

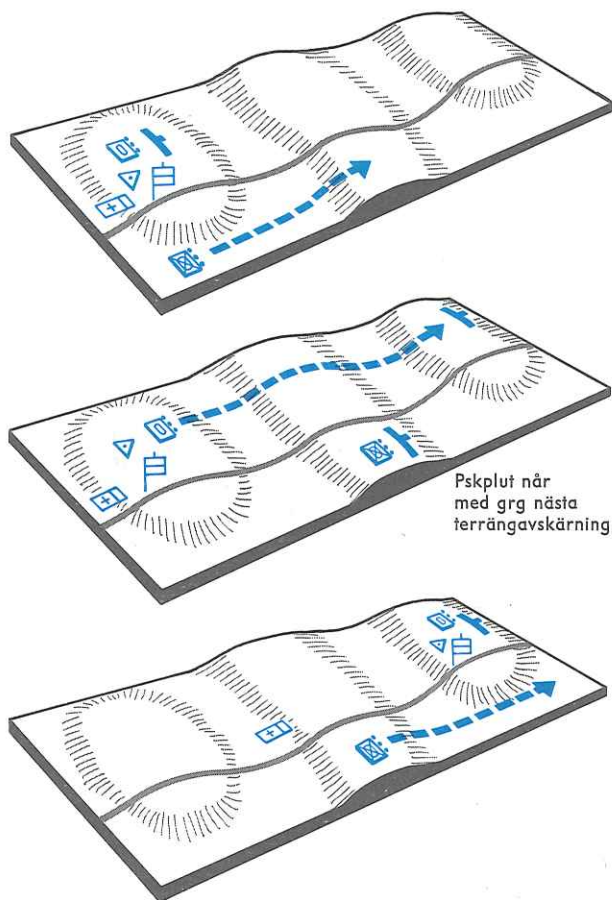

Bild 10: 1. Exempel på förtrupps gruppering under framryckning.

9. Förtrupp ges anfallsmål efter hand. Tidsmellanrummet mellan förtrupp och huvudstyrka bör i regel inte överstiga 15 minuter. Detta regleras av den chef som för det direkta befälet över förbanden längs marschvägen.

10. Chef för förtrupp avlyssnar fortlöpande rapporter på bataljonens stridsledningsnät från framförvarande spaningsförband, så att över-

raskande sammanstöt med fienden om möjligt undviks (bild 13: 3).

11. Om förtrupp får rapport om eller överraskande stöter på svagt motstånd, t ex luftlandsatt mindre styrka, anfaller den snarast om terrängen och förhållandena i övrigt medger det.

Om motståndet inte kan brytas eller om förtruppen får rapport om eller överraskande stöter på starkt motstånd, t ex förband med stridsvagnar, försvaras tagen terräng. Fiendens gruppering och styrka samt kringgångsväg eller lämplig anfallsterräng fastställs om möjligt. Rapport avges snarast till den chef som för det direkta befälet över förbanden längs marschvägen. Denne bestämmer hur förtrupps strid därefter skall föras.

12. När främre förband i pansarbataljonens huvudstyrka övergår från marschgruppering till stridsgruppering, återgår avdelad förtrupp i sitt kompani.

13. Eftertrupp avdelas vid marsch för att längs angiven marschväg (1) skydda huvudstyrkan mot överraskande anfall bakifrån samt (2) försvåra fiendens truppspaning.

14. Vid marsch avdelar chef för bakre pansarbataljon eftertrupp på varje väg, som används för tillbakaryckning av bataljonens huvudstyrka.

Eftertrupp avdelas enligt samma bestämmelser som gäller för förtrupp (8).

Eftertrupps strid genomförs främst med försvar under begränsad tid samt med eldöverfall.

15. Chef för självständigt marscherande stridsvagnskompani avdelar förpluton längs väg, som används för framryckning. Efterpluton avdelas längs väg, som används för tillbakaryckning.

16. Stridsvagnspluton avdelas som förpluton vid god sikt i lättöverskådlig terräng.

Kompanichefen reglerar avståndet mellan förplutonen och kompaniets huvuddel genom att ge förplutonen anfallsmål efter hand. Avståndet bör inte överstiga 5 minuter.

Om förplutonen får orientering om eller upptäcker framryckande fiende, grupperas den snabbt i stridsställning som är gynnsam för eldöverfall. Striden förs enligt tillämpliga delar av 5: 601—606.

Om förplutonen stöter på försvarsgrupperad fiende, försvaras tagen terräng. Striden förs enligt tillämpliga delar av kapitel 6. Fiendens gruppering och styrka samt kringgångsväg eller lämplig anfallsterräng fastställs om möjligt. Rapport avges snarast till kompanichefen. Denne bestämmer hur förplutonens strid skall föras.

17. Stridsvagnspluton, som avdelats som *efterpluton*, får i regel uppgift att försvara stridsställning under begränsad tid. Striden förs enligt tillämpliga delar av kapitel 6.

Varnare och poster

21. *Flygvarnare* avdelas enligt bestämmelser i kapitel 9.

22. *Poster* avdelas för skydd och bevakning när huvuddelen av plutonen vilar eller är upptagen av annan verksamhet, t ex rast under marsch, förlägningsarbete eller materiellvård. Kompanichefen bestämmer i regel antalet poster. Om stridsvagnspluton uppträder självständigt bestämmer plutonchefen antalet poster med hänsyn till bedömd risk för fientlig inverkan, terrängen och sikten samt behovet av materiellvård och vila.

Vid god sikt under dager placeras avdelad post i regel som skytt vid ytterkulspruta. I mörker och nedsatt sikt avdelas dubbelposter till fots. Utflyttad kulspruta skall föras med.

Bestämmelser för post samt exempel på postinstruktion finns i SoldF 1.

23. *Stoppost* avdelas för att

- (1) hindra eller varna för förflyttning in i område, som är eller bedöms bli utsatt för beskjutning, radiakbeläggning eller beläggning med C-stridsmedel,
- (2) hindra förflyttning in i minering eller
- (3) hindra bakomvarande förband att köra in i framförvarande vid uppehåll i marsch.

Skydd mot ABC-stridsmedel

Grunder

31. Insats av ABC-stridsmedel kan försvåras bl a genom att förbanden uppträder så, att de undgår upptäckt, samt genom gott signal-skydd.

Verkan av ABC-stridsmedel begränsas genom väl förberedda och snabbt genomförda skyddsåtgärder.

32. Om fienden avbryter anfall och drar sig tillbaka eller tar skydd och vidtar skyddsåtgärder, kan detta tyda på förestående insats av kärnladdningar eller C-stridsmedel.

Kort tid efter insats av kärnladdningar eller C-stridsmedel kan fienden väntas anfalla inom verkningsområdet, främst med pansarförband. Efter luftexplosion eller insats av självförstörande C-stridsmedel kan även luftlandsättning väntas inom verkningsområdet.

33. Stridsvagnsförband kan sättas in tidigare eller uppehålla sig längre än andra förband inom radiakbelagt område eller område som är belagt med C-stridsmedel.

Stridsvagnarnas observationshuvor och luckor hålls därvid stängda och låsta. Avsittning inom belagt område undviks.

Förberedelser

36. Vid atomberedskap *tilldelas* stridsvagnspluton i regel dosimeter 11 och 21

och kan tilldelas

luft- och markindikeringsutrustning samt
varningsskyltar GAS.

Vid gasberedskap tilldelas plutonen

skyddspapper,
klorkalk,
personsaneringsmedel,
skyddsförkläde,
skyddshandskar,

skyddsstrumpor samt

hinkar, handfat, tvål och panelborstar.

Plutonchefen fördelar tilldelad materiel på grupperna. Avdelad C-varnare tilldelas indikeringsutrustning.

37. *C-varnare* avdelas vid pluton när gasberedskap anbefalls.

Varnare tilldelas i regel inte annan uppgift. Bestämmelser för varnare finns i SoldF 2.

38. *C-indikeringspatrull* om 2 man avdelas vid plutonen vid gasberedskap. Patrullen utrustas med

varningsskyltar GAS,

skyddshandskar, skyddsstrumpor samt

luft- och markindikeringsutrustning.

När plutonen är grupperad, t ex vid försvar eller förläggning, bör personal ur reservplutonen avdelas som indikeringspatrull.

39. Fullständig C-sanering av personal och grovsanering av materiel förbereds vid plutonen så, att den kan påbörjas snarast efter beläggning med C-stridsmedel.

Saneringsplats för sanering efter radioaktiv beläggning och saneringskontroll förbereds genom kompanichefens försorg.

40. Vatten och livsmedel samt materiel, som inte används, täcks över eller förvaras så, att de skyddas mot radiakbeläggning, beläggning med C-stridsmedel samt smittämnen.

Plutonchefen skall kontrollera hygien. Hygieniska anordningar i förläggning utförs enligt bestämmelser i SjäF.

41. Bestämmelser för atomberedskap, högsta atomberedskap och gasberedskap finns i kapitel 11.

42. *Skyddsmaskregeln* tillämpas på särskild order.

43. Plutonchefen skall kontrollera och öva åtgärder för skydd mot ABC-stridsmedel, bl a åtgärder för larm och beredskap.

Personlig och tilldelad skyddsmateriel skall fortlöpande kontrolleras och vårdas.

Genomförande

46. Vid anfall med ABC-stridsmedel skall erforderliga åtgärder snarast vidtas för att minska verkningarna av anfallet och återställa plutonens stridsvärde. Om fienden anfaller eller luftlandsätts, skall plutonen snabbt kunna ta upp strid.

47. *Vid och efter kärnladdningsexplosion* skall

- (1) uppsutten personal blunda och ta spjörn,
- (2) avsutten personal blunda och ta skydd under ett par minuter eller tills splitter slutat falla,
- (3) avläst instrumentvärde (dosimeter), det skydd plutonen hade vid explosionstillfället, ungefärlig stridsduglighet och skador rapporteras,
- (4) skadade tas om hand,
- (5) vapen, ammunition, fordon och övrig materiel återställas i stridsdugligt skick,
- (6) avsutten personal utföra omedelbar sanering och kontrollera tät klädsel samt
- (7) skyddsmask tas på vid synligt nedfall eller om dimmoln uppträder.

48. *Under pågående radiaknedfall* skall

- (1) personalen uppehålla sig i stridsvagnarna, vilkas motorer om möjligt skall vara avstängda,
- (2) observationshuvar och luckor hållas stängda och låsta,
- (3) skyddsmask tas på vid synligt nedfall eller om dimmoln uppträder samt
- (4) på fordon utan ABC-filter ventilationsanläggningar hållas stängda.

49. Så snart som möjligt *efter kärnladdningsexplosion* eller *efter avslutat radiaknedfall* utförs

- (1) omedelbar sanering,
- (2) på order av lägst plutonchef grovsanering (på order av kompanichef fullständig sanering) samt
- (3) bestämning och rapportering av avläst instrumentvärde (dosimeter).

Saneringskontroll kan utföras visuellt, varvid man kontrollerar på

varandra att stoft inte fastnat på *kläder* eller *bar hud*.

Noggrann saneringskontroll med hjälp av intensimeter 21 sker i strålningsfritt område genom kompanichefens försorg.

50. Vid anfall med *C- eller B-stridsmedel i aerosolform* skall

- (1) gaslarm ges,
- (2) oskyddad personal ta skydd omedelbart och ordna täckning,
- (3) uppsutten personal stanna kvar i stridsvagnarna, stänga och låsa observationshuvar och luckor,
- (4) skyddsmask tas på samt
- (5) om fordonen saknar ABC-filter, ventilationsanläggningar och om möjligt motorer stannas.

51. Efter anfall med *C-stridsmedel* skall

- (1) omedelbar sanering utföras snarast,
- (2) personal i stridsvagnar stanna i dessa minst 1 timme efter anfallet. Om avsittning därefter skall ske och beläggning förekommer, utförs sanering av ytor där risken för beröring är stor,
- (3) förberedd markindikering avläsas och luftindikering utföras av C-varnaren, luftindikeringen upprepas med 10 minuters mellanrum,
- (4) rapport avges,
- (5) skadade tas om hand,
- (6) på order av lägst plutonchef grovsanering (på order av kompanichef fullständig sanering) utföras samt
- (7) skyddsmask behållas påtagen tills kompanichef givit order om "Skyddsmask av".

52. Efter konstaterat eller misstänkt anfall med *B-stridsmedel* (aerosolangrepp) skall personal

- (1) stanna i skydd tills order om annan verksamhet eller åtgärd kommer samt
- (2) behålla skyddsmasken påtagen.

53. När plutonen skall gå igenom eller genomföra strid inom *radiabelagt område* skall

- (1) observationshuvar och luckor hållas stängda och låsta,

- (2) fordon utan ABC-filter hålla ventilationsanläggningar stängda,
- (3) skyddsmask tas på vid dammbildning samt
- (4) avsittning undvikas.

Fordonsenheter framförs med stora avstånd och låg hastighet så att dammbildning undviks.

Enstaka fordon skall dock passera radiakbelagt område med hög hastighet.

Vattensamlingar bör undvikas.

54. När plutonen skall gå igenom eller genomföra strid inom *område belagt med C-stridsmedel* skall

- (1) skyddsmask tas på,
- (2) tät klädsel med förstärkt kroppsskydd ordnas,
- (3) observationshuvar och luckor hållas stängda och låsta,
- (4) fordon utan ABC-filter ha ventilationsanläggningar stängda,
- (5) avsittning undvikas,
- (6) förflyttning utföras i djupgruppering med ökade avstånd och med nedsatt hastighet. Vätskesamlingar och betäckt terräng undviks. Så snart som möjligt sedan området lämnats skall
- (7) personal och stridsvagnar saneras samt
- (8) skyddsmasken behållas påtagen tills kompanichef givit order om "Skyddsmask av".

55. Stridsvagnspluton som är grupperad inom radiakbelagt område eller område belagt med *C-stridsmedel* får utrymma detta endast på order av kompanichefen.

56. Vid anfall med *brandstridsmedel* skall

- (1) avsutten personal om möjligt göra uppsittning,
- (2) uppsutten personal stanna kvar i stridsvagnarna,
- (3) brand i stridsvagnarna släckas,
- (4) observationshuvar och luckor stängas och låsas,
- (5) stridsvagnarna köras ut ur område med brand, om möjligt mot vindens rörelseriktning,
- (6) brand utanpå stridsvagnarna släckas samt

(7) personalen använda regnskydd eller regnkappa samt skyddsmask och handskar som skydd mot brännskador.

Brand i strids- och förarrum eller utanpå stridsvagn släcks med pulversläckare eller genom kvävning, t ex med regnskydd, sand eller jord. Brand i motorrum släcks genom utlösning av det fasta brandsläckningssystemet.

Vid brand utanpå stridsvagnarna kan motorerna stanna på grund av tillfällig syrebrist. Startförsök görs så snart branden avtagit eller släckts.

Under förflyttning går plutonen förbi område med brand.

57. Förbrukad skyddsmateriel skall snarast ersättas.

58. Övriga bestämmelser för skydd mot ABC-stridsmedel finns i SkyddsI K Grunder och SoldF 2.

11. Beredskap

Grunder

1. Genom lämpligt avvägd beredskap minskas risken för överraskning och förbereds kommande verksamhet.

2. Oavsett vilken beredskap kompanichefen anbefallt är stridsvagnsplutonchef skyldig att, när så behövs, anbefalla högre beredskap vid plutonen.

3. När beredskapen bestäms, anges vid behov den tidpunkt, från vilken beredskapsgrad skall gälla, t ex "1 timmes marschberedskap från 2130".

Stridsberedskap

6. Före gruppering ökas stridsberedskapen genom att — om så inte skett tidigare — följande åtgärder utförs. Tilldelad personal ur kompaniets reservpluton och reparationsgrupp biträder enligt plutonchefens bestämmande.

Stridsberedskapen ökas på kommando eller tecken: **Färdiga till strid!** När det är bråttom kan signalen "larm" användas.

Stridsvagn 101 och 102

Vagnchef	Skytt	Laddare	Förare
Fyller magasin, laddar eldhandvapen			
Kontrollerar personlig utrustning			
Utför åtgärder före körning enligt Materielvårdsschema 1			
Utför åtgärder före skjutning enligt Materielvårdsschema 1			
Ställer kanonen i skjutläge			
Maskerar stridsvagnen			

Vagnchef	Skytt	Laddare	Förare
Kontrollerar och laddar rökkastarna	Ställer pjäsriktanordningen i beredskapsläge	Startar elverket	Varmkör huvudmotorn
Laddar ytterkulsprutan	Tänder riktmedlens belysning	Biträder med kontroll och laddning av rökkastarna	Stänger och låser förarluckorna
Låser observationshuvu med siktet parallellt med periskopsiktet	Ställer in anbefallt stridssikte	Laddar kanonen med pansarprojektil	Förbereder stridskörning
	Kopplar in sidriktvisaren	Laddar tornkulsprutan	
	Nollställer sid- och höjdvattenpassen		
Ansluter telehjälm och strupmikrofon till RL-omkopplaren			
Provar lokaltelefonsystemet		Sätter igång sambandsutrustningen	
(Plutonchefen anmäler sig för kompanichefen)		och ställer in anbefallda kanaler	
Ställer observationshuvens luckor i observationsläge (strv 101) eller spärrar luckan i mellanläge (strv 102)		Apterar spränghandgranaterna	
		Kontrollerar sjukvårdsutrustningen	
		Stänger och låser instigningsluckorna	

Stridsvagn 103

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
Fyller magasin, laddar eldhandvapen		
Kontrollerar personlig utrustning		
Utför åtgärder före körning enligt Materielvårdsschema 1		
Utför åtgärder före skjutning enligt Materielvårdsschema 1		
Maskerar stridsvagnen		
Kontrollerar och laddar rökkastarna	Startar kolvmotorn	Laddar fasta kulsprutorna
Fäster avståndsinstrumentet eller på särskild order ytterkulsprutan i luftvärnsstativet	Laddar kanonen med pansarprojektil	Sätter igång sambandsutrustningen och ställer in anbefallda kanaler
	Nollställer sid- och höjdvattenpassen	Apterar spränghandgranaterna

Vagnchef	Skytt/Förare	Bakåtförare
Laddar ytterkulsprutan		Kontrollerar sjukvårdsutrustningen
Ansluter telehjälm och strupmikrofon till RL-omkopplaren		
Kontrollerar att strömställare och reglage står i följande lägen:		
Styrdon vagnchef: Till	Bakåtförarens ratt: In-	Ventilationsanordning: Öppen
Gaspedal: Uppfälld	kopplad	
Beväpning: Till	Fasta kulsprutorna: Säkrade	Rökmagasinspärrar: Till
Reservavfyring: Från		Säkringshandtag: Eld
Ytterkulspruta: Säkrad		Bakåtförarens ratt: Undanfälld
IR: Från		Tempereringsanordning: Ögonblick
Väljarspak: Gyro		
Huvsurrning: Till		
Huvriktning: Till		
Riktspak: Uppe		
Rökkastare: Från		
	Styrdon: Vagnchef/Skytt-Förare	
	Säkringsvredet: Säkr	
	Låsvredet: Fri:	
	Vapenväljaren: Kanon	
	Sikte: Vagnchefen anger stridssikte	
	Förstoring: 6	
	Kontrollerar filterglas, okularavstånd, belysning, skärpa och nollställningsvärden	
Provar lokaltelefonsystemet	Stänger och låser instigningsluckan	
(Plutonchefen anmäler sig för kompanichefen)		
Spärrar instigningsluckan i observationsläge		

7. Följande stridsberedskapsgrader tillämpas:

Stridsberedskapsgrad	Innebär
1	Hela plutonen stridsberedd. Ständig passning sker vid radiostationer (13: 21—22).

Stridsberedskapsgrad	Innebär
2: 00 min <i>2 skv</i>	(Halva kompaniet stridsberett.) Stridsberedda vid stridsvagnspluton är härvid plutonchef eller ställföreträdare samt stridsvagnsgrupper enligt kompanichefens bestämmande. Stridsberedskap 1 skall vara intagen senast inom angiven tid efter erhållen order.
3: 00 min <i>1 skv</i>	Personal för bevakning och fast eld stridsberedd. Stridsberedda är härvid (1) plutonchef eller ställföreträdare, (2) erforderliga poster och observatörer samt (3) erforderlig personal i stridsvagnar för att utlösa fast eld med kanon och kulspruta. Stridsberedskap 1 skall vara intagen senast inom angiven tid efter erhållen order.
4: 00 min	Personal för bevakning stridsberedd. Stridsberedskap 1 skall vara intagen senast inom angiven tid efter erhållen order.

8. Personalen är *stridsberedd* när den befinner sig i sina stridsvagnar, skyttevärn eller eldställningar beredd att omedelbart lösa stridsuppgift. Personal, som inte har observationsuppgift, får uppehålla sig i skydd i sin stridsvagn eller i anslutning till sitt skyttevärn eller sin eldställning.

9. Förlagd personal, som skall vara stridsberedd

- (1) *senast inom 15 minuter* efter erhållen order, intar larmförläggning (9: 17),
- (2) *senast inom 30 minuter* efter erhållen order, får ta av stridssele, ytterplagg, vapenrock och skodon,
- (3) *senare än 30 minuter* efter erhållen order, får ta av all utrustning.
Eldhandvapen, hjälm och skyddsmask skall förvaras nära till hands.
Kompanichefen anger vid behov hur långt personalen får avlägsna sig från förläggning.

*4.60 ska V
inom 60 min
intar stridsbered
skap ①*

Marsch- och transportberedskap

11. Följande marschberedskapsgrader tillämpas:

Marschberedskapsgrad	Innebär
Marschfärdiga	Plutonen är marschfärdig.
00 min (tim) marschberedskap	Marschen skall kunna anträdas senast inom angiven tid efter erhållen order.

12. Plutonen är *marschfärdig* när

- (1) all utrustning är lastad och ordnad för marsch,
- (2) stridsvagnarna är körklara och motorerna uppvärmda samt
- (3) personalen är uppsutten.

13. När plutonen skall kunna anträda marsch

- (1) *senast inom 15 minuter* efter erhållen order är all utrustning lastad, stridsvagnarna körklara, maskeringsnät eller annan maskering kvar över vagnarna och alla utom posterna uppsuttna samt
- (2) *senast inom 30 minuter* efter erhållen order är utrustningen så långt möjligt lastad, bivack bruten — om den inte skall stå kvar — och personalen enligt anbefalld stridsberedskapsgrad.

14. Följande transportberedskapsgrader tillämpas:

Transportberedskapsgrad	Innebär
Högsta transportberedskap	Transport skall kunna börja omedelbart.
00 min (tim) transportberedskap	Transport skall kunna börja senast inom angiven tid efter erhållen order.

Beredskap mot ABC-stridsmedel

21. *Atomberedskap, högsta atomberedskap* och *gasberedskap* intas först på order och anbefalls av pansarbrigadchef.
Atomberedskap gäller inte vid kompani, som har direkt stridskänning.

22. Atomberedskap innebär att

personlig skyddsutrustning kontrollerats och gjorts lätt tillgänglig, tätt klädsel bärs (hjälmduken nedfälld samt handskar och/eller vantar påtagna),

regnskydd medförs lätt tillgängligt,

dricksflaskan medförs (fylld och så att vattnet inte fryser),

kroppsskydd, t ex förstärkning av uniform med vindrock, ordnats enligt kompanichefs bestämmande,

A-varnare satts ut vid kompani,

stående order avseende skydd mot A-stridsmedel kontrollerats,

skyddsmateriel kontrollerats och fördelats på underavdelningarna,

utrustning, som kan fästas i och utanpå fordon, är väl fäst,

utrustning och materiel utanför fordon, t ex verktyg och ammunition, samt livsmedel och vatten placerats i skydd och täckts över,

föremål runt fordon, stridsvärn m m, som kan kastas omkring av stötvågen, avlägsnats eller fästs,

radiakindikeringspatrull avdelats vid kompani,

saneringsplats för fullständig sanering förberetts vid kompani,

ständig passning sker på radio (tråd),

lufor samt om möjligt rundradio avlyssnas,

skyddsåtgärder, övergång till högsta atomberedskap samt åtgärder vid "Radiak! Skydd!" övas samt

vilande personal om möjligt befinner sig i täckt skydd.

23. Avsteg får anbefallas av bataljonschef, t ex beträffande tät klädsel för personal som befinner sig inomhus, i fordon, skyddsrum, täckta värn eller tält.

24. Högsta atomberedskap innebär att

endast för strid nödvändig verksamhet pågår med minsta möjliga personal. Personal som måste vistas i det fria kontrollerar tät klädsel och bär förstärkt kroppsskydd, t ex vindrock,

övrig personal befinner sig i skydd, om möjligt försett med täckning. Om så behövs används regnskyddet,

stridsvagnarnas och pansarbandvagnarnas observationshuvar, luckor

och dörrar är stängda och låsta,

fönstren vevats ner i hjulfordon där personal uppehåller sig,

ständig passning sker på UK-stationer,

antennerna på stridsfordon bundits ner om kravet på samband medger detta samt

utrustning på fordon spänts fast och drivmedelsbehållare om möjligt förvaras i skydd.

25. Avsteg får anbefallas av bataljonschef.

26. Gasberedskap innebär att

personlig skyddsutrustning kontrollerats och gjorts lätt tillgänglig,

tät klädsel bärs,

regnskydd medförs lätt tillgängligt och ordnat för snabb täckning,

dricksflaskan medförs (fylld och så att vattnet inte fryser),

autoinjektorn förvaras i höger byxficka om temperaturen understiger noll grader,

kroppsskydd, t ex förstärkning av uniform med vindrock, ordnats enligt kompanichefs bestämmande,

ögonskydd bärs vid vistelse utomhus,

C-varnare avdelats vid pluton (motsv),

stående order avseende skydd mot BC-stridsmedel kontrollerats,

skyddsmateriel kontrollerats och fördelats på underavdelningarna,

materiel, livsmedel och vatten placerats i skydd och täckts över,

förberedd indikering ordnats,

C-indikeringspatrull avdelats vid varje pluton,

saneringsplats för fullständig sanering av personal och grovsanering av materiel förberetts vid varje pluton,

ständig passning på radio sker vid kompani,

lufor samt om möjligt rundradio avlyssnas,

utnyttjade vattentäckter, som inte kontrolleras på annat sätt, bevakas,

skyddsåtgärder och åtgärder vid gaslarm övas samt

vilande personal om möjligt befinner sig i täckt skydd.

27. Avsteg får anbefallas av pansarbrigadchef.

12. Underrättelsetjänst

Grunder

1. Stridsvagnsplutonchef skall utan order ombesörja den underrättelsetjänst som krävs för att uppgiften skall kunna lösas.
2. Vid stridsvagnspluton erhålls underrättelser främst genom delgivning, avlyssning av kompaninätet samt observation.
3. Kompanichefen *delger* efter hand underrättelser, som är av vikt för stridens genomförande.
4. Genom *avlyssning* av kompaninätet skall plutonchefen snabbt ta del av rapporter samt order till övriga underavdelningar.
5. *Minspaning* genom observation från stridsvagn under förflyttning genomförs enligt 14: 28.
6. Genom *indikering* fastställs närvaron av radioaktiva ämnen och kemiska stridsmedel samt utsträckningen av det område som är belagt med sådana ämnen.
Indikering utförs enligt SkyddsI K Grunder.
7. Plutonchefen skall delge kompanichefen inhämtade underrättelser. Underrättelser som är av vikt för stridens genomförande skall snarast delges också inom plutonen.
8. Underrättelse skall delges snabbt — annars kan den bli värdelös.

9. Fiendens underrättelsetjänst skall på allt sätt försvåras. Detta sker främst genom maskering, genom att skyddande terräng, mörker och nedsatt sikt utnyttjas för förflyttning och gruppering samt genom gott signalskydd.

Observation

11. Före och under strid bedrivs observation fortlöpande, så att mål — främst fiendens stridsvagnar och pansarvärnsvapen — om möjligt upptäcks innan de öppnar eld.

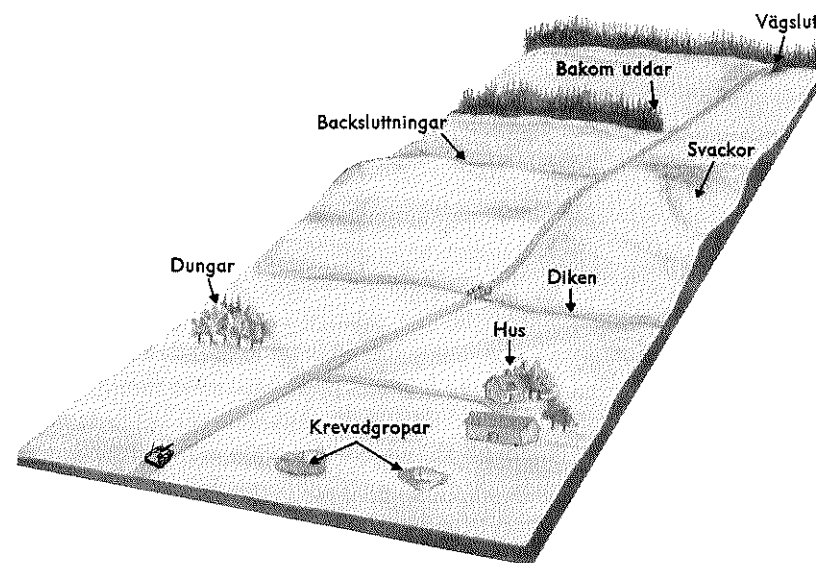
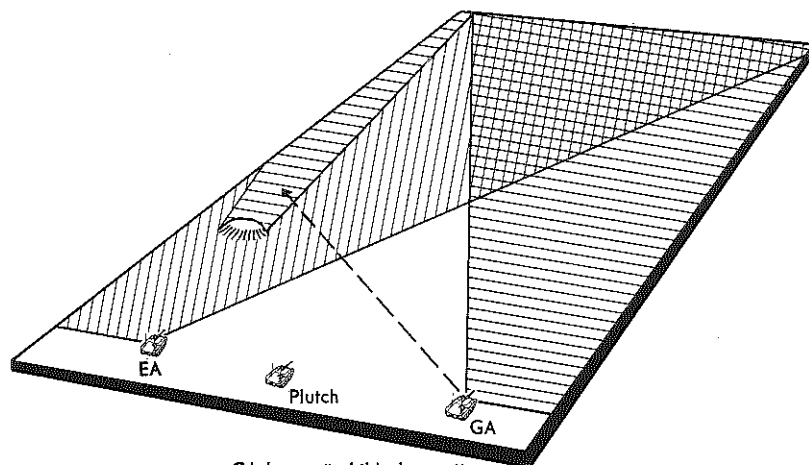

Bild 12: 1. Platser där fiendens pansarvärnsvapen kan väntas vara grupperade.

12. Plutonens *observationsområde* utgörs i regel av en sektor om cirka 180 grader. Om del av observationsområdet inte kan observeras, anmäler plutonchefen detta till kompanichefen. Plutonchefen kan ge en stridsvagnsgrupp uppgift att utföra observation inom plutonens hela observationsområde.

Stridsvagnsgrupps observationsområde utgör en del av plutonens. Upp-

delning görs så att gruppernas delar täcker varandra i mitten av plutonens område. Om gruppen inte kan observera inom del av sitt observationsområde, anmäls detta till plutonchefen, som ger annan grupp särskild observationsuppgift inom denna del.

GA har »särskild observationsuppgift» inom EA observationsområde.

Bild 12: 2. Exempel på observationsområden vid stridsvagnspluton.

13. Vid stridsförflyttning observerar stridsvagnsgrupp mot den del av plutonens område som motsvarar gruppens plats i plutonen. Särskilt bör sådan terräng observeras, varifrån fienden kan väntas avge flankerande eld.

14. Plutonchefen observerar i regel inom plutonens hela observationsområde (bild 12: 2). Om endast en av grupperna bekämpar mål, koncentrerar plutonchefen tillfälligt sin observation till denna grupps observationsområde.

Genom plutonchefens försorg utförs också observation bakåt.

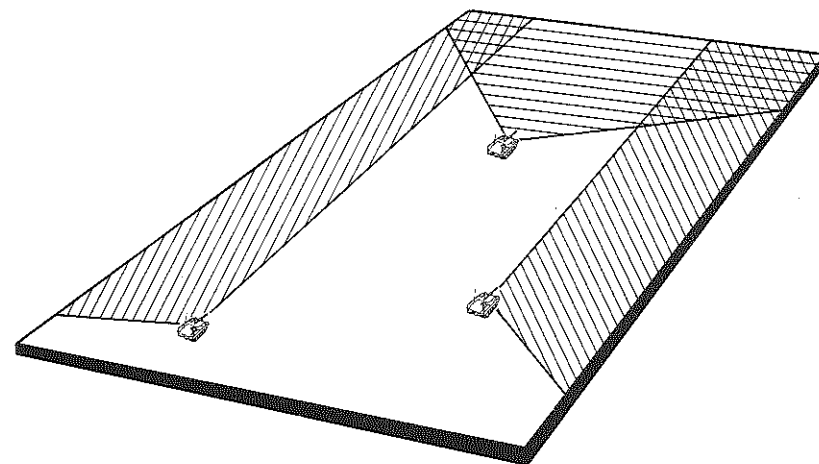

Bild 12: 3. Exempel på observationsområden vid stridsvagnspluton i stridskolonn.

15. Vagnchef observerar inom hela det tilldelade observationsområdet. Han fortsätter observationen inom hela området även om skytten riktar in mot eller bekämpar upptäckt mål.

Vagnchef i stridsvagn 101 och 102 har i regel observationshuvens lucka i observationsläge eller helt öppen, så att han kan se över öppningens kant. För detaljobservaion av misstänkta platser används kikare. När luckan måste vara stängd, t ex vid artillerield eller vid stridsförflyttning, håller han huvudet så, att han kan se genom flera prismaperiskop samtidigt.

Observationshuvudet på stridsvagn 101 och 102 skall vara låst så, att vagnchefens sikte är parallellt med skyttens. Därigenom blir det möjligt för vagnchefen att rikta in skytten mot upptäckta mål eller att vid behov själv bekämpa dessa.

Vagnchef i stridsvagn 103 observerar under dagar genom siktets observationsfönster och huvudens sidoprismor. Luckan får vara öppen. Under mörker observerar (lyssnar) vagnchefen över observationshuvudens kant. För detaljobservaion mot platser där fienden bedöms uppträda utnyttjas siktets okular med erforderlig förstoring. Under observation

är vagnchefens observationshuv i regel osurrad, topprismat kopplat till ytterkulsprutan samt kolvmotorn i gång.

16. *Skytt (Skytt/förare)* observerar inom den del av tilldelat observationsområde, där mål främst väntas uppträda. Tornet eller stridsvagnen (strv 103) hålls därvid i regel stilla. Om han upptäcker mål eller plats, där han bedömer att fienden är grupperad, anmäler han detta till vagnchefen. Denne detaljgranskar med hjälp av observationshuvens optik eller kikare.

Om skytten får öppna eld (4: 81), vrider han tornet eller stridsvagnen (strv 103) för att detaljgranska eller vid behov bekämpa upptäckt mål eller plats, där fienden bedöms vara grupperad.

Skytt i *stridsvagn 101 och 102* observerar i regel genom siktets observationsfönster. Detaljgranskning av terräng utförs genom siktets okular.

Stridsvagn 103 riktas in mot mitten av gruppens observationsområde eller mot den del, där mål kan väntas uppträda i första hand.

Skytt i *stridsvagn 103* observerar inom observationsfönstrets hela synfält samt vid behov också genom observationsperiskopet.

17. *Laddare* biträder med observation när förhållandena medger det. Han observerar inom hela synfältet i sitt prismaperiskop.

18. *Förare* i stridsvagn 101 och 102 biträder under körning med observation, främst i körriktningen. När vagnen står stilla observerar föraren inom prismaperiskopets hela synfält.

19. *Bakåtförare* biträder i regel med observation åt sidan och bakåt genom sina observationsprismor. Under bakåtkörning observerar han främst i körriktningen.

20. Vid försvar kan stridsvagnspluton grupperas för observation enligt följande:

- (1) Stridsvagnarna grupperas i stridsställning så att observationshuvens optik kan utnyttjas för observation — observationsställning.
- (2) Observation utförs från stridsvagnar, som står väl maskerade i eldställning.
- (3) Stridsvagnarna grupperas i skydd så att vagnchefen kan se över

skyddet. När detta inte är möjligt, utför laddare, bakåtförare eller personal ur reservplutonen utrustad med kikare observation till fots från plats utanför stridsvagnen. Yttertelefonen utnyttjas för samband med personal i stridsvagnen.

Observationsmetod väljs med hänsyn till terrängen, tids- och siktförhållandena samt avgasrökutvecklingen. Kompanichefen anger i regel hur stridsvagnspluton skall grupperas för observation enligt (1)—(3) ovan.

13. Sambandstjänst

Grunder

1. Väl ordnat samband fordras för att stridsvagnsplutonchef skall kunna leda sin pluton och anpassa verksamheten efter lägets skiftande krav.
2. Inom stridsvagnskompani upprättas *kompaninät* på radio. Om kanaltillgången medger det, kan också ett eller flera *plutonsnät* på radio upprättas. Inom stridsvagnspluton sker förinställning av kanaler enligt kompanichefens bestämmande.
3. Stridsvagnspluton, som underställts pansarskyttekompani, ansluter till av detta upprättat kompaninät på radio. Anslutning förbereds genom förinställning av aktuella kanaler.
4. Stridsvagnspluton, som avdelats till förtrupp, ingår i det radionät som förtruppen upprättat.
5. Bestämmelser för handhavande av radiostationerna och övrig sambandsutrustning finns i materielbeskrivningarna.

VARNING

Fäll antenner innan stridsvagn passerar under ledningar, som hänger lägre än 10 m över marken. Om antennerna inte fälls, kan detta medföra *livsfara*.

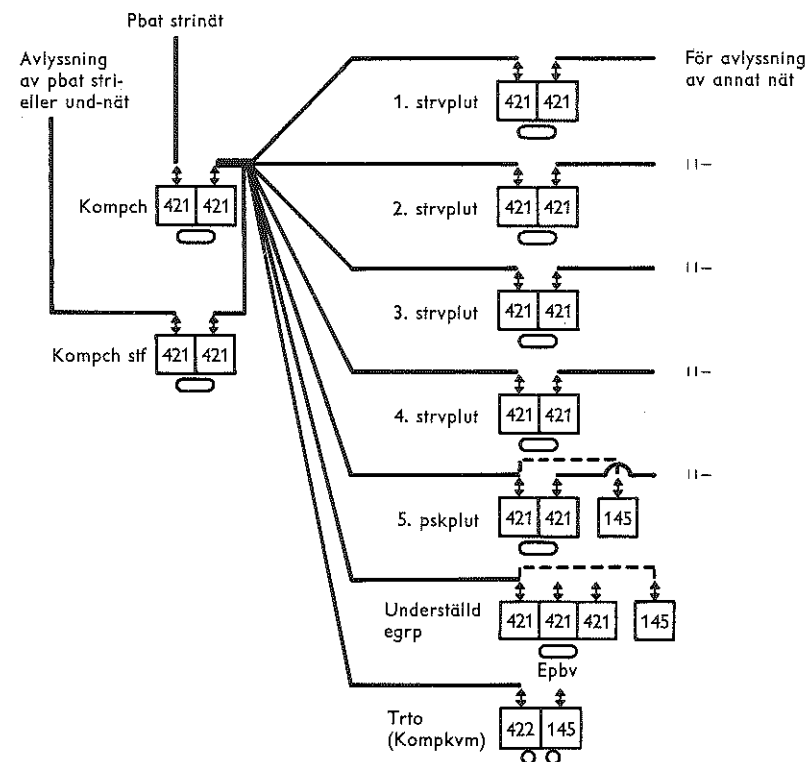

Bild 13: 1. Exempel på kompaninät vid stridsvagnskompani.

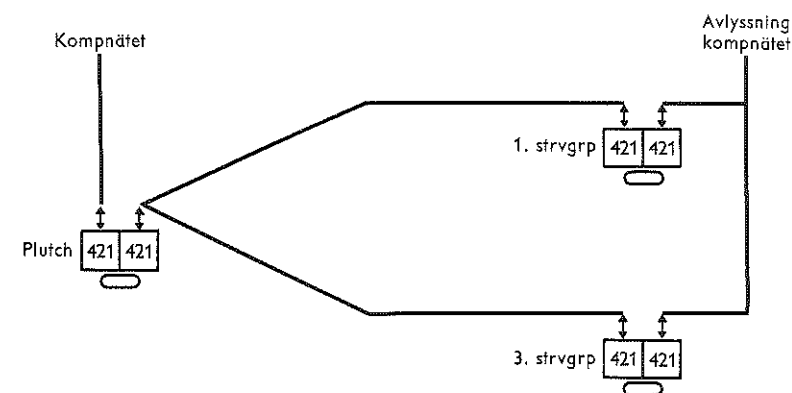

Bild 13: 2. Exempel på plutonsnät vid stridsvagnspluton.

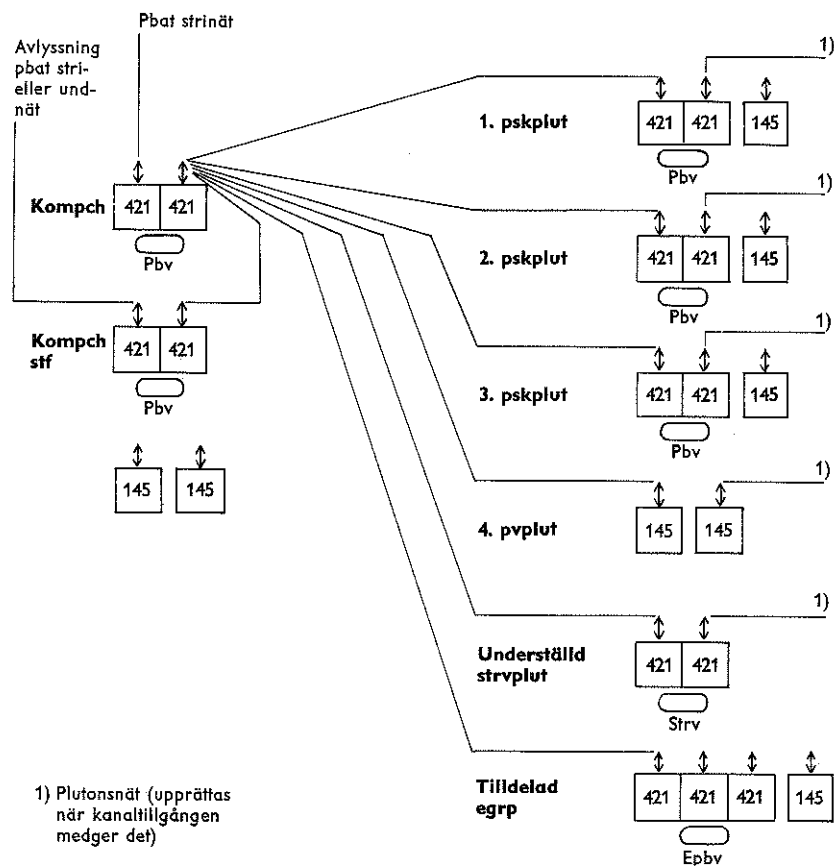

Bild 13: 3. Exempel på kompaninät vid pansarskyttekompani.

Telefonianropssignaler

11. *Fasta telefonianropssignaler* enligt FAL-A används vid all signalering inom brigad och lägre förband.

Fasta telefonianropssignaler ger inget signalskydd.

12. *Gemensam anropssignal* används för att beteckna samtliga stationer i ett nät eller vissa av dessa.

Om stridsvagnsplutonchef vill nå övriga vagnchefer samtidigt, använ-

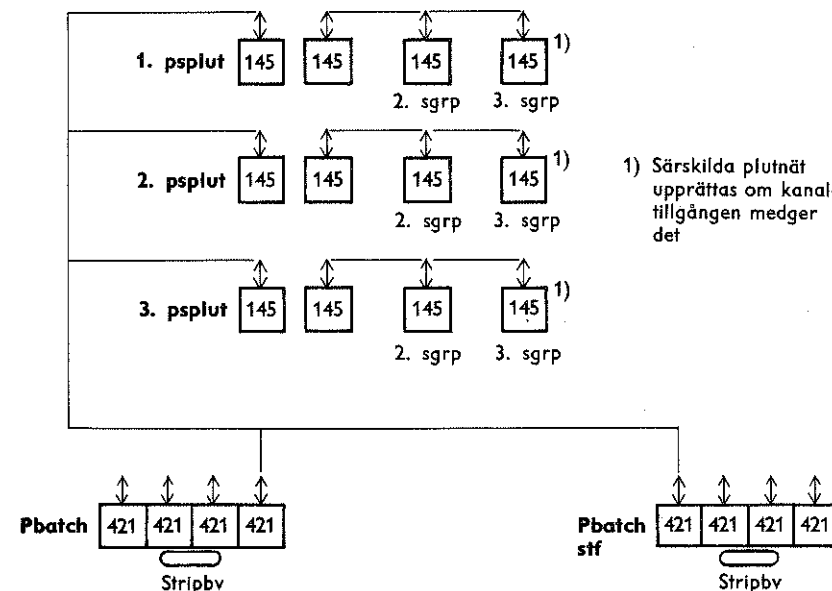

Bild 13: 4. Exempel på radionät vid förtrupp.

der han ordet "Alla" åtföljt av plutonsbokstaven, t ex "Alla Adam". Om kompanichefen vill nå samtliga plutonchefer samtidigt, använder han ordet "Alla" vid behov åtföljt av kompanibokstaven, t ex "Alla Sigurd".

Om kompanichefen vill nå samtliga understationer använder han ordet "Alla". Vill han nå endast vissa understationer använder han ordet "Alla" åtföljt av plutonbokstav, t ex "Alla Bertil".

13. Kompletteringssiffror används vid behov för att ange viss befattningshavare. Ställföreträdande chef anges med siffran 2, t ex plutonchef's ställföreträdare i 1. stridsvagnspluton "Adam Sigurd Tvåa".

14. Förband som underställts annan chef behåller sin ordinarie telefonianropssignal.

Signaleringsmetoder

16. Vid radiosignalering används signaleringsmetod A, B, C och modifierad C.

17. *Metod A* innebär dubbelriktad signalering med anrop och svar på anrop. Sedan anrop besvarats, sänds meddelandet i lämpligt antal sändningsföljder. Mottagare skall omgående erkänna mottagandet genom att kvittera meddelandet.

Metod A skall användas

- (1) när sändande station genom lösensignalering innan meddelandet sänds vill försäkra sig om mottagande stations identitet eller behörighet,
- (2) när signalering upptas efter längre tids uppehåll, särskilt om stationerna härunder omgrupperats eller trafikförhållandena ändrats,
- (3) när osäkerhet råder om motstation är beredd att omedelbart ta emot meddelande samt
- (4) när signalering upptas efter övergång från en kanal till en annan.

18. *Metod B* innebär dubbelriktad signalering utan anrop. Meddelande inleds med signaladress, i vilken både mottagande och sändande stationers anropssignaler ingår. Mottagare skall snarast möjligt erkänna mottagandet genom att kvittera meddelandet.

Metod B används under goda trafikförhållanden när motstation bedöms vara beredd att omedelbart ta emot meddelandet. Metoden lämpar sig bäst för korta meddelanden.

19. *Metod C* innebär enkelriktad signalering. Mottagande station får inte kvittera eller utföra annan sändning i samband med mottagande av C-meddelande.

Metod C skall användas för sändning av meddelande till radiostation, som inte får utsättas för risk att bli röjd eller pejlad genom sändning av svar.

Metod C får användas för meddelande till station, som inte kan sända svar eller hörbara signaler, t ex på grund av varaktigt fel på sändare, för låg sändningseffekt eller för stort förbindelseavstånd, samt för meddelande av intresse för flera stationer.

20. *Modifierad metod C* innebär att signaladress och meddelande sänds i en följd och endast en gång. Mottagande station får inte kvittera eller utföra annan sändning i samband med mottagandet.

Modifierad metod C används vid stridssignalering inom väl inarbetat radionät och skall i regel användas vid stridsvagnspluton, så att trafik-

mängden minskas på kompaninätet.

Passning

21. Passning sker i regel enligt följande *passningsalternativ*:

Passningsalternativ	Innebär
1	Ständig passning.
2	Passning första 5 minuterna varje kvart.
3	Passning första 5 minuterna varje halvtimme.
4	Passning första 10 minuterna varje timme.

I order om passning kan anges tidpunkt när passning skall börja, t ex "Passningsalternativ 2 från 1420", vilket innebär passning 1420—1425, 1435—1440 osv.

22. Passningsalternativ bestäms av kompanichefen. Stridsvagnsplutonchef är dock skyldig att, när så behövs, anbefalla högre passningsalternativ inom plutonen.

När stridsberedskap 1 eller högsta atomberedskap anbefallts, intas passningsalternativ 1 utan order.

23. I regel är enbart *kompaninät* upprättat. Därvid passas detta av samtliga vagnchefer samtidigt som skyttarna lyssnar.

När såväl *kompaninät* som *plutonsnät* är upprättade, passas kompaninätet av laddaren (bakåtföraren) medan plutonsnätet passas av plutonchefen och vagncheferna. Samtliga skyttar lyssnar på plutonsnätet. När plutonchefen går över till kompaninätet, övertar laddaren (bakåtföraren) i plutonchefsvagnen passningen på plutonsnätet.

Om vagnchef tillfälligt sitter av, övertar i regel laddaren (bakåtföraren) vagnchefens passning.

Signalskydd

26. All radiosignalering kan avlyssnas.

Med teletekniska hjälpmedel kan fienden upptäcka och lokalisera vå-

ra förband och följa verksamheten vid dessa.

27. Fiendens möjligheter att genom signalspaning inhämta underättelser minskas främst genom att

- (1) förbindelseprov utförs endast när detta är oundgängligen nödvändigt, i regel på order av kompanichefen,
- (2) kanalinställning görs noggrant,
- (3) passning sker enligt anbefallt passningsalternativ,
- (4) anrop besvaras omedelbart,
- (5) signalering utförs kortfattat och enligt gällande bestämmelser,
- (6) sändningstakten anpassas efter mottagningsförhållandena,
- (7) endast nödvändiga meddelanden utväxlas,
- (8) lägsta möjliga sändareffekt används samt
- (9) varsamhet iakttas med klart språk.

28. *Klart språk* får användas

- (1) vid stridssignalering inom kompani och pluton, som har stridskänning, när order skall verkställas omedelbart,
- (2) när de åtgärder som vidtas med anledning av meddelandet bedöms komma till fiendens kännedom på annat sätt än genom signalspaning samt
- (3) i meddelande som avser delgivning av fientlig verksamhet, när det bedöms att fienden inte hinner vidta motåtgärder med anledning av meddelandet.

29. Genom *omskrivning* formuleras meddelande så, att obehörig inte direkt kan sluta sig till innebörden. Vid förband som inte har stridskänning är det särskilt viktigt att dölja läge och avsedd verksamhet. Lägesangivning görs med hjälp av stridsledningsskiss, eldbälte eller genom hänvisning till en för mottagaren känd punkt, t ex anfallsmål eller plats för tidigare sammanträffande, eller också används ett tillfälligt system för lägesangivning.

Tidsangivning görs i förhållande till relativ tidpunkt, t ex klockan T eller K. Avsedd verksamhet döljs med överenskomna kodord. Upprepad användning av samma omskrivning bör undvikas.

Order för avsedd verksamhet ges om möjligt muntligt. Härigenom kan ordregivning på radio begränsas till det som behövs för att sätta igång

verksamheten. Ordern kompletteras efter hand genom stridsledning på radio.

30. *Radiotystnad* inom kompaniet anbefalls av kompanichefen.

Kompanichefen bryter i regel radiotystnaden när kompaniet skall stridsgrupperas, t ex vid anfall ur marschgruppering eller i utgångsläge för anfall.

Stridsvagnsplutonchefen och övriga vagnchefer får bryta radiotystnaden när plutonen kommer i strid.

Stridsvagnspluton som avdelats som skyddstrupp får rapportera på radio, även om radiotystnad har anbefallts. Därvid eftersträvas enkelriktad signalering.

Kompanichefen och stridsvagnsplutonchef kan inskränka underställda chefers rätt att bryta radiotystnad.

31. Om chef anbefallt radiotystnad och därvid själv bryter denna för att sända enkelriktat meddelande till understation, innebär detta inte tillstånd för denna att bryta radiotystnaden.

32. Även om radiotystnad anbefallts måste sambandsutrustningen i stridsvagnarna vara igång för att lokaltelefonsystemet skall kunna användas, t ex under marsch. För att oavsiktlig sändning på radio skall undvikas, ställs vredet på lokaltelefonförstärkaren därvid i läge "Mottagning".

33. Under radiotystnad hålls samband inom kompaniet främst med ordonnanser ur stabstroppen. Inom stridsvagnspluton används tecken, signaler och kommando. Order ges muntligt när tecken, signal eller kommando inte kan användas.

Bestämmelser för tecken och signaler finns i SoldF 2.

34. Stridsvagnsplutonchef skall utöva *signalskyddskontroll*.

Sändning av meddelande

Anrop

36. Anropssignal sänds

en gång när förbindelse är upprättad,

två gånger när förbindelse skall upprättas eller vid dåliga trafikförhållanden samt

fem gånger när svar inte erhålls på upprepade anrop samt vid mycket dåliga trafikförhållanden.

Anrop som inte besvaras, upprepas med 10—15 sekunders mellanrum.

37. När flera stationer anropas samtidigt, sänds deras anropssignaler i alfabetisk ordning.

38. När flera stationer anropas samtidigt med enskilda anropssignaler eller med gemensam anropssignal och någon av stationerna inte svarar, anropas denna med enskild anropssignal. Om även detta anrop blir obesvarat, anropas stationen sedan signaleringen med övriga stationer avslutats.

39. Om all personal i stridsvagnarna skall höra meddelande, anges detta i anropet med uttrycket "Samling". Samtliga vagnchefer ställer därvid vredet på manöverboxen i läge "Saml".

Svar på anrop

41. Svar på anrop skall innehålla mottagande stations anropssignal, sänd samma antal gånger som i anropet, följd av "Kom" om mottagande station är beredd för mottagning eller "Vänta" om den inte är det.

42. Om flera stationer anropas med enskilda anropssignaler, svarar de i den ordning de anropats.

43. När gemensam anropssignal används i anrop, svarar stationerna med enskild anropssignal i alfabetisk ordning.

44. Om svar på anrop inte uppfattats, sänds nytt svar intill 10 sekunder efter anropet. Därefter avvaktas nytt anrop.

45. Vid osäkerhet om anrop gäller den egna stationen, avvaktas nytt

anrop innan anropet besvaras.

46. Om stationen inte svarar i sin tur, svarar nästa station i tur efter att ha väntat omkring 10 sekunder. Överhoppad station svarar sist sedan övriga stationer haft tillfälle att svara.

Signaladress

51. Signalering enligt metod B och C inleds med signaladress, i vilken både mottagande och sändande stationers anropssignaler ingår (18 och 19). Sändande stations anropssignal föregås av "Från".

52. Anropssignal i signaladress sänds en gång och i samma inbördes ordning som gäller för anrop (37—38).

Text

56. Texten sänds i lämpligt antal sändningsföljder. Sändningsföljdernas längd anpassas med hänsyn till trafikförhållandena. Uppdelning av texten görs så, att varje sändningsföljd innehåller begriplig ordföljd.

57. Vid signalering enligt metod A eller B avslutar sändande station sändningsföljd inne i texten med "Kom". Sedan sändningsföljd uppfattats, besvaras den av mottagande station med "Kom". Sändande station avslutar sista sändningsföljden med "Slut — Kom".

58. När meddelande sänds till flera stationer samtidigt, utser sändande station en av stationerna — i första hand den som hörs svagast — att svara efter sändningsföljdernas slut. Detta sker genom att sändande station, sedan anrop besvarats, sänder "Från" följt av egen anropssignal, utsedd stations anropssignal samt "Svarar".

59. Signalering enligt metod C inleds med "C-meddelande — C-meddelande". Sändande station gör lämpliga uppehåll mellan sändningsföljderna, så att mottagande station hinner uppfatta dem. Sista sändningsföljden avslutas med "Slut". Meddelandet repeteras minst en gång.

Kvittens

61. Meddelande som sänds enligt metod A eller B kvitteras sedan det uppfattats. Kvittens består av mottagande stations anropssignal följt av "Uppfattat — Kom".

Meddelande som sänds enligt metod C kvitteras inte.

62. Om flera stationer skall kvittera samma meddelande, sker detta i samma ordning som gäller för besvarande av anrop (42—43).

Om en av stationerna har utsetts att svara efter sändningsföljderna, kvitterar denna först.

Avslutning

66. Signalering avslutas av sändande station med "Klart slut".

Felsändning

71. Felsändning som upptäcks av sändande station under pågående signalering anges med "Fel". Detta innebär att sist sänd eller påbörjad sändningsföljd återkallas. Den sänds därefter om med rätt lydelse varefter sändningen fortsätts.

72. Felsändning som upptäcks av sändande station under pågående signalering, men som inte kan rättas omedelbart, rättas i meddelandets avslutning genom "Rättelse", beteckning på felsänd del av meddelandet samt den rätta lydelsen föregången av "Skall vara".

73. Rättelse av meddelande som har kvitterats sker med trafikmeddelande innehållande identifiering av meddelandet, "Rättelse", beteckning på felsänd del av meddelandet samt den rätta lydelsen föregången av "Skall vara".

Återkallelse

76. Återkallelse av meddelande som är under sändning sker genom att man avbryter sändningen och därefter sänder uttrycket "Meddelandet återkallas — Klart slut".

77. Återkallelse av meddelande som har kvitterats sker med trafikmeddelande innehållande identifiering av meddelandet följt av "Återkallas".

Omfrågning

81. När sändningsföljd inte uppfattas, frågar mottagande station om efter sändningsföljdens slut genom uttrycket "Repetera".

82. När station i samband med mottagning önskar fråga om på del av meddelande, sänds uttrycket "Repetera" följt av ett av uttrycken "Allt efter . . .", "Allt före . . .", "Allt mellan . . . och . . .", "Ordet efter . . ." eller "Ordet före . . .".

83. När mottagande station önskar få hela meddelandet repeterat innan det kvitteras, anges detta genom att man i stället för kvittens sänder uttrycket "Repetera hela meddelandet".

84. Vid omfrågning på helt meddelande, som har kvitterats, används uttrycket "Repetera meddelande" kompletterat med identifiering av meddelandet.

85. Vid omfrågning på del av meddelande, som har kvitterats, används uttrycket "Repetera meddelande" kompletterat med identifiering av meddelandet samt uppgift om den del av meddelandet, som önskas repeterad.

86. Sändande station besvarar omfrågning med uttrycket "Jag repeterar", eventuellt följt av uppgift om vilken del av meddelandet, som kommer att repeteras.

87. När flera stationer skall kvittera samma meddelande och en av dessa frågar om, besvaras omfrågningen sedan övriga stationer har kvitterat.

Brytning av pågående signalering

91. Brytning av pågående signalering får ske

för sändning av särskilt viktigt meddelande när pågående signalering bedöms ha lägre företrädesrätt,
för omfrågning,
när uppehåll skall begäras samt
när huvudstation vill förhindra sändning av meddelande, som från signalskyddssynpunkt bedöms innebära väsentliga risker.

92. Brytning av annan stations sändning sker med uttrycket "Bryter", som får repeteras under högst 5 sekunder. När annan stations sändning slutar, skall brytningen omedelbart följas av brytande stations anropssignal och uppgift om varför brytning skett.

Uppehåll i pågående signalering

96. Uppehåll i pågående signalering anges med "Vänta". Vid uppehåll om högst 2 min längd skall den som begärt uppehållet om möjligt repetera "Vänta" med omkring 15 sekunders mellanrum. Uppehållets slut anges genom att signaleringen återupptas med repetition av den sändningsföljd, som sänts sist.

97. Mottagande station som vill ange uppehåll av högst 2 min längd sänder "Vänta" erforderligt antal gånger och vid uppehållets slut "Kom".

98. Vid längre uppehåll kompletteras "Vänta" med uppgift om uppehållets längd i min eller med uttrycket "Jag anropar er igen klockan ...".

Signaleringen upptas åter vid angiven tidpunkt av den station som angett uppehållet. Signaleringen inleds med ett nytt anrop.

Kanalövergång

101. Kanalövergång sker genom att samtliga stationer i ett nät övergår till annan kanal, t ex vid fientlig störsändning. Övergången anges i regel av huvudstationen.

102. Kanalövergång anges med uttrycket "Vi övergår till reservka-

nalen (kanal Bertil, nät Johan åtta)".

Angivelse om kanalövergång kvitteras av övriga stationer i nätet. Den station som angett kanalövergången sänder därefter "Övergång" varvid övergången verkställs. Signaleringen på den nya kanalen upptas med anrop.

Tidsangivning

106. Tidsuppgift begärs med uttrycket "Vad är klockan", när tid anges i timmar och minuter, eller med uttrycket "Tid frågas", när tid anges i timmar, minuter och sekunder.

107. Tidsuppgift i timmar och minuter lämnas med uttrycket "Klockan är" följt av klockslaget i timmar och minuter. Tidsangivelsen avslutas med "Nu", som sänds på angivet klockslag. "Nu" föregås om så behövs av "Vänta" erforderligt antal gånger.

108. Tidsuppgift i timmar, minuter och sekunder lämnas med uttrycket "Tid meddelas" följt av "Vänta" erforderligt antal gånger och därefter tidsangivelse var tionde sekund från 30 sekunder före till 30 sekunder efter hel minut. Den första tidsangivelsen och angivelse för helminut skall bestå av klockslaget i timmar, minuter och sekunder, övriga av klockslaget i minuter och sekunder. Varje tidsangivelse skall på det exakta klockslaget avslutas med "Nu".

Eldsignalering

111. Eldsignalering utförs enligt bestämmelser i SkjutI A Strv.

Trafikexempel

116. *Förbindelseprov* utförs enligt följande exempel.

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Alla Adam	Erik Adam — Kom	Gustav Adam — Kom

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Från Adam Sigurd — Förbindelsen provas — Klart slut		

Förbindelseprov utförs endast när detta är oundgängligen nödvändigt, i regel på order av kompanichefen.

117. Meddelande enligt *metod A* sänds enligt följande exempel. Plutonchefen vill att all personal skall höra meddelandet (39).

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Alla Adam — Samling		
	Erik Adam — Kom	
		Gustav Adam — Kom
Från Adam Sigurd — Gustav Adam Svarar — Kom		Gustav Adam — Kom
Luftlandsättning vid vägs- skälet en kilometer fram- för oss — Kom		Kom
Sigurd Johan skall ta vägskalet — vi skall understödja från åsen med vita gården — Kom		Kom
Erik Adam eldställning till vänster om vita går- den — jag och Gustav Adam eldställning till höger om vita gården — Kom		Kom
Mot vita gården — Stridslinje framåt — Slut — Kom		
		Gustav Adam — Uppfattat — Kom
	Erik Adam — Uppfattat — Kom	
Klart slut		

118. Meddelande enligt *metod B* sänds enligt följande exempel.

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Alla Adam Från Adam Sigurd — När anfalls- styrkan tagit vägskalet skall vi framrycka till bron och därifrån skydda vänstra flanken — Slut — Kom		
	Erik Adam — Uppfattat — Kom	
		Gustav Adam Uppfattat — Kom
Klart slut		

119. Meddelande enligt *metod C* sänds enligt följande exempel. Adam Sigurd är avdelad som förpluton. Radiotystnad har anbefallts (30).

Adam Sigurd	Sigurd Johan
C-meddelande — C-meddelande — Sigurd Johan Från Adam Sigurd — Vi har tagit vårt första anfalls- mål och fortsätter mot nästa — inget fientligt — Slut	
Jag repeterar — Sigurd Johan Från Adam Sigurd — Vi har tagit vårt första anfalls- mål och fortsätter mot nästa — inget fientligt — Slut — Klart slut	

120. Meddelande enligt *modifierad metod C* sänds enligt följande exempel.

Adam Sigurd	Erik Adam	Gustav Adam
Alla Adam Från Adam Sigurd — Mot vita går- den — Stridslinje framåt — Klart slut		

Atgärder mot störsändning

126. Störning kan antingen vara atmosfärisk — t ex åska eller norrsken — eller orsakas av gnistbildning, materielfel i mottagaren eller av störsändning.

Om störning hörs med ungefär samma styrka och karaktär på samtliga kanaler, kan den antingen vara atmosfärisk eller bero på gnistbildning i lokal störningskälla.

Om störning inte hörs på samma kanal i den andra mottagaren, beror störningen sannolikt på materielfel i den första mottagaren.

Om störning regelbundet börjar och upphör i samma takt som egen eller motstations sändning, förekommer sannolikt störsändning.

Om störning hörs endast på en kanal eller på enstaka kanaler, är det sannolikt smalbandig störsändning. Omfattar den ett flertal kanaler men inom en avgränsad del av kanalområdet, är det sannolikt bredbandig störsändning.

127. När störsändning har konstaterats, skall strävan vara att i det längsta upprätthålla förbindelsen. Station får inte stängas på grund av störsändningen.

128. Verkan av störsändning minskas eller upphävs genom att man använder högeffekt, talar tydligt med höjt röstläge men utan att skrika, utnyttjar tillfälligt uppehåll i störsändningen för snabb sändning av sändningsföljd innan störningen börjar på nytt, lutar antennen för att prova ut vilket läge som ger största styrka på motstationens signaler och minsta på störsändarens, skärmar av störsändningen genom att ställa stridsvagnen på andra sidan av en höjd eller hög byggnad i förhållande till störsändaren och provar ut den bästa platsen genom att lyssna på störsändningen eller anger eller begär kanalövergång till ostörd reservkanal.

129. Störsändning skall snarast rapporteras. Därvid anges kanal eller kanalområde, störningens karaktär och effekt samt tidpunkt.

14. Fältarbeten

Grunder

1. Väl utförda fältarbeten underlättar vår verksamhet och försvårar fiendens.

2. Stridsvagnspluton får utan order utföra

(1) maskeringsarbeten,

(2) befästringsarbeten,

(3) förbindelsearbeten samt

(4) larmanordningar.

Övriga fältarbeten, som fordras för att plutonen skall kunna lösa sina uppgifter, utförs i regel genom kompanichefens eller högre chefs försorg.

3. Kompanichefen begränsar ibland plutonchefens rätt att utföra fältarbeten.

Maskeringsarbeten

6. Maskering av stridsvagnarna, stridsställning och tält ägnas stor uppmärksamhet. Maskering av stridsvagnarna utförs så, att pågående eller avsedd verksamhet inte hindras, t ex materielvård, observation eller eldgivning. Maskering sker med maskeringsnät och naturligt maskeringsmaterial, t ex lövruskor. När marken är snötäckt används vitt maskeringspapper eller vintermaskeringsnät.

Röjande spår efter stridsvagnarna läggs igen och maskeras, t ex med jord eller grus.

Röjande spår vid tvär svängning på vägbana i samband med inkörning i förläggning eller på grupperingsplats, där plutonen skall döljas under

längre tid, undviks genom att vägbanan i förväg beläggs med tex ris eller plank. Material för beläggning medförs på order av kompanichefen. Beläggningen avlägsnas snarast efter inkörningen.

Om röjande spår inte kan maskeras, kan skenspårning utföras enligt kompanichefens bestämmande.

Befästningsarbeten utförs om möjligt i skydd av arbetsmaskering. Slutlig maskering sker efter hand.

7. Maskering kontrolleras om möjligt från de platser och i de riktningar varifrån fiendens spaning och observation bedöms mest sannolik.

8. Övriga bestämmelser för maskering finns i SoldF 2.

Befästningsarbeten

11. Vid försvar byggs stridsvagnsvärn i plutonens stridsställning när läget och tidsförhållandena medger det och marken är grävbar. Värnen utförs i regel utan beklädnad. Schaktningsarbetet utförs av den stridsvagn som är utrustad med schaktblad eller av bärgningsbandvagnen. När marken har normal grävbarhet kan ett stridsvagnsvärn schaktas inom cirka 15 minuter.

Före schaktningen utstakas den yta inom vilken schaktningen skall utföras. Bredden på stridsvagnsvärnet skall vara omkring 7,5 m i botten, så att sidriktning kan utföras. Om värnet skall medge skydd även åt sidorna ansätts schaktningen på cirka 10,5 m bredd. Värnet görs omkring 0,7 m djupt. Bröstvärnet bör inte överstiga 1,5 m höjd. Mellanrummet mellan bröstvärn och eldrör bör vara 10—20 cm. Om värnet är högre beläget än den terräng, mot vilken eld skall avges, måste spelrummet mellan eldrör och bröstvärn ökas.

Efter schaktningen jämnas schaktmassorna av med spade och maskeras, så att slagskuggor undviks. Bröstvärnet packas hårt och hålls fuktigt så att dammbildning förhindras vid eldgivning.

12. När så krävs, byggs skyttevärn på postställen samt för observatörer utanför stridsvagnarna. Vid förläggning byggs öppna skyttevärn i anslutning till plutonens kvarter eller tält för den personal som inte kan ta skydd i eller under stridsvagnarna. Värnen utförs enligt be-

stämmelser i SoldF 2.

Vid bivackförläggning, som bedöms bli av längre varaktighet än ett dygn, bör plutonens tält grävas ner omkring 0,5 m.

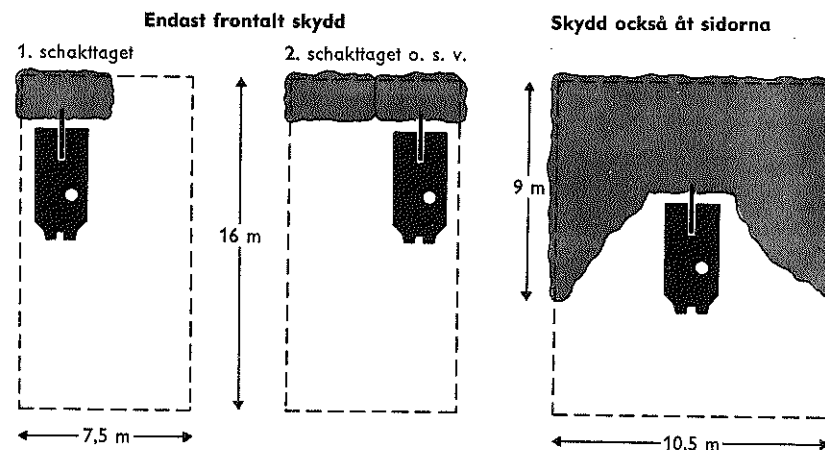

Bild 14: 1. Exempel på schaktning av stridsvagnsvärn.

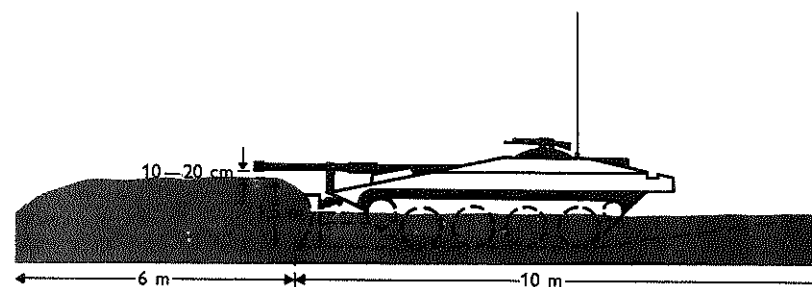

Bild 14: 2. Exempel på stridsvagnsvärn.

Förbindelsearbeten

16. Faskiner används för att fylla igen diken, som hindrar framryckning. Plutonen tillverkar och medför faskiner på order av kompanichefen.

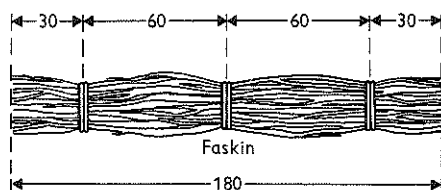
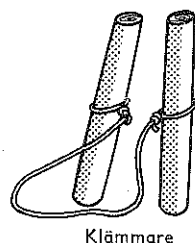
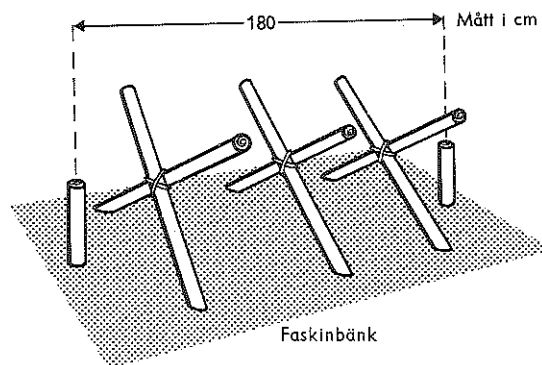

Bild 14: 3. Exempel på tillverkning av faskiner.

17. Stridsvagn som är utrustad med schaktblad eller bärgningsbandvagnen kan schakta igen diken, som inte kan passeras enbart efter fyllning med faskiner.

För att man skall spara tid och möjliggöra vattenföring efter igenfyllningen, kan faskiner läggas i dikets botten. Därefter schaktas den ena dikeskanten ner över faskinerna.

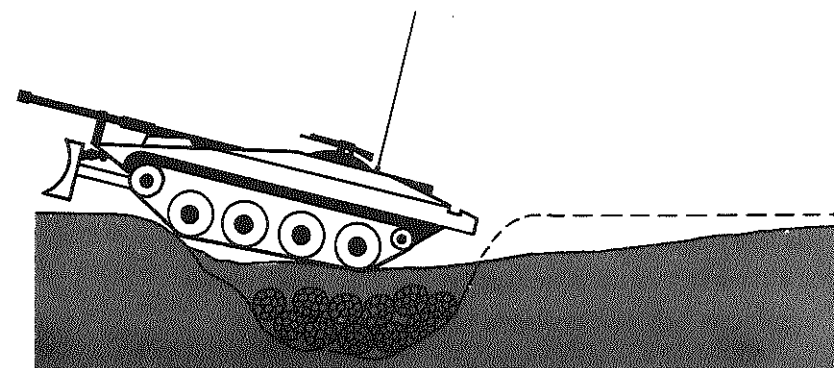
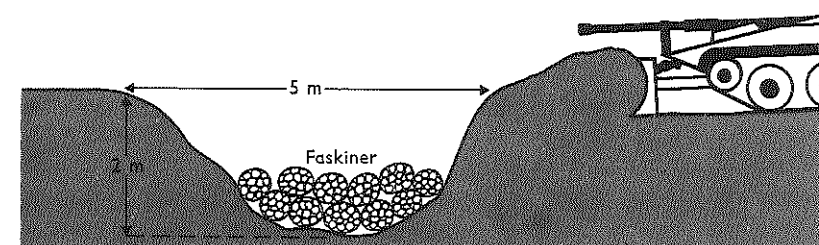

Bild 14: 4. Exempel på igenschaktning av dike.

18. Vad- och flytställen iordningställs i regel genom kompanichefens eller högre chefs försorg. Stridsvagnspluton kan därvid få uppgift att bogsera fram fordonsmattor till vattendraget eller att schakta nedfarter.

19. Broförbindelse över vattendrag, vars bredd inte överstiger 15 m, kan ordnas med den bromateriel som ingår i kompaniet. Sådan förbindelse ordnas av kompaniets pansarskyttepluton eller brobandvagnsgrupp.

Broförbindelse över vattendrag, vars bredd överstiger 15 m, ordnas genom högre chefs försorg.

20. Snöröjning, t ex av väg eller förlägningsplats, kan utföras av stridsvagnspluton med stridsvagn som är utrustad med schaktblad.

Minarbeten

26. Stridsvagns- och truppminering utförs genom kompanichefens eller högre chefs försorg.

27. Larmanordningar utförs för att underlätta bevakning i svåröverskådlig terräng samt i mörker och nedsatt sikt. Stridsvagnspluton kan tilldelas materiel för sådana anordningar, t ex vid försvar eller förläggning.

Larmanordningar utförs enligt bestämmelser i SoldF 2.

28. Genom *minspaning* fastställs förekomsten av fientliga mineringar samt deras utsträckning, mintyp och mintäthet.

Minspaning *till fots* utförs enligt bestämmelser i SoldF 2.

Under stridsförflyttning utförs minspaning främst genom *observation*. Därvid utnyttjas bl a stridsfordonets optik eller kikare för att fastställa tecken som tyder på utförda mineringar, t ex

gräsfläckar som till utseendet avviker från omgivningen,

uppskurna och åter nedlagda torvor,

mindre upphöjningar eller gropar i terräng som i övrigt är jämn,

sättningar eller ringformiga sprickor i marken,

fläckar av uppgrävd jord,

trampspår inom ett begränsat område,

i marken nerslagna pålar, käppar eller pinnar,

bläckningar, inhugg eller andra märken i träd och på andra terrängföremål,

förpackningar eller delar därav till minmateriel samt uppspända eller löst liggande trådar.

29. För att *förluster på grund av minor* skall undvikas, är det av särskild betydelse att

(1) påträffad minering snarast rapporteras,

(2) berörd personal orienteras samt

(3) varningsanordningar samt anvisningar av vägvisare noggrant respekteras.

Stridsvagnspluton under stridsförflyttning uppträder enligt 5: 46—48.

30. Stridsvagnspluton går om möjligt förbi påträffad stridsvagnsminering. Endast när detta inte är möjligt eller lämpligt röjs genomgångar, i regel på order av kompanichefen.

Genomgångar för stridsvagnar röjs i regel av kompaniets pansarskyttepluton. Därvid kan stridsvagnspluton få uppgift att skydda pansarskytteplutonens arbete. Genomgångar genom stridsvagnsminering, som inte är nergrävd, kan också röjas av stridsvagnspluton med stridsvagn 103 utrustad med schaktblad.

15. Underhållstjänst

Grunder

1. Väl genomförd underhållstjänst ger stridsvagnspluton stridsuthållighet och är en förutsättning för att den skall kunna lösa sina uppgifter.

2. Stridsvagnspluton understöds i fråga om underhållstjänst främst av kompaniets trossropp.

Stridstross avdelas när trossroppen med hänsyn till terrängens framkomlighet och kravet på skydd mot direkt eld inte längre kan följa kompaniets huvuddel. Stridstrossen består i regel av

- (1) stabstroppens radiopersonterrängbil,
- (2) stabstroppens personlastterrängbil,
- (3) en reservgrupp ur reservplutonen med lastterrängbil,
- (4) mekaniker ur reparationsgruppen med personlastterrängbil,
- (5) bärgningsgruppen eller underställd bärgningsgrupp,
- (6) motorcykelordonnans,
- (7) sjukvårdare samt
- (8) brobandvagnsgruppen.

Under strid framrycker stridstrossen enligt 5: 107.

3. Plutonchefen och övriga vagnchefer skall känna till ammunitions- och drivmedelstillgången samt om möjligt när och hur ersättning kan påräknas. Rapport avges, när omkring hälften av ammunitionen eller drivmedlen har förbrukats.

4. Vid materielvård, ammunitionsersättning, tankning, reparation och bärgning biträds stridsvagnspluton i regel av tilldelad personal ur kompaniets reservpluton. Stridsvagnsplutonchefen fördelar tilldelad personal och ger den arbetsuppgifter.

Materieltjänst

11. Plutonchefen kontrollerar att materielen vid plutonen fördelas, förvaras, används och vårdas på ändamålsenligt sätt.

12. Justering och enklare reparationer utförs i första hand av den personal, till vilken materielen är utlämnad, i andra hand av trossroppens reparationspersonal.

Materiel, som inte kan repareras vid kompaniet, överlämnas till pansartrosskompaniet eller annat underhållsorgan.

13. Bestämmelser för materielvård, justering och reparation finns i materielbeskrivningarna och i SoldI Mtrl och utförs enligt kompanichefens bestämmande.

14. Förbrukad eller förkommen materiel ersätts i första hand med materiel i reserv och tillvaratagen sådan eller genom överflyttning av materiel inom plutonen. I andra hand utnyttjas tillförd materiel. Har materiel i reserv tagits i anspråk, ersätts den snarast.

15. Materiel — med undantag av sjukvårdsmateriel — som kan falla i fiendens händer förstörs på order av kompanichefen. Om plutonchefen inte kan nås av order, förstörs materielen enligt dennes bestämmande.

Bestämmelser för förstöring av stridsvagnar finns i materielbeskrivningarna.

16. Materiel, som tagits från fienden eller påträffats, tillvaratas om kompanichefen inte bestämt annat. Tillvaratagen materiel rapporteras. Tidigare inte känd eller påträffad materiel anges särskilt.

Tygtjänst

Ammunitionstjänst

21. Ammunitionsersättning sker i regel genom att ammunition transporteras fram till plutonen. Vid ersättning undanförs i regel ammunitionsförpackningar, som inte är förbrukningsmateriel, samt tillvaratagna hylsor.

22. De olika ammunitionsslagen för kanon i stridsvagn 101 och 102 placeras i facken med hänsyn till stridsvagnsgruppens förestående uppgift. Minst tre patroner med pansarprojektil skall om möjligt alltid finnas i det rörliga ammunitionsfacket.

Laddare utnyttjar uppehåll i strid för att flytta över ammunition till lätt åtkomliga ställ. Sidriktbrytaren får användas först efter vagnchefens medgivande med hänsyn till stridsläget.

23. Ammunition i upplag, tex i stridsställning, förvaras så att den skyddas mot beskjutning, fukt, stark värme och smuts. Fuktskyddande förpackningar bryts så sent som möjligt.

24. Ammunitionsutjämning inom plutonen sker på plutonchefens order för att täcka uppkommen ammunitionsbrist, när detta inte kan ske på annat sätt. Om ammunitionsutjämning måste ske under strid, hämtar mottagande stridsvagnsgrupp ammunitionen vid avlämnande grupp. Ammunitionsutjämningen sker i skydd.

25. Ammunition skall fortlöpande kontrolleras och vårdas.

Tygmaterieltjänst

31. Reparation av skadad stridsvagn utförs om möjligt på skadestplatsen. Kan reparationen inte fullföljas där, sätts vagnen i stånd så, att den kan köras eller bogseras till reparationsplats. Är detta inte möjligt, transporteras vagnen upplastad till reparationsplatsen.

Bogsering av skadad stridsvagn utförs med bärgningsbandvagn eller med annan stridsvagn. Transport av skadad stridsvagn utförs med transportfordon ur underhållsförband. Bogsering och transport förbereds av besättningen.

32. Bärgning av stridsvagn utförs främst med bärgningsbandvagn. Är detta inte möjligt, utförs bärgningen av annan stridsvagn. Bärgning förbereds av besättningen.

33. Under strid får vagnchef inte utan kompanichefens tillstånd avbryta striden för att bogsera eller bärga annat fordon.

34. Bestämmelser för bogsering och bärgning finns i BärGI K.

Intendenturtjänst

Livsmedelstjänst

41. Utspisning sker i regel med färdiglagad mat som delas ut centralt eller tillförs plutonen i mattransportkärl eller i form av stridsförplägnad. När detta inte är möjligt, tilldelas plutonen proviant, som den själv tillreder.

42. Reservlivsmedel får tillgripas endast när läget kräver det, i regel på order av kompanichefen.

43. Vatten, som misstänks innehålla smittämnen, skall renas genom kokning eller kemisk behandling innan det används till dryck, matlagning, munhygien, sjukvård eller personsanering. Innan vatten fylls i stridsvagnens vattenbehållare skall denna rengöras. Vattnet kloreras.

Drivmedelstjänst

46. Tankning sker i regel på flygskyddad tankningsplats innan plutonen intar sin gruppering. Tankningsplats upprättas med drivmedelsfordon ur pansartrosskompaniet eller annat underhållsförband.

Vid tankningen körs stridsvagnarna i regel fram plutonsvis. Stridsvagn 103 körs om möjligt fram utan hjälp av gasturbinen, så att 3 minuters väntan före tankning undviks. Anhopning av fordon skall undvikas.

Vid stridsvagnsgrupp förbereds tankning genom att behov av drivmedel och oljor mäts. Oljor fylls vid behov på, så att flaskor och dunkar kan bytas på tankningsplatsen. Påfyllnadslock låses vid behov upp.

47. Vid tankning på plutonens grupperingsplats anpassas grupperingen om möjligt så, att samtliga stridsvagnar kan tankas samtidigt. Stridsvagnarna ställs upp i nära anslutning till väg, som är framkomlig för drivmedelsfordon. Avståndet till vägen bör inte överstiga 30 m.

48. Vid tankning av stridsvagn 102 fylls först vagnens tankar, därefter bränslekärran.

49. Vid stridsvagn 102 används drivmedlet i bränslekärnan i första hand.

Bränslekärnan får fränkopplas endast vid brand i denna eller om den skadats så, att den hindrar körning. Fränkoppling vid brand eller under strid sker genom utlösning inifrån vagnen. Före fränkoppling av skadad bränslekärna pumpas drivmedlet i denna om möjligt över i stridsvagnens tankar.

Sjukvårdstjänst

55. Sjukvårdstjänsten inom kompaniet ombesörjs av sjukvårdaren och sjukbärarna i trosstroppen samt av plutonernas sjukvårdsmän.

56. Hygienen ägnas särskild uppmärksamhet. Misstänkt eller konstaterat fall av smittsam sjukdom eller förekomst av ohyra rapporteras snarast.

57. Sjukvisitation sker antingen genom att läkare besöker kompaniet eller genom att sjukanmälda transporteras till läkare. Vid transport till läkare skall sjukanmäld, som bedöms bli avpolletterad, medföra eldhandvapen och ett förstahandsbehov av ammunition till detta samt övrig personlig utrustning.

58. All personal skall före strid orienteras om var kompaniets samlingsplats för skadade upprättats eller avses upprättas.

59. Transport av skadade från stridsvagnspluton till kompaniets samlingsplats för skadade utförs genom kompanichefens försorg eller av personal ur plutonen om stridsuppgiften medger detta.

60. Grenslejf till vapenrock skall vara knäppt, så att räddning av skadad ur stridsvagn underlättas. Bestämmelser för räddning av skadad ur stridsvagn och övriga bestämmelser för sjukvårdstjänst finns i SjöF.

Stridsvagnsplutons organisation och former i sluten ordning

1. *Stridsvagnsplutons* organisation och former i sluten ordning framgår av bild 1—3.

Formerna intas på kommando: (0. pluton!) (Vid...!) (0. grupp vid...!) (Mot...!) (Utan fordon!) (Med språng!) Kolonn (Gruppkolonner, Linje) på stället! (Kolonn, Gruppkolonner framåt!)

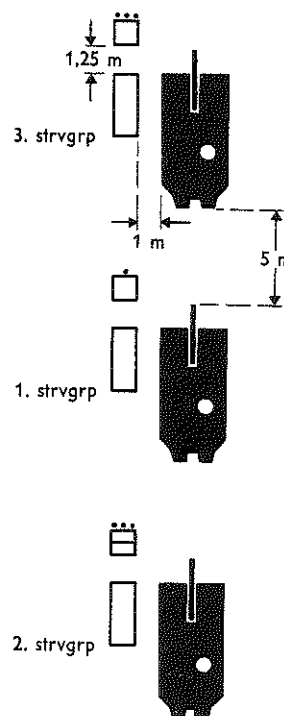

Bild 1. Stridsvagnspluton i kolonn.

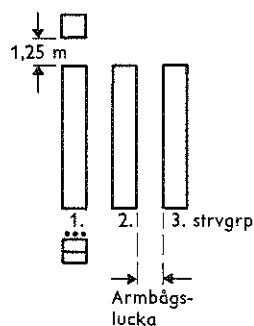

Bild 2. Stridsvagnspluton i gruppkolonner.

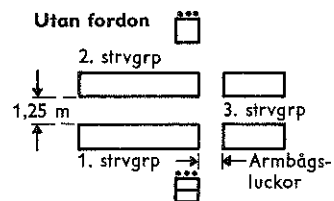
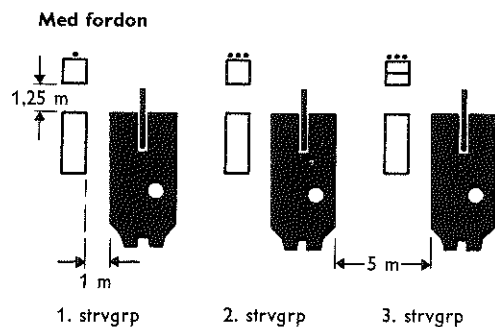

Bild 3. Stridsvagnspluton i linje.

2. Stridsvagnsgrupps former i sluten ordning framgår av bild 4—5.
Formerna intas på kommando: (0. grupp!) (Vid...!) (Högra flygelkarlen vid...!) (Mot...!) (Med språng!) Kolonn (Linje) på stället! (Kolonn framåt!)

3. Övriga bestämmelser för det formella uppträdandet finns i AR I.

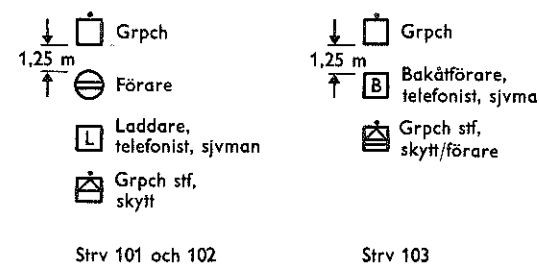

Bild 4. Stridsvagnsgrupp i kolonn.

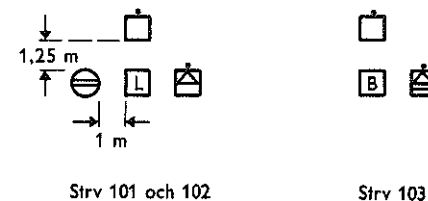

Bild 5. Stridsvagnsgrupp i linje.

7. Uppträder fienden utanför registrerat mål, bestämmer eldobser-
vatorn riktning, avstånd och höjdskillnad i förhållande till egen ob-

Bilaga 2: 3

servationsplats. Bestämningen sker med hjälp av kända värden från skissen.

Exempel: Fienden uppträder 100 streck till höger om mål 4111.

Avståndet bedöms (mäts) till 600 m.

Målet är en större truppsamling, bredd 150 m, som bedöms ligga 5 m högre än mål 4111.

Eldobservatören anger:

Från vem rapporten kommer	"Från Adam Sigurd
riktning till målet (0150+0100)	Adam Sigurd riktning 0250
avstånd och höjdskillnad ¹	avstånd 0600, +10
målets beskaffenhet och utsträckning samt	truppsamling, bredd 150
omgivande terrängens beskaffenhet	tät hög skog".

Observationsriktningen anges inte, då den ingår i målangivningen.

¹ Höjdskillnaden anges i förhållanden till egen observationsplats. Då mål 4111, som det nya målets höjdläge bedöms efter, ligger 5 m högre än observationsplatsen, blir höjdskillnaden för det nya målet $0+05+05=10$.

Om eldobservatör avdelats men oplatsens läge inte fastställts av eldledaren inrapporterar eldobservatören själv sitt läge till högre chef.

Exempel: "Från Adam Sigurd Viktor Filip 32205640

Adam Sigurd kl 1500".

Rapporten vidarebefordras tills den når eldledare eller artillerichef. Meddelandet måste i detta fall sändas på tråd eller med ordonnans.

8. I vissa fall hinner inte eldobservatören inrapportera sitt läge i förväg. Härvid anges målet direkt ur kartan i koordinater med åtta siffror.

Eldobservatören anger:

Från vem rapporten kommer	"Från Adam Sigurd
målets läge (öst koordinat)	Wilhelm Filip 2118
nordkoordinat jämte målets höjdläge	9620, Zäta 65
målets beskaffenhet och utsträckning	bplats
terrängens beskaffenhet	buskar
observationsriktning	oriktning 4700".

Bilaga 2: 4

9. Eldobservatör kan om utbildningsståndpunkten samt tiden för instruktion och övning medger det även använda andra målangivningsmetoder, t ex

(1) i förhållande till annat mål:

"Från Adam Sigurd
Fisken 6
Öster 0300
Norr 0100 Zäta 70
oplats, blockterräng
oriktning 0900"

(2) i undantagsfall med oriktningssmetoden:

"Från Adam Sigurd
Mål 4111
oriktning 6200.
rätt i sida, hitom 400
under 10
pansarskyttefordon
jämn öppen terräng".

10. Eldobservatören anger eldens läge i förhållande till observationsriktningen och en linje genom målet vinkelrätt mot denna enligt bild 2.

Brisader på observationsriktningen rapporteras "rätt i sida" (rs) och brisader på linjen vinkelrätt mot denna genom målet rapporteras "rätt i längd" (rl).

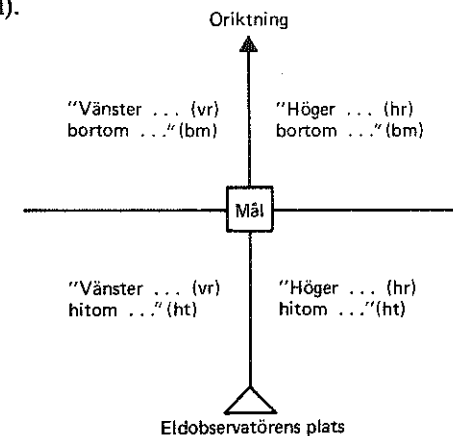

Bild 2. Eldobservatörens angivning av eldens läge.

Bilaga 2: 5

11. Brisaders sidavvikelse uppmäts med kikare eller fingerbredder, dvs eldobservatören gör en måttobservation i sida i streck. Denna omvandlas till måttobservation i meter med hjälp av streckformeln: Sidavvikelse i meter = sidavvikelse i streck gånger avståndet i kilometer.

Brisaders längdavvikelse kan ofta inte bestämmas till sitt mått i meter, utan endast såsom "hitom" eller "bortom". Eldobservatören rapporterar "hitom" ("bortom") till eldledaren. Om förhållandena är gynnsamma — lättläst karta, inmätta märken i terrängen, nedslag nära målet — kan längdavvikelse i meter bestämmas. Eldobservatören rapporterar t ex "hitom 150" ("bortom 50") till eldledaren.

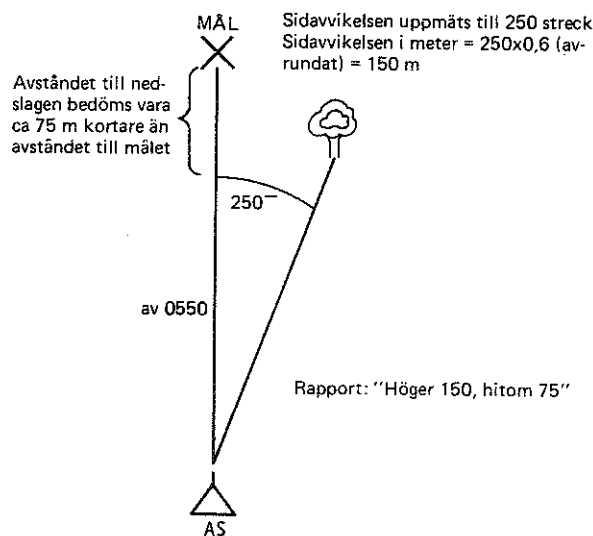

Bild 3. Rapportering av eldens felläge (eldobservation).

Exempel 1

Fienden uppträder inom registrerat eldläge.

Upt Höjden är inskjuten och bokförd som mål 4110.

Bilaga 2: 6

Händelse- utveckling	Eldobserva- tören	Eldledaren	Batteriplatsen
Eld utgår från upt Höjden	Från Adam Sigurd Upt Höjden eldgivande, bredd 50, skog, orientning 5600	Jag begär eld- tillstånd, vänta — — jag skjuter med batteri Ludvig Adam eldsignalering ropa Ludvig Adam mål 4110 Ludvig Adam orientning 5600 Ludvig Adam 1435 en eldstöt	Ludvig Adam fyr Ludvig Adam slut
Eldgivningen från upt Höjden har upphört	Målet ned- kämpat	Verkanseld	
		Ludvig Adam eldsignalering slut	

Exempel 2

Fienden uppträder utanför registrerat eldläge.

Eldgivning från ett pv-vapen upptäcks 200 streck till vänster om mål

Bilaga 2: 7

4111. Med ledning av skissen bedöms avståndet till omkring 700 m och att målet ligger 10 m högre än mål 4111.

Händelse- utveckling	Eldobserva- tören	Eldledaren	Batteriplatsen
Eldobservatören bestämmer rikt- ningen till 6250 (0150—0200) Höjdskillnaden i förhållande till oplatsen till +15 (0+05+10)	Från Adam Sigurd Adam Sigurd riktning 6250, avstånd 0700, + 15, pv, blockterräng	Jag skjuter med batteri Gustav Adam eldsignalering ropa Gustav Adam mål 4110 Gustav Adam öster 0300, norr 0400, —10 Gustav Adam oriktning 6250, en tropp, 1 lag	
		Gustav Adam fyr	
		Fyr 2 skott	
Brisaderna 50 streck till väns- ter och bortom	Vänster 35, bortom		

Bilaga 2: 8

Händelse- utveckling	Eldobserva- tören	Eldledaren	Batteriplatsen
		Gustav Adam vänster 35, bortom 200, 1 lag	Gustav Adam fyr
Brisaderna rätt i sida och hitom	Rätt i sida, hit- om	Gustav Adam rätt i sida, hit- om 100, batteri, 1 lag	Gustav Adam fyr
Elden i målet	Elden rätt	Gustav Adam en eldstöt Verkanseld	Gustav Adam fyr
Eldgivningen har upphört	Målet ned- kämpat	Gustav Adam eldsignalering slut	Gustav Adam slut

Axlings Tryckeri AB, Södertälje 1975

ALLF 117 74 031